

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ ГРАДА НОВОГ САДА

Година XLII - Број 65

НОВИ САД, 28. децембар 2023.

примерак 350,00 динара

ГРАД НОВИ САД

Скупштина

1429

На основу члана 16. тач. 13. и 15. а у вези са чланом 39. тачка 6. Статута Града Новог Сада („Службени лист Града Новог Сада“, број 11/19), Скупштина Града Новог Сада на XLVII седници од 27. децембра 2023. године, доноси

ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗА СОЦИЈАЛНО УКЉУЧИВАЊЕ РОМА И РОМКИЊА У ГРАДУ НОВОМ САДУ ЗА ПЕРИОД 2023–2026. ГОДИНЕ

1 УВОД

Локални акциони план за социјално укључивање Рома и Ромкиња за Град Нови Сад, за период од 2023. до 2026. године (у даљем тексту: ЛАП) је стратешки документ који дефинише основне правце деловања Града Новог Сада у области социјалног укључивања Рома и Ромкиња. Такође дефинише и конкретне мере и активности којима се настоји побољшати положај и квалитет живота припадника ромске заједнице, уз јасне механизме помоћу којих се може пратити остваривање постављених циљева.

ЛАП је, такође, плански документ којим се обезбеђује континуитет деловања у наредном периоду, доследним спровођењем циљева, мера и активности дефинисаних претходним Локалним акционим планом, које Град Нови Сад спроводи током низа година са циљем развоја и унапређења мера и активности за стварање услова за побољшање положаја припадника ромске заједнице у Граду Новом Саду, као и смањења јаза између Рома и Ромкиња и осталих становника Града.

Правни основ за доношење ЛАП-а, поред Устава Републике Србије, чине два кључна закона:

- Закон о локалној самоуправи – којим се уређују јединице локалне самоуправе, критеријуми за њихово оснивање, надлежности, органи, надзор над њиховим актима и радом, заштита локалне самоуправе и друга питања од значаја за остваривање права и дужности јединица локалне самоуправе. Поред ових основних питања, наведени закон дефинише поступак јавне расправе, односно обавештавања јавности о отпочињању припреме прописа који доноси скупштина града, односно општине;

- Закон о планском систему – којим се уређује плански систем Републике Србије, односно управљање системом јавних политика и средњорочно планирање, врсте и садржина планских докумената које у складу са својим надлежностима предлажу, усвајају и спровode сви учесници у планском систему, међусобна усклађеност планских докумената, поступак утврђивања и спровођења јавних политика и обавеза извештавања о спровођењу планских докумената, као и сходна примена обавезе спровођења анализе ефеката на прописе и на вредновање учинака тих прописа. У самом закону је, међу другим документима, дефинисано шта је акциони план, на који период се усваја, које елементе обавезно садржи и сл.

Области, односно теме којима се ЛАП бави дефинисани су и у различитим законима који регулишу материју права и слобода националних мањина, забрани дискриминације, социјалној заштити, образовању, становању, запошљавању, здравственој заштити и сл.

Поред законског оквира, за израду ЛАП-а је од кључног значаја *Стратегија за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији за период од 2022. до 2030. године* („Службени гласник РС“, бр. 23/2022).

¹ „Сл. гласник РС“, бр. 129/2007, 83/2014 – др. закон, 101/2016 – др. закон и 47/2018 и 111/21-др.закон.

² „Сл. гласник РС“, број 30/18.

Градско веће Града Новог Сада је, на иницијативу Градске управе за социјалну и дечију заштиту, донело Закључак, број: 612/2023-II од 04.04.2023. године, о приступању изради Нацрта локалног акционог плана за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Граду Новом Саду за период 2023 - 2026. године. Овим Закључком дефинисано је да ће након утврђивања Нацрта ЛАП-а од стране Градског већа Града Новог Сада, бити упућен Предлог ЛАП-а, на усвајање Скупштини Града Новог Сада.

Нацрта ЛАП-а је израдила Радна група за израду ЛАП-а за социјално укључивање Рома и Ромкиња, образована Решењем о образовању и именовању Радне групе за израду Нацрта локалног акционог плана за социјално укључивање Рома и Рокиња у Граду Новом Саду за период 2023 – 2026. године („Службени лист Града Новог Сада“, број 22/23) у сарадњи са Тимом за унапређење положаја Рома и Ромкиња („Службени лист Града Новог Сада“, бр. 41/18, 49/20 и 12/21).

У саставу Радне групе, као чланови, на изради Нацрта ЛАП-а, активно су учествовали представници Градске управе за социјалну и дечију заштиту, Градске управе за образовање, Градске управе за привреду, Школске управе Нови Сад, Центра за социјални рад Града Новог Сада, Црвеног крста Новог Сада - Градске организације, Екуменске хуманитарне организације, Центра за производњу знања и вештина, Удружења ромских студената, као и члан Општинског већа за социјалну политику Сремски Карловци. Такође, у раду на изради Нацрта ЛАП-а, били су укључени и консултовани и представници других органа, организација, установа, као и представници невладиних организација.

Анализа претходног ЛАП-а за социјално укључивање Рома и Ромкиња

Локални акциони план за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Граду Новом Саду за период 2021 – 2022. године („Службени лист Града Новог Сада“, број 59/21) израдио је Тим за унапређење положаја Рома и Ромкиња, уз стручну помоћ експерата Тима за социјално укључивање и смањење сиромаштва Владе Републике Србије у сарадњи са Градском управом. У непосредној реализацији мера, активности и пројеката обухваћених претходним ЛАП-ом, који је обухватио период од 2021 – 2022. године, активно су учествовали представници органа Града Новог Сада, организација, установа, као и невладиних организација.

ЛАП-ом за период 2021 – 2022. године дефинисани су основни правци деловања Града Новог Сада у области социјалног укључивања Рома и Ромкиња, као и конкретне мере и активности којима се настојало побољшати положај и квалитет живота припадника ромске заједнице, уз јасне механизме помоћу којих се може пратити остваривање постављених циљева.

У 2021. години било је отежано спровођење мера и активности, услед великог броја заражених вирусом COVID-19, као и оптерећења здравственог система због епидемије COVID-19. Два велика таласа епидемије су обележила 2021. годину, један који је трајао од фебруара до јуна, и други који је обухватио месеце од августа до децембра. Оваква ситуација се одразила и на реализацију активности из Локалног акционог плана за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Граду Новом Саду за период 2021 – 2022. године, не само због великог броја заражених, како корисника тако и реализатора мера и активности, већ и због мера заштите од ширења заразе, односно ограничења броја људи у затвореним просторима.

У 2022. години стабилизована је ситуација у вези са епидемијом COVID-19, што је утицало на већи обим реализованих мера и активности, у односу на 2021. годину.

У 2021. години реализоване су следеће мере:

- Мера 1.1. - Прикупљање, обрада и размена података о укључености деце ромске националности у систем предшколског васпитања и образовања, основношколског и средњошколског васпитања и образовања,
- Мера 1.2. - Информисање родитеља деце и ученика ромске националности о значају раног развоја и образовања, и пружање подршке у остваривању њихових права
- Мера 1.3. - Обезбеђење услова за повећани обухват деце предшколским образовањем,
- Мера 1.4. - Информисање и едуковање родитеља ромских ученика о значају образовања
- Мера 1.5. - Подстицање учешћа и напредовања деце ромске националности у основношколском образовном процесу,
- Мера 1.6. - Оснаживање стручних капацитета образовних установа и васпитно образовног кадра да одговоре на образовне, развојне и културолошке потребе деце и младих ромске националности у процесу образовања и васпитања,
- Мера 2.1. - Израда документације за решавање стамбених питања 105 ромских породица у насељу Бангладеш,
- Мера 2.2. - Легализовање објеката у којима живе Роми и Ромкиње у Каћу, Ковилју и Бегечу,
- Мера 3.1. - Информисање и едуковање Рома и Ромкиња о мерама активне политике запошљавања,
- Мера 3.2. - Планирање и спровођење прилагођених мера активне политике запошљавања које подстичу запошљивост и запошљавање радно способних Рома и Ромкиња,

- Мера 3.3. - Планирање и спровођење мера активне политике запошљавања које подстичу samozapošljavanje и предузетништво Рома и Ромкиња
- Мера 3.4. - Подизање образовног нивоа и квалификација незапослених Рома и Ромкиња,
- Мера 4.1. - Информисање Рома и Ромкиња о правима и доступности здравствене заштите,
- Мера 4.2. - Повећање обухвата Рома и Ромкиња првенственим прегледима,
- Мера 4.3. - Едукација о здравим стиливима живота, репродуктивном здрављу и болестима зависности,
- Мера 4.5. - Унапређење хигијенско-епидемиолошких услова у ромским насељима у циљу спречавања настанака и ширења заразних и паразитарних болести,
- Мера 4.6. - Информисање о значају обавезне вакцинације деце и вакцинације одраслих против COVID-19,
- Мера 5.1 - Информисање Рома и Ромкиња о правима из социјалне заштите,
- Мера 5.2 - Унапређење доступности услуга социјалне заштите,
- Мера 5.3 - Подстицање укључености и сарадње различитих актера у области социјалне заштите,
- Мера 5.4 - Унапређење доступности материјалних давања за ромске породице које на њих имају право.

У 2022. години стабилизована је ситуација у вези са епидемијом COVID-19, што је утицало на већи обим реализованих мера и активности, у односу на 2021. годину.

- Мера 1.1 - Прикупљање, обрада и размена података о укључености деце ромске националности у систем предшколског васпитања и образовања, основношколског и средњошколског васпитања и образовања,
- Мера 1.2 - Информисање родитеља деце и ученика ромске националности о значају раног развоја и образовања, и пружање подршке у остваривању њихових права.
- Мера 1.3 - Обезбеђење услова за повећани обухват деце предшколским образовањем,
- Мера 1.4 - Информисање и едуковање родитеља ромских ученика о значају образовања,
- Мера 1.5 - Подстицање учешћа и напредовања деце ромске националности у основношколском образовном процесу,
- Мера 1.6 - Оснаживање стручних капацитета образовних установа и васпитно образовног кадра да одговоре на образовне, развојне и културолошке потребе деце и младих ромске националности у процесу образовања и васпитања,
- Мера 1.7 - Информисање, саветовање и подршка ученицима ромске националности приликом уписа у средње школе/високошколске установе уз примену афирмативних мера,
- Мера 2.1 - Израда документације за решавање стамбених питања 105 ромских породица у насељу Бангладеш,
- Мера 2.2 - Легализовање објеката у којима живе Роми и Ромкиње у Каћу, Ковиљу и Бегечу,
- Мера 3.1 - Креирање подстицајног оквира за унапређење здравствених услуга Ромима и Ромкињама,
- Мера 3.2 - Планирање и спровођење прилагођених мера активне политике запошљавања које подстичу запошљивост и запошљавање радно способних Рома и Ромкиња,
- Мера 3.3 - Планирање и спровођење мера активне политике запошљавања које подстичу samozapošljavanje и предузетништво Рома и Ромкиња,
- Мера 3.4 - Подизање образовног нивоа и квалификација незапослених Рома и Ромкиња,
- Мера 4.1 - Информисање Рома и Ромкиња о правима и доступности здравствене заштите,
- Мера 4.2 - Повећање обухвата Рома и Ромкиња првенственим прегледима,
- Мера 4.3 - Едукација о здравим стиливима живота, репродуктивном здрављу и болестима зависности,
- Мера 4.4 - Креирање подстицајног оквира за унапређење здравствених услуга Ромима и Ромкињама,
- Мера 4.5 - Унапређење хигијенско-епидемиолошких услова у ромским насељима у циљу спречавања настанака и ширења заразних и паразитарних болести,
- Мера 4.6 - Информисање о значају обавезне вакцинације деце и вакцинације одраслих против COVID-19,
- Мера 5.1 - Информисање Рома и Ромкиња о правима из социјалне заштите,
- Мера 5.2 - Унапређење доступности услуга социјалне заштите,
- Мера 5.3 - Подстицање укључености и сарадње различитих актера у области социјалне заштите,
- Мера 5.4 - Унапређење доступности материјалних давања за ромске породице које на њих имају право.

2 ПЛАНСКИ ДОКУМЕНТИ, ПРАВНИ И ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР РЕЛЕВАНТАН ЗА ИЗРАДУ ЛАП-а

Стратегија за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији за период од 2022. до 2030. године ("Службени гласник РС", бр. 30/2018), донета из потребе да се на системски и свеобухватан начин унапреди положај и социјално укључивање Рома и Ромкиња, како на националном, тако и на локалном нивоу уз коришћење искустава у спровођењу претходне Стратегије за унапређивање положаја Рома у Републици Србији (2016-2025) и полазних основа за израду нове стратегије. Институционални ресурси за припрему и спровођење Стратегије чине: Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог, Тим за социјално укључивање и смањење сиромаштва, ресорна министарства која су задужена да воде јавне политике од интереса за остваривање стратешких мера.

Основни разлог за доношење Стратегије јесте стварање услова за социјалну укљученост Рома и Ромкиња – смањење сиромаштва и сузбијање дискриминације, односно стварање услова за пун приступ

остваривању људских права лица ромске националности. Поред тога, разлози због којих је донета ова стратегија произилазе из потребе да се обезбеде предуслови за остваривање поменутих стратешких циљева, и то да се:

- успоставе механизми за спровођење, планирање, праћење и унапређење усвојених мера и активности;
- развију капацитети и одговорност органа државне управе и локалне самоуправе да се ефикасно старају о остваривању и заштити права лица ромске националности;
- обезбеде средства у буџету Републике Србије, буџетима јединица локалне самоуправе, као и код међународних развојних партнера који делују у Републици Србији за финансирање стратешких мера;
- делотворно укључе представници ромске заједнице у поступке осмишљавања и спровођења стратешких мера и остваривања гарантованих људских права на рад, становање, образовање, социјалну и здравствену заштиту.
- посебну пажњу посвети оснаживању Ромкиња јер оне и данас трпе вишеструку дискриминацију – као жене и као припаднице националне мањине.

Локалне самоуправе располажу механизмима на основу којих могу да управљају и спроводе инклузивне јавне политике, а поред тога *Закон о локалној самоуправи* их обавезује да се старају о остваривању људских и мањинских права. Овакво усмерење стратешких мера омогућава праћење остваривања права Рома и Ромкиња и напредак у вези са применом инклузивних политика, најпре у локалној заједници, а потом и широј друштвеној заједници. На основу непосредних података и информација, локалне самоуправе могу да унапреде инструменте и механизме помоћу којих је могуће елиминисати узроке отежаног приступа правима и структурног сиромаштва Рома и Ромкиња. С тим циљем, Влада РС истиче потребу да локалне самоуправе припремају и усвајају локалне акционе планове, усклађене са реалним, општим и локалним економским и социјалним развојем, да обучавају стручне тимове у локалној самоуправи који би били способни да припреме, спроводе и управљају локалном стратегијом и да обезбеде средства у локалним буџетима за спровођење мера социјалног укључивања Рома и Ромкиња, те осигурају доследно утврђивање одговорности за њихово спровођење.

Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог координира пословима у вези са инклузијом Рома и Ромкиња и стара се о успостављању одрживих нормативних и институционалних услова за спровођење стратешких мера и управљање Стратегијом.

Закони који су релевантни за планирање и имплементацију овог Акционог плана су бројни.

*Законом о заштити права и слобода националних мањина*³ је признат статус националне мањине и утврђено је да органи државне власти могу да пропишу и предузимају мере у „циљу обезбеђења пуне и ефективне равноправности између припадника националних мањина и припадника већинске нације”, а нарочито због „поправљања положаја лица која припадају ромској националној мањини” (члан 4).

*Законом о националним саветима националних мањина*⁴ је омогућено Ромима и Ромкињама, као и осталим националним мањинама, да непосредно изаберу своју националну мањинску самоуправу (Национални савет ромске националне мањине) преко које могу да одлучују о остваривању права на образовање, културу, информисање и службену употребу језика и писма.

*Законом о забрани дискриминације*⁵ је уређена општа забрана дискриминације, утврђени су облици и случајеви дискриминације, као и поступци заштите од дискриминације.

*Законом о социјалној заштити*⁶ је утврђено да је социјална заштита, организована друштвена делатност од јавног интереса чији је циљ пружање помоћи и оснаживање за самосталан и продуктиван живот појединаца и породица у друштву, као и спречавање настајања и отклањање последица социјалне искључености” (члан 2), а да су њени циљеви поред осталог и достизање, односно одржавање минималне материјалне сигурности и независности појединца и породице у задовољавању животних потреба; обезбеђивање доступности услуга и остваривање права у социјалној заштити; стварање једнаких могућности за самосталан живот и подстицање на социјалну укљученост (члан 3). Право на социјалну заштиту имају „сваки појединац и породица којима је неопходна друштвена помоћ и подршка ради савладавања социјалних и животних тешкоћа и стварања услова за задовољење основних животних потреба” (члан 4). Услуге социјалне заштите су активности пружања подршке и помоћи појединцу и

³ „Службени лист СРЈ”, бр. 11/02, „Службени гласник РС”, бр. 72/09, 97/13, 47/18.

⁴ „Службени гласник РС”, бр. 72/09, 20/14 – одлука УС, 55/14 и 47/18.

⁵ „Службени гласник РС”, број 22/09 и 52/21.

⁶ „Службени гласник РС”, број 24/11 и 117/22.

породици ради побољшања, односно очувања квалитета живота, отклањања или ублажавања ризика неповољних животних околности, као и стварање могућности да самостално живе у друштву, а право на различите врсте материјалне подршке се остварује ради обезбеђења егзистенцијалног минимума и подршке социјалној укључености корисника (члан 5). Члан 7. Закона утврђује да установе и други облици организовања који обављају делатност, односно пружају услуге социјалне заштите сарађују са установама предшколског, основног, средњег и високог образовања, здравственим установама, полицијом, правосудним и другим државним органима, органима територијалне аутономије, односно органима јединица локалне самоуправе, удружењима и другим правним и физичким лицима.

*Законом о финансијској подршци породици са децом*⁷ обезбеђена је финансијска подршка породицама са децом која обухвата: побољшање услова за задовољавање основних потреба деце; посебан подстицај рађању деце и подршку материјално угроженим породицама са децом, породицама са децом са сметњама у развоју и деци без родитељског старања.

*Закон о основама система образовања и васпитања*⁸; *Закон о предшколском образовању и васпитању*⁹; *Закон о основном образовању и васпитању*¹⁰; *Закон о средњем образовању и васпитању*¹¹; *Закон о високом образовању*¹²; *Закон о ученичком и студентском стандарду*¹³; *Закон о убеницима*¹⁴ гарантују развој инклузивног образовања Рома и Ромкиња. У Закону о основама система образовања и васпитања у више чланова (3, 4, 6 и други) јасно се указује на вредности, циљеве и методе постизања укључивања Рома и Ромкиња у образовање.

*Закон о запошљавању и осигурању за случај незапослености*¹⁵ утврђује категорију „теже запошљив незапослени” као незапослени који услед здравственог стања, недовољног или неодговарајућег образовања, социодемографских карактеристика, регионалне или професионалне неусклађености понуде и тражње на тржишту рада или других објективних околности теже налази запослење. Начело на коме се овај закон заснива између осталих је и начело афирмативне акције усмерене према теже запошљивим незапосленим лицима. У складу са националним акционим планом запошљавања, којим се утврђују конкретни програми и мере активне политике запошљавања које ће се реализовати у предметној години, незапослена лица из категорије теже запошљивих лица имају предност приликом укључивања у програме и мере активне политике запошљавања или се, за поједине категорије, осмишљавају и реализују посебни програми и мере активне политике запошљавања у циљу унапређења запошљивости, односно подстицања запошљавања.

*Закон о заштити права и слобода националних мањина*¹⁶ и *Закон о државној управи*¹⁷ гарантују једнаку доступност радних места на тај начин што прописује да се при запошљавању у државне органе води рачуна о томе да национални састав, заступљеност полова и број особа са инвалидитетом ослика у највећој могућој мери структуру становништва.

*Законом о просторном плану Републике Србије од 2010. до 2020. године*¹⁸ ромска насеља издвојена су као најугроженија категорија насеља и назначени су модели за њихову социјалну и економску

⁷ „Службени гласник РС”, бр. 113/2017, 50/2018, 46/2021 – одлука УС, 51/2021, 53/2021- одлука УС, 66/2021, 130/21, 43/23 – одлука УС и 62/23

⁸ „Службени гласник РС”, бр. 88/2017, 27/2018 – др. закон, 10/2019, 27/18 – др. закон, 6/2020, 129/21 и 92/23

⁹ „Службени гласник РС”, бр. 18/2010, 101/2017, 113/2017 – др.закон, 95/18 – др.закон, 10/2019, 86/19 – др.закон, 123/21 – др.закон и 129/21

¹⁰ „Службени гласник РС”, бр. 55/2013, 101/2017, 27/18 – др.закон, 10/2019, 129/21 и 92/23

¹¹ „Службени гласник РС”, бр. 55/2013-15, 101/2017, 27/2018 др. закон, 6/2020, 52/2021, 129/21 – др.закон и 92/23

¹² „Службени гласник РС”, бр. 88/2017, 27/2018 др. закон, 73/2018, 67/2019, 6/2020 др. закон, 11/2021 – аутентично тумачење, 67/21, 67/2021 др. закон и 76/23

¹³ „Службени гласник РС”, бр. 18/2010-54, 55/2013, 27/2018-22 др. закон и 10/2019

¹⁴ „Службени гласник РС”, бр. 27/2018 и 92/23

¹⁵ „Службени гласник РС”, бр. 36/2009, 88/2010, 38/2015, 113/2017 др. закон и 49/2021

¹⁶ „Сл.лист СРЈ” бр. 11/02, „Сл.лист СЦГ”, бр. 1/03 – Уставна повеља и „Службени гласник РС”, бр. 72/2009 –др. закон, 97/2013-75 одлука УС и 47/2018

¹⁷ „Службени гласник РС”, бр. 79/2005-3, 101/2007, 95/2010, 99/2014, 30/2018 др. закон, 47/2018

¹⁸ „Службени гласник РС”, бр. 88/2010-4

интеграцију и унапређивање услова живота становника. Просторно и урбанистичко планирање, уређење и коришћење грађевинског земљишта и изградња објеката регулисани су *Закон о планирању и изградњи*¹⁹.

*Закон о становању и одржавању стамбених зграда*²⁰ уводи неколико института који су од значаја за остваривања права ромске националне мањине на адекватно становање, а пре свега института стамбене подршке, као и дефинисања поступка исељења и пресељења у одговарајући смештај, који је посебно значајан за остваривање права на становање ромских породица које живе у подстандардним насељима.

*Законом о здравственој заштити*²¹ гарантована је друштвена брига за здравље, под једнаким условима на територији Републике Србије, између осталог и остваривањем здравствене заштите лица ромске националности која због традиционалног начина живота немају стално пребивалиште, односно боравиште у Републици.

*Закон о здравственом осигурању*²² омогућава лицима ромске националности, која због традиционалног начина живота немају стално пребивалиште, односно боравиште у Републици Србији, обавезно здравствено осигурање уколико не испуњавају услове за стицање својства осигураника по другим основама (лично својство – запослење, корисник пензије или члан породице осигураника).

*Законом о правима пацијената*²³ гарантовано је да у поступку остваривања здравствене заштите пацијент има право на једнак приступ здравственој служби, без дискриминације у односу на финансијске могућности, место становања, врсту обољења, време приступа здравственој служби или у односу на неку другу различитост која може да буде узрок дискриминације.

*Закон о јавном здрављу*²⁴ уређује остваривање јавног интереса у здрављу кроз активности усмерене на очување физичког и психичког здравља становништва, очување животне и радне околине, а нарочито у погледу здравља осетљивих друштвених група. Заводи за јавно здравље сарађују са осталим учесницима у систему јавног здравља у доношењу и спровођењу програма који промовишу јавно здравље и у активностима васпитања за здравље.

*Законом о младима*²⁵ уређују се мере и активности које предузимају Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе, а које имају за циљ унапређивање друштвеног положаја младих и стварање услова за остваривање потреба и интереса младих у свим областима које су од интереса за младе.

*Кривични законик*²⁶ уређује кривичноправну заштиту од породичног насиља, злостављања и занемаривања детета, сексуалног злостављања деце, расне и друге дискриминације, трговине људима, трговине децом ради усвојења, заснивања ропског односа и других кривичних дела учињених на штету лица у посебно осетљивом положају, нарочито деце.

*Законом о матичним књигама*²⁷ обезбеђене су нормативне претпоставке за упис у матичну књигу рођених, без обзира да ли се ради о детету чији су родитељи познати, детету чији су родитељи непознати, детету без родитељског старања или усвојеном детету и без обзира на чињеницу да ли се овај податак пријављује надлежном матичару у законском року или по протеклу законског рока за упис у матичну књигу рођених.

*Закон о социјалној карти*²⁸ уређује успостављање и вођење јединственог регистра Социјална карта, односно садржина, начин приступања, обрада и чување података у оквиру Социјалне карте, као и друга питања од значаја за његово успостављање и вођење.

¹⁹ „Службени гласник РС”, бр. 72/2009, 81/2009 – испр., 64/2010 – одлука УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013 – одлука УС, 50/2013 – одлука УС, 98/2013 – одлука УС, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019-9, 37/2019 – др. закон, 9/2020, 52/2021 и 62/23

²⁰ „Службени гласник РС”, бр. 104/2016-6, 9/2020 – др. закон

²¹ „Службени гласник РС”, бр. 25/2019 и 92/23 – аутентично тумачење

²² „Службени гласник РС”, бр. 25/2019 и 92/23

²³ „Службени гласник РС”, бр. 45/2013-19, 25/2019 – др. закон

²⁴ „Службени гласник РС”, бр. 15/2016

²⁵ „Службени гласник РС”, бр. 50/2011 и 116/22 – др. закон

²⁶ „Службени гласник РС”, бр. 85/2005, 88/2005 – испр., 107/2005 – испр., 72/2009, 111/2009, 121/2012, 104/2013, 108/2014, 94/2016 и 35/2019

²⁷ „Службени гласник РС”, бр. 20/2009, 145/2014 и 47/2018

²⁸ „Службени гласник РС”, бр. 14/2021

Законом о бесплатној правној помоћи²⁹ уређује се бесплатна правна помоћ грађанима као њеним корисницима и начинима њеног остваривања и пружања. Овај закон се примењује на кориснике бесплатне правне помоћи који право на бесплатну правну помоћ нису остварили према другим законима. Циљ овог закона је да се сваком лицу омогући делотворан и једнак приступ правди.

Закон о правима корисника услуга привременог смештаја у социјалној заштити³⁰ којим се уређује начин остваривања права корисника услуга привременог смештаја у социјалној заштити, као и права корисника услуга привременог смештаја у установама социјалне заштите које су у процесу деинституционализације, начела, поступак смештаја, поступак припреме корисника за живот у заједници смештених у установама у процесу деинституционализације, заштита од злостављања, експлоатације и занемаривања, као и друга права и обавезе корисника приликом коришћења услуга привременог смештаја до обезбеђивања услова за живот у заједници, начини поступања у инцидентним ситуацијама непосредне опасности по живот или безбедност корисника или других лица.

Закон о управљању миграцијама³¹ уређује управљање миграцијама, поставља заједничке приоритете и циљеве миграционе политике, али и успоставља бољу координацију између органа државне управе у овој области. Закон, између осталог, обавезује јединице локалне самоуправе да образују локални Савет за миграције који прати и извештава о миграцијама на територији општине/града, предлаже програме, мере и активности које је неопходно предузети ради ефикасног управљања миграцијама. Такође, Законом је предвиђен ургентни пријем, исхрана и смештај повратника по основу Споразума о реадмисији. Поред закона, ова Стратегија се заснива и спроводи у спрези са другим стратегијама Владе Републике Србије, у различитим областима релевантним за Роме: не-дискриминацији, образовању, запошљавању, јавном здрављу, становању и социјалном становању, безбедности, родној равноправности, итд.

2.1 Локалне стратегије/акциони планови

У периоду израде овог документа у Граду Новом Саду су на снази биле следеће локалне стратегије и акциони планови:

Табела 1. Локалне стратегије и акциони планови на снази у време усвајања ЛАПa (2023. година)

Назив документа	Кратак опис	Период важења	
		од	до
Стратегија културног развоја Града Новог Сада ("Сл. лист Града Новог Сада", број 53/2016)	Стратегија културног развоја Града Новог Сада представља плански документ којим Град Нови Сад, на основу претходне анализе стања на пољу културе, одређује основне поставке и стратешке правце културног развоја Града, дефинише принципе вођења културне политике, препознаје кључне носиоце културног развоја и предвиђа инструменте за његово подстицање.	2016	2026
Акциони план запошљавања Града Новог Сада за 2023. годину ("Службени лист Града Новог Сада", бр. 3/23 и 14/23)	Акциони план запошљавања Града Новог Сада представља основни документ за спровођење мера активног запошљавања у Граду. Приоритети за 2023. годину су отварање нових радних места и подстицање samozапосљавања. Овај документ такође препознаје и категорије теже запошљивих лица које су у неравноправном положају на тржишту рада, између осталог и због социодемографских карактеристика и недовољног образовања. Одређеним програмима и мерама подстиче се њихов равноправнији положај на тржишту рада.	2023	2023

²⁹ "Службени гласник РС", бр. 87/2018

³⁰ "Службени гласник РС", бр. 126/21

³¹ "Службени гласник РС", бр. 107/12

<p>Локални акциони план за управљање миграцијама у Граду Новом Саду за период 2022-2025. године („Сл. лист Града Новог Сада“, број 66/22)</p>	<p>ЛАП за управљање миграцијама као општи циљ предвиђа свеобухватно управљање миграцијама како би се створили услови за испуњавање секторских циљева који су заштита права миграната, стварање амбијента за коришћење позитивних развојних потенцијала миграција и ублажавање негативних ефеката одлива становништва. Једна од приоритетних циљних група које овај ЛАП препознају су повратници по Споразуму о реадмисији чији велик број припада ромској националној заједници те су у том смислу циљеви, мере и активности релевантни и за ЛАП који адресира питања положаја Рома и Ромкиња.</p>	<p>2022</p>	<p>2025</p>
<p>Локални акциони план за спречавање и борбу против насиља над женама и насиља у породици Града Новог Сада за период од 2023-2026. („Сл. лист Града Новог Сада“, број 27/2023)</p>	<p>ЛАП изражава одлучно и јасно опредељење ка развоју и примени мера и активности у циљу превенције насиља у породици. Формулирање акционог плана на нивоу Града Новог Сада манифестује високо одговоран приступ проблему насиља у породици и дефинише пут ка крајњем циљу унапређења живота свих грађанки и грађана на територији Града Новог Сада.</p>	<p>2023</p>	<p>2026</p>

2.2 Институционални оквир

2.2.1 Локални механизми за инклузију Рома и Ромкиња

У Градској управи за социјалну и дечију заштиту, у складу са Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних места, на пословима за ромска питања, ангажована је координаторка за ромска питања, као и помћница начелника за ромска питања. У оквиру ове граске управе, 2014. године, образован је и Мобилни тим за инклузију Рома и Ромкиња, на основу Меморандума о разумевању између Организације за европску безбедност и сарадњу (ОЕБС) и Града Новог Сада о имплементацији компонената пројекта: мобилни тимови, становање и развој цивилног друштва, у оквиру пројекта ОЕБС мисије у Србији "Техничка подршка за инклузију Рома", финансираног од ЕУ. Састав тима се мењао од његовог оснивања и увек је укључивао и лица ромске националности. Након завршетка наведеног пројекта, Мобилни тим, у чијем саставу су представници органа локалне самоуправе, Центра за социјални рад, Националне службе за запошљавање, здравствена медијаторка и педагошки асистент, наставио је са радом.

Поред наведених основних механизма за социјално укључивање Рома и Ромкиња, постоје механизми за инклузију који функционишу у оквиру система образовања и директно су повезани са укључивањем ромске популације у образовни систем, али су посредно и чиниоци инклузије Рома и Ромкиња у ширем смислу.

Систем предшколског васпитања и образовања у Новом Саду чини Предшколска установа "Радосно детињство" Нови Сад која у свом саставу обухвата 75 вртића у девет педагошких (радних) јединица на територији Града Новог Сада и општине Сремски Карловци (сва приградска места која припадају Граду Новом Саду обухваћена су мрежом вртића. Поред тога, у систем предшколског васпитања и образовања укључено је и 42 приватна вртића, у којима се, из буџетских средстава Града Новог Сада, од 2014. године, субвенционисше боравак деце.

Систем основног образовања чини 39 основних школа. Делатност основног образовања и васпитања на територији Града Новог Сада се обавља у 34 јавне основне школе, једној јавној основној школи за образовање и васпитање ученика са сметњама у развоју, једној јавној школи за основно образовање и васпитање одраслих, две јавне школе за основно музичко образовање и васпитање и у једној јавној школи за основно балетско образовање и васпитање.

Истраживањем из 2014. године у Новом Саду су мапирана 4 "подстандардна" насеља у којима живе ромске породице – Велики рит (216 породица), Бангладеш (70 породица), Шангај (50 породица) и Адице (мешовито насеље са око 170 објеката у којима живе Роми). Деца из ових насеља су већином укључена у следеће основне школе: ОШ "Душан Радовић", ОШ "Доситеј Обрадовић", ОШ "Јожеф Атила" и ОШ Вељко Влаховић". Од школске 2017/2018 године деца из насеља Бангладеш су укључена у ОШ "Вељко Петровић" у Бегечу. У четири основне школе током школске 2018/2019 године је ангажован педагошки асистент: у ОШ

"Душан Радовић", ОШ "Јожеф Атила", ОШ "Доситеј Обрадовић" и ОШ "Вук Караџић". Тим за израду ЛАП-а је препознао потребу да се повећа видљивост педагошких асистената и њихов рад.

Изборни предмет „Ромски језик са елементима националне културе“ у школској 2021/2022. години реализије се у три основне школе.

Педагошки асистенти (5) активно сарађују са установама социјалне, здравствене заштите, невладиним организацијама, а један ПА учествује у раду Мобилног тима. Процена је да је, с обзиром на број деце ромске националности у појединим школама, потребно да се поднесе иницијатива МП за отварање још три радна места за педагошке асистенте: у ОШ "Вељко Петровић" у Бегечу и ОШ „Душан Радовић“ (где једна педагошка асистенткиња ради у школи са преко 500 деце ромске националности) и ПУ „Радосно детињство“ за вртић „Радосница“. Поред тога, потребно је и друге педагошке асистенте који раде у школама у Новом Саду укључити у редовну сарадњу са институцијама и Мобилним тимом.

У Новом Саду су тренутно ангажоване 3 здравствене медијаторке. Процена организација цивилног друштва које се баве питањима социјалне инклузије Рома и Ромкиња јесте да постоји потреба за већим бројем здравствених медијатора, будући да у 14 насеља живи око 15.000 Рома и Ромкиња (ова процена се разликује од званичних података али је реалнија). С обзиром на то да се становници ових насеља и делова Града изјашњавају различито, имају сопствене националне и културне идентитете, у оквиру овог броја наведени су и становници који се изјашњавају и као Ашкалије и Египћани, што указује на хетерогену групацију у смислу језика, верске и националне припадности али релативно хомогену у смислу потреба, услова живота и проблема са којима се суочавају.

2.2.2 Локални актери значајни за социјално укључивање Рома и Ромкиња

На територији Града Новог Сада, социјалну заштиту пружају следеће установе и службе:

Центар за социјални рад Града Новог Сада са Прихватилиштем за децу "Сигурна дечија кућа", Дневним боравком за децу и младе из породица у ризику, два објекта за заштићено становање, Службом саветовалишта за брак и породицу, Прихватилиштем за жене и децу угрожене породичним насиљем „Сигурна женска кућа“ и Свратиштем за децу улице.

Геронтолошки центар „Нови Сад“, са три дома (Ново насеље, Лиман и Футог), Прихватилиштем са прихватном станицом „Свратиште за бескућнике и бескућнице“, Клубовима за стара и одрасла лица (19 клубова), радном јединицом „Помоћ у кући и нега“ и Дневним бораваком за одрасла и старија лица.

Дечје село "Др Милорад Павловић" Сремска Каменица, установа за децу и младе ометене у развоју без родитељског старања.

Дом Ветерник у Ветернику, установа за децу и омладину са сметњама у развоју, са смештајем за децу и омладину са сметњама у развоју и смештајем за одрасла лица, Малим кућним заједницама, Заштићеним становањем и Дневни бораквак за децу и младе са сметњама у развоју.

Школа за основно и средње образовање „Милан Петровић“ Нови Сад са домом ученика, са-предшколским, основношколским и средњошколским програмом, Дневним боравком, Радним центром, Сервисним центром, Едукативним кампом и Услужним центром.

Црвени крст Новог Сада са 4 програма: 1. Програм народне кухиње са 600· obroка дневно и 800 ланч пакета месечно; 2. Програм директног ублажавања сиромаштва; 3. Програм за помоћ деци и младима у стању социјалне потребе; 4. Програм за старије - брига о старијима.

Национална служба за запошљавање обавља послове запошљавања, осигурања за случај незапослености и других права у складу са законом и вођење евиденције у области запошљавања. Поред наведених послова, Национална служба за запошљавање обавља и стручно-организационе, управне, економске и друге опште послове у области запошљавања и осигурања за случај незапослености.

Што се тиче тржишта рада у Новом Саду карактерише га неусаглашеност понуде и потражње радне снаге, велико учешће дугорочно незапослених, разноврсна старосна и квалификациона структура незапослених, велики број ангажованих у сивој економији, ниска мобилност радне снаге, као и велики број незапослених који припадају теже запошљивим категоријама (особе са инвалидитетом, Роми и Ромкиње, избегла и расељена лица и др.). У складу са Законом, теже запошљива лица су она незапослена лица које због лошег здравственог стања, недовољног образовања, социјалдемографских карактеристика или професионалне неусклађености понуде и тражње на тржишту рада, или због других објективних околности,

теже налазе посао. Одређеним програмима и мерама активне политике запошљавања, подстиче се равноправнији положај тих лица на тржишту рада, тако да теже запошљива лица имају приоритет код укључивања у поједине мере – субвенционисано запошљавање, јавни радови, самозапошљавање, и др. Роми и Ромкиње, као категорија теже запошљивих лица по Националном акционом плану запошљавања, приоритетно се укључују у мере активне политике запошљавања.

Национална служба за запошљавање, Филијала Нови Сад, од 2014. године, има свог представника у Мобилном тиму за инклузију Рома. Формирањем Мобилног тима, а кроз интегрисане услуге различитих институција, бржу размену информација и брже повратне информације, значајно је олакшана социјална инклузија Рома и Ромкиња.

Национална служба за запошљавање, Филијала Нови Сад, највише сарађује са Центром за социјални рад Града Новог Сада са којим је потписан споразум о сарадњи. С обзиром да је велики број лица ромске националности пријављених на евиденцију незапослених лица, истовремено и корисници новчане социјалне помоћи, инсистира се на њиховој радној активацији.

Филијала Нови Сад има добру сарадњу и са Школом за основно образовање одраслих „Свети Сава“, где се сваке школске године упућују на упис незапослена лица са незавршеном основном школом. У укупном броју лица уписаних у школу, а која потписују уговоре и са Националном службом за запошљавање ради рефундације путних трошкова, велики број је и лица која су ромске националности.

На територији Града Новог Сада **здравствену заштиту** становништва обезбеђује 16 здравствених установа (*Уредба о Плану мреже здравствених установа „Сл. гласник РС“ бр. 5/2020, 11/2020, 52/2020, 88/2020, 62/2021, 69/2021, 74/2021 и 95/2021*).

Примарну здравствену заштиту становништву Новог Сада обезбеђују Дом здравља Нови Сад, Завод за хитну медицинску помоћ Нови Сад, Завод за здравствену заштиту студената Нови Сад, Завод за здравствену заштиту радника Нови Сад и Апотека Нови Сад. **Више нивое здравствене заштите** обезбеђују: Клинички центар Војводине, Институт за кардиоваскуларне болести Војводине, Институт за онкологију Војводине, Институт за плућне болести Војводине, Институт за здравствену заштиту деце и омладине Војводине, Специјална болница за реуматске болести Нови Сад, Завод за трансфузију крви Војводине, Завод за антирабичну заштиту, Клиника за стоматологију Војводине и Институт за јавно здравље Војводине. Ове установе обезбеђују здравствену заштиту како становништву Града Новог Сада, тако и становништву Јужнобачког округа и Војводине.

На подручју Града Новог Сада, активно раде удружења Рома/киња, која су регистрована за делатности у области социјалне заштите и неромска удружења која се баве питањима Рома и Ромкиња. Активности ових удружења у највећој мери усмерена су на следеће области:

- образовање
- запошљавање
- становање
- култура и традиција
- људска права
- здравствена заштита

Табела 2. Области активности ромских удружења и удружења која се баве питањима Рома и Ромкиња (процене)

ОБЛАСТ ОБРАЗОВАЊЕ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Удружење жена "Ромена" 2. Снага породице 3. Центар за производњу знања и вештина 4. Војвођански центар за демократију Рома 5. Удружење жена "Едукативни центар младих нада" 6. Удружење Рома "Црна дама"
ОБЛАСТ ЗАПОШЉАВАЊЕ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Удружење ромских студената 2. Удружење Бачких Рома 3. Центар за производњу знања и вештина
ОБЛАСТ СТАНОВАЊЕ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Екуменска хуманитарна организација
ОБЛАСТ КУЛТУРА И ТРАДИЦИЈА	<ol style="list-style-type: none"> 1. Центар за истраживања и очување културе Рома 2. Удружење Рома "Пхралипе" 3. Интеркултурни театар 4. Удружење Рома "Бела Ромкиња" 5. Удружење "Карловачке зоре" 6. Удружење "Романо тернипе" 7. "Варадинаћи Рома" 8. Балканска ромска мрежа
ОБЛАСТ ЉУДСКА ПРАВА	<ol style="list-style-type: none"> 1. Удружење "Амарилис"
ОБЛАСТ ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА	<ol style="list-style-type: none"> 1. Удружење «Голубица»

3 ОПИС ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА

3.1 Општи подаци о Граду Новом Саду

3.1.1 Географски подаци

Нови Сад има веома повољан географски положај – налази се на важним саобраћајним коридорима, што обезбеђује значајне компаративне предности. Нови Сад има друмску, железничку и речну везу са окружењем. Место је стицања и повезивања мреже магистралних копнених саобраћајница на правцима:

- Североисточна и Источна Европа, према Блиском и Далеком Истоку;
- Средња и Северна Европа, према јадранским лукама.

Кроз Град пролази саобраћајни коридор бр. 10 који на свом основном правцу од Салзбурга до Солуна повезује осам, а укључујући краке, још шест држава. Коридор бр. 7 или Дунавски коридор воденим путем, преко Дунава, повезује земље западне Европе са Црним морем. Пловним малим каналом Нови Сад је повезан са системом канала Дунав – Тиса – Дунав који омогућава саобраћајне везе пловним путем и то узводно до Средње Европе и низводно према Црном мору. Нови Сад се налази на 1.255 км тока, на сектору Града тече широко, кроз равницу, градећи многобројне аде, рукавце и спрудове.

3.1.2 Историјски подаци

Када говоримо о постанку Новог Сада, морамо свакако кренути од изградње Петроварадинске тврђаве, утврђења на десној обали Дунава, која је започета 1692. године. Петроварадинска тврђава је служила као брана, уколико би дошло до поновне најезде Турака. У њеном залеђу, на левој обали Дунава, две године касније почело је да израста насеље које су махом настањивали војници, трговаци и занатлије. Ово насеље се у току следећег века све више развијало – посебно се развијала трговачка и занатска делатност, а становништво које га је чинило бивало је све разнородније (ту су били Мађари, Немци, Словени, Јевреји, Цинцари итд.). Насеље је добило назив Петроварадински шанац. На настањивање овог

насеља је утицала свакако и Прва велика сеоба Срба под вођством Арсенија Чарнојевића, која се одиграла 1690. године.

Године 1747. између несрпских и српских становника насеља постигнут је споразум о уређењу будућег ослобођеног града; грађани жељни слободе су успели 1. фебруара 1748. године да се изборе да Град постане слободна краљевска варош. Уз финансијски откуп од 80.000 форинти у сребру богати трговци и занатлије издејствовали су од царице Марије Терезије статус слободног краљевског града, и дали су му назив Нови Сад, односно Неопланта (латински), Uj-vidégh (мађарски) и Neu-Satz (немачки). Према подацима више различитих аутора, Роми су населили простор данашњег Града Новог Сада у периоду од 18. и 19. века.

3.1.3 Демографски подаци

Табела 3. Становништво према националној припадности, попис становништва, домаћинства и станова 2022. године

Националност	Град Нови Сад	
	Укупно	Удео у укупном броју (%)
Укупно	368967	100
Срби	289119	78,35
Албанци	476	0,12
Бошњаци	162	0,04
Бугари	144	0,03
Буњевци	219	0,05
Власи	27	0,00
Горанци	821	0,22
Југословени	3465	0,93
Мађари	9792	2,65
Македонци	819	0,22
Муслимани	886	0,24
Немци	294	0,07
Роми	3321	0,90
Румуни	706	0,19
Руси	2766	0,74
Русини	1836	0,49
Словаци	5458	1,47
Словенци	365	0,09
Украјинци	454	0,12
Хрвати	3877	1,05

Националност	Град Нови Сад	
	Укупно	Удео у укупном броју (%)
Црногорци	2225	0,60
Остали	2426	0,65
Неизјашњени и неопредељени	4072	1,10
Регионално опредељени	14585	3,95
Непознато	20652	5,59

Извор: Попис становништва, домаћинства и станова 2022, Републички завод за статистику

На територији Града Новог Сада, на основу Пописа становништва из 2022. године, од укупног броја (368.967), као Срби се изјашњава 78,35% становника, док највећу националну мањину чине Мађари (2.65%), Словаци (1,47%), Хрвати (1,05%) и Роми (0,90%), примећује се и пораст броја Руса (0,74%). Присутно је 1,10% неопредељених и 3,95% становника Града Новог Сада који се регионално изјашњавају, непознато чак 5,59%.

3.2 Општи подаци о Ромима и Ромкињама

Иако званични подаци говоре о 3.321 грађана ромске националности, процене су да се број Рома, али и Ашкалија и Египћана који живе на територији Града Новог Сада креће око 15.000, па уколико се узму у обзир ове процене, они представљају другу по величини националну мањину у граду Новом Саду.

3.3. Подаци по областима планираних мера

3.3.1 Образовање

Табела 4. Вртићи према месту боравка где гравитирају ромска деца чији родитељи се изјашњавају као припадници ромске националне мањине за 2023. годину

Вртићи	Број деце
Вртић „Бубамара“	Око 50
Вртић „Радосница“	Око 6
Вртић „Видовдански звончић“	Око 4
Вртић „Пинокио“, Бегеч	Око 2
Укупно	Око 62

Извор: Предшколска установа „Радосно детињство“, Нови Сад

Табела 5. Основне школе на територији Града Новог Сада

Р.Б.	НАЗИВ ОСНОВНЕ ШКОЛЕ	I		II		III		IV		V		VI		VII		VIII		I-VIII	
		од	уч	од	уч	од	уч	од	уч	од	уч	од	уч	од	уч	од	уч	од	уч
1	ОШ "Милан Петровић"	6	38	5	34	6	31	4	28	5	38	8	58	9	42	13	65	56	334
2	ОШ "Вељко Влаховић" Шангај	1	18	1	20	1	14	1	17	2	22	1	16	2	21	1	15	10	143
3	ОШ "Вук Караџић" Нови Сад	3	57	3	70	3	71	3	66	2	46	3	70	2	44	3	57	22	481
4	ОШ "Ђура Даничић" Нови Сад	3	83	4	95	3	86	3	78	3	66	3	76	3	72	3	73	25	629
5	ОШ "Душан Радовић" Нови Сад	8	222	8	226	7	204	7	205	8	241	9	222	8	190	8	164	63	1674
6	ОШ "Коста Трифковић" Нови Сад	7	187	6	172	6	162	6	166	6	161	6	157	6	157	6	165	49	1327
7	ОШ "Иван Гундулић" Нови Сад	4	83	4	89	4	104	4	78	4	75	4	75	4	77	3	62	30	646
8	ОШ "Ђура Јакшић" -Каћ	5	105	5	123	5	108	5	124	5	122	4	111	4	108	5	124	38	925
9	ОШ "Иво Андрић" -Будисава	3	33	2	25	2	21	3	31	3	28	2	22	2	16	2	29	19	205
10	ОШ "Лаза Костић" -Ковиљ	2	55	2	47	3	62	3	62	2	51	3	59	2	53	2	48	19	437
11	ОШ "Ђорђе Натошевић" Нови Сад	4	109	5	123	5	137	4	110	5	127	5	137	5	126	5	124	38	993
12	ОШ "Иво Лола Рибар" Нови Сад	5	129	5	133	4	105	4	110	4	103	4	112	4	101	5	129	35	922
13	ОШ "Јован Поповић" Нови Сад	6	153	5	131	6	159	4	122	5	141	4	107	4	110	5	121	39	1044
14	ОШ "Бранко Радичевић" Нови Сад	3	75	3	69	3	78	3	68	3	73	3	70	3	68	3	70	24	571
15	ОШ "Васа Стајић" Нови Сад	5	102	4	138	5	128	5	139	4	115	5	138	4	100	4	98	36	958
16	ОШ "Марија Трандафил" Ветерник	4	111	4	121	4	103	4	97	4	85	3	83	3	84	4	111	30	795
17	ОШ "Соња Маринковић" Нови Сад	5	103	6	133	6	121	6	136	6	125	5	97	6	125	4	103	44	943
18	ОШ "Жарко Зрењанин" Нови Сад	6	173	7	173	7	175	7	185	6	176	7	184	7	187	6	155	53	1408
19	ОШ "Доситеј Обрадовић" Нови Сад	6	148	5	145	6	147	6	161	5	130	5	126	6	156	5	115	44	1128
20	ОШ "Петерфи Шандор" Нови Сад	7	161	7	170	7	179	7	183	7	175	7	189	7	178	7	175	56	1410
21	ОШ "Светозар МарковићТоза" Нови Сад	8	227	7	187	7	210	7	206	8	221	8	209	7	202	8	226	60	1688
22	ОШ "Свети Сава" Руменка	3	65	3	69	3	64	3	66	3	74	3	76	3	63	3	64	24	541
23	ОШ "Људовит Штур" Кисач	2	36	2	44	2	34	2	38	2	49	3	55	2	45	3	39	18	340
24	ОШ "Алекса Шантић" Степановићево	1	19	1	16	1	6	1	11	1	21	1	17	1	12	1	15	8	117
25	ОШ "Милош Црњански" Нови Сад	6	177	6	178	6	154	5	140	6	149	5	132	5	130	6	146	45	1206
26	ОШ "Јожеф Атила" Нови Сад	7	180	7	190	6	164	6	158	7	179	7	156	7	154	6	143	53	1324
27	ОШ "Никола Тесла" Нови Сад	7	219	7	209	7	198	7	202	7	191	6	170	7	184	5	127	53	1500
28	ОШ "Михаило Пупин" Ветерник	5	117	4	97	4	100	4	99	4	93	4	99	4	102	4	108	33	815
29	ОШ "Вељко Петровић" Шангај	2	34	2	37	2	31	2	35	2	37	2	40	2	35	2	36	16	285
30	ОШ "Десанка Максимовић" Футог	4	88	3	75	3	84	4	100	4	85	3	80	4	81	3	83	28	676
31	ОШ "Прва војвођанска бригада" Нови Сад	8	229	7	209	7	207	7	221	7	204	7	184	7	199	6	176	56	1629
32	ОШ "Мирослав Антић" Футог	4	93	4	108	3	82	3	83	3	81	4	96	4	104	4	108	29	755
33	ОШ "Јован Дучић" Петроварадин	6	150	5	130	5	130	5	123	6	145	4	121	5	117	5	124	41	1040
34	ОШ "22. Август" Буковац	2	30	1	27	2	31	2	41	2	34	1	28	2	32	1	22	13	245
35	ОШ "Јован Јовановић Змај" Ср.Каменица	7	169	6	142	6	133	7	156	6	150	7	166	6	140	6	158	51	1214
36	ОШ при Гимназији "Ј.Ј.Змај" Нови Сад	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	42	2	42	4	84
УКУПНО:		165	3978	156	3955	157	3823	154	3845	157	3813	156	3741	158	3657	159	3620	1262	30432

Извор: Градска управа за образовање

Табела 6. Средње школе на територији Града Новог Сада

бр.	НАЗИВ ШКОЛЕ	I РАЗРЕД		ЈЕДНОГОДИШЊЕ ОСПОСОБЉАВАЊЕ		II РАЗРЕД		III РАЗРЕД		IV РАЗРЕД		УКУПНО	
		одељења	ученика	одељења	ученика	одељења	ученика	одељења	ученика	одељења	ученика	одељења	ученика
1.	МШ"Исидор Бајић"	2	60			2	50	2	48	2	55	8	213
2.	Гимназија "Ј.Јовановић Змај"	11	261			11	253	12	260	12	291	46	1065
3.	Гимназија "Светозар Марковић"	10	305			10	302	10	294	10	278	40	1179
4.	Средња школа "Светозар Милетић"	16	476			16	488	16	431	12	357	60	1752
5.	Балетска школа	4	73			4	46	4	28	4	36	16	183
6.	Електротехничка школа "М.Пупин"	18	495			18	520	17	483	15	397	68	1895
7.	Медицинска школа "7.април"	13	405			13	402	13	413	13	384	52	1604
8.	Школа за дизајн "Богдан Шупут"	6	118			6	121	6	106	6	111	24	456
9.	Техничка школа "М.Марић-Ајнштајн"	17	436			17	414	16	394	13	327	63	1571
10.	Машинска школа	9	250			9	211	9	213	4	117	31	791
11.	Техничка школа "Павле Савић"	10	255			10	186	11	197	5	89	36	727
12.	Саобраћајна школа "Пинки"	13	337			13	344	13	335	10	235	49	1251
13.	Пољопривредна школа Футог	7	140			8	157	7	130	5	112	27	539
14.	Гимназија "Исидора Секулић"	8	284			8	275	8	267	8	250	32	1076
15.	Школа "Милан Петровић"	9	62			10	58	11	68	2	10	32	198
16.	Гимназија "Лаза Костић"	7	198			7	188	7	207	6	181	27	774
УКУПНО		160	4155	0	0	162	4015	162	3874	127	3230	611	15274

Извор: Градска управа за образовање

У склопу укупног броја уписаних ученика налазе се и деца из осетљивих група и деца ромске националности.

Прецизне податке о броју ученика ромске националности школе не поседују услед непостојања система уноса, ажурирања и размене података како не би угрозили приватност породице и деце, а у складу са законском регулативом.

У циљу подстицања учешћа и напредовања деце у основношколском образовном процесу, Градска управа за образовање од 2017. године обезбеђује средства за двосменски превоз ученика из насеља Бангладеш у Основну школу „Вељко Петровић“ Бегеч. За ту намену у школској 2022/2023. години издвојено је 3.965.000,00 динара, за превоз 48 ученика међу којима су и деца ромске националности.

У Финансијском плану прихода и примања и расхода и издатака Градске управе за образовање, као и у финансијским плановима школа планирана су средства у складу са *Правилником о стандардном квалификационом оквиру и контном плану за буџетски систем („Службени гласник РС“, бр. 6/2016, 49/2016, 107/2016, 46/2017, 114/2017, 20/2018, 36/2018, 93/2018, 104/2018, 14/2019, 33/2019, 68/2019, 84/2019, 151/2020, 19/2021, 66/2021, 130/2021, 144/2022, 26/2023 и 83/2023)*, односно средства су исказана по наменама и економским квалификацијама. Имајући у виду наведено за намене предвиђене законом, средства за националне мањине или по било ком националном основу нису посебно исказана.

Градска управа за образовање подржава социјалну укљученост и сузбијање дискриминације осетљивих група и припадника ромске националности у складу са законском регулативом.

Табела 7. Средње школе и уписани ученици ромске националности у Новом Саду, у последње три школске године 2018-2022. године

Назив школе	Школска 2018/2019			Школска 2019/2020			Школска 2021/2022, податак Канцеларије за инклузију Рома о ученицима који су конкурсали за стипендију
	Укупан број ученика	Број ученика ромске националности	Удео у укупном броју %	Укупан број ученика	Број ученика ромске националности	Удео у укупном броју %	Број ученика ромске националности
СШ за дизајн "Богдан Шупут" Нови Сад	432	1	0,2	430	1	0,2	
СШ "Саобраћајна школа Пинки" Нови Сад	1400	2	0,1	1400	5	0,4	8
ЕТШ "Михајло Пулин", Нови Сад	1854	1	0,1	1896	1	0,1	3
Средња школа "Светозар Милетић" Нови Сад	1859	10	0,5	1837	11	0,6	5
ШОСО "Милан Петровић" Нови Сад	252	14	5,6	229	12	5,2	
Медицинска школа "7.април" Нови Сад	1703	15	0,9	1683	13	0,8	6
Гимназија "Светозар Марковић" Нови Сад	1738	5	0,3	1737	3	0,2	
Средња машинска школа, Нови Сад	640	0	0,0	708	27	3,8	4
Музичка школа "Исидор Бајић"	222	2	0,9	219	3	1,4	1

Пољопривредна школа са Домом ученика у Футогу	746	5	0,7	691	5	0,7	
Гимназија "Исидора Секулић" Нови САД	953	1	0,1	989	3	0,3	1
Техничка школа "Павле Савић" Нови Сад							5
Техничка шкла "Милева Марић"							1
Укупно	11799	56	0,5	11819	84	0,7	34

3.3.2 Становање

Велики Рит – насеље је настало 1985. године у залеђу бесправно подигнутих стамбених објеката уз пут за Темерин. Ромско становништво је веома брзо почело насељавати ово ритско земљиште тако да их је већ 1991. године као стално настањених било око 800. Према подацима из пројекта који је реализован у сарадњи Градске управе за социјалну и дечију заштиту, Центра за социјални рад Града Новог Сада, Дома здравља "Нови Сад" и Института за јавно здравље Војводине (Пројекат „Инфо мрежа - статистичка база података о становништву насеља Велики Рит“), обављеног од 01.12.2009. године до 24.02.2010. године, у насељу Велики Рит живи 2.751 становник.

Према извештају социјалних радника који су учествовали у реализацији Пројекта, насеље је грађевински и инфраструктурно неуједначено. У појединим деловима насеља се налазе квалитетни објекти од чврстог материјала са одговарајућом инфраструктуром, док су у другим деловима објекти груписани провизорно, направљени од лима, картона и отпадног дрвета, без пратеће инфраструктуре.

Посебан проблем представља нерешен статус великог броја лица са Косова и Метохије јер немају лична документа и пријављен боравак што им онемогућава да остваре право на новчану социјалну помоћ и право на здравствену заштиту.

Табела 08. Основни подаци о подстандардном ромском насељу Велики Рит

ТИП НАСЕЉА	Приградско
БРОЈ КУЋА	370
ПОВРШИНА	8 ha
ПЕРИОД НАСТАНКА НАСЕЉА	1990. године
ПЛАНСКА ДОКУМЕНТАЦИЈА ПДР	За Мали Београд – Велики рит
НАМЕНА ЗЕМЉИШТА	Намењено за изградњу јавних садржаја
ВЛАСНИШТВО НАД ЗЕМЉИШТЕМ	Око 90% државно/јавно
КАРАКТЕРИСТИКЕ НАСЕЉА	
Водовод постоји	Само 11 кућа није прикључено
Одвођење отпадних вода (канализација или септичке јаме)	Не постоји
Електрична мрежа	Постоји, али је само 27 кућа легално прикључено
Јавна расвета	Не постоји
Саобраћајна мрежа	Не постоји

Адекватни услови терена/локације	Не постоје
Адекватан приступ јавним сервисима	Постоје
Структурални квалитет стамбених јединица	Лош
Пренасељеност	Постоји
Правни статус објеката на парцелама	Несигуран

Извор: <https://www.osce.org/files/f/documents/0/0/162231.pdf>

Бангладеш – датира као "насеље" од 1972. године. Настао је интервенцијом Центра за социјални рад. После пожара у једној ромској колонији у Новом Саду око 100 ромских породица је пресељено у Бангладеш. Фарма се налазила усред поља (обрадивог земљишта) између Новог Сада и Руменке. Насељавање је било организовано, фарма је била адаптирана и претворена у простор за становање.

У 2009. години Екуменска хуманитарна организација је успела да, уз помоћ становника Бангладеша, изврши реконструкцију 60 стамбених објеката, обезбеди прикључке за воду и створи предуслове за електрификацију реконструисаних објеката. 08.10.2009. године 60 објеката је прикључено на електричну мрежу Војводине. Средства за прикључење је обезбедио Град Нови Сад, а исплата је извршена у виду интервентних једнократних помоћи. Центар је склопио, са свих 60 корисника, уговор о закупу стамбених јединица на период од пет година који је истекао 2014. године.

Условe живота у нехигијенским насељима карактерише следеће: стамбени објекти су грађени од лако запаљивих материјала, а због лоших инсталација постоји стална опасност од пожара, становништво се бави сакупљањем секундарних сировина од којих формирају мање депоније услед чега су хигијенски услови живота веома лоши и постоји опасност од развоја заразних болести. Становништво се храни тако што одређен број породица користи услуге народне кухиње, а већина сакупља храну из контејнера. Велики проблем је што је одређен број становника непријављен односно немају лична документа, отуда не могу ни да реализују своја права (на новчану социјалну помоћ и остала права). Деца су уписана у вртић или школу, али најчешће је не похађају, а има деце која никад нису похађала школу.

ОСТАЛА ПРЕПОЗНАТА ПОДСТАНДАРДНА НАСЕЉА НА ПОДРУЧЈУ ГРАДА

На подручју града препозната су и друга насеља у којима је заступљено најмање два елемента која одређују подстандардност. Подаци су добијени из Студије "Процена стања у подстандардним ромским насељима у 21 општини у Србији" из 2014. године.

Шангај у Новом Саду

Налази се у делу 4. улице. То је мешовито насеље са око 50 стамбених објеката. Стамбени објекти су углавном изграђени од цигле и блокова, кровови од црепа, подови од бетона. Око 90% стамбених објеката има уведено воду и канализацију. Улице у насељу су уређене. У насељу постоји и станица за локални градски превоз. Насеље је у систему одношења комуналног отпада преко градске чистоће. Изграђена је надземна електрична мрежа и омогућен приступ свим објектима. Омогућен је приступ и телефонској мрежи. Грејање је углавном на чврсто гориво, само делимично на струју.

Приоритет за ово насеље јесте доградња и реконструкција водоводне и канализационе мреже.

Адице у Новом Саду

Мешовито насеље са око 170 стамбених објеката у којима живе Роми и Ромкиње. Објекти су различите стилске и морфолошке структуре. На истој локацији евидентно је присуство квалитетних спратних, потпуно завршених објеката, као и оних малих, приземних, неопремљених, који указују на присуство екстремног сиромаштва међу становништвом. Изграђена је надземна електрична мрежа и омогућено прикључивање сваког објекта. Водовод је изграђен и свим кућама је омогућено прикључивање. Канализација није изграђена у свим блоковима у насељу, али су породице одвођење отпадних вода

решиле изградњом септичких јама, што је привремено решење до изградње канализационе мреже. Неколико улица кроз насеље није асфалтирано. Објекти су углавном изграђени после 80-тих година прошлог века и нису сви легални. Велики број породица настоји да легализује своје објекте. Грејање је на чврсто гориво или струју, веома ретко је у употреби гас.

МЕЂУГРАДСКА ПОДСТАНДАРДНА НАСЕЉА

Међуградска подстандардна насеља налазе се у следећим местима: Каћ-насеље Лизаре, Ковиљ у улицама Ласла Гала и Рибарској, и Бегеч спонтано настала групација објеката, у блоку 56, уз јужну границу грађевинског подручја.

Мапирано је 100 породица које су настањене у овим насељима.

3.3.3 Регистрована незапосленост

Према подацима Националне службе за запошљавање на дан 31.12.2022. године у Новом Саду је било укупно 288 незапослених лица ромске националности, од чега већину односно 155(53,8%) чине жене.

У следећим табелама је дат орјентациони преглед броја незапослених Рома и Ромкиња, према степену стручне спреме, према старости и дужини тражења посла, као и према социјалном статусу.

Подаци су орјентациони из разлога што изјашњавање по основу националне припадности није обавезно.

Табела 09. Образовна структура лица ромске националности која се налазе на евиденцији НСЗ, 2019-2022.године

Степен стручне спреме	31.12.2019.		31.12.2020.		31.12.2021.		31.12.2022.	
	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене
I	200	109	207	110	201	109	207	109
II	6	6	15	2	11	5	15	16
III	19	11	23	8	18	7	23	11
IV	14	14	21	9	9	3	21	14
V	0	0	0	0	0	0	0	0
VI-1	0	2	3	0	2	1	3	2
VI-2	1	3	3	1	2	1	3	3
VII-1	5	10	16	4	7	6	16	10
VII-2	0	0	0	0	0	0	0	0
VIII	0	0	0	0	0	0	0	0
Укупно	245	155	288	134	250	132	288	155

Извор: Национална служба за запошљавање

Табела 10. Старосна структура лица ромске националности која се налазе на евиденцији НСЗ, 2019 - 2022. године

Старост (у годинама)	31.12.2019.		31.12.2020.		31.12.2021.		31.12.2022.	
	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене
15 - 19	10	0	8	3	10	4	19	10
20 - 24	19	2	17	7	22	10	19	9
25 - 29	38	4	33	18	34	18	36	19
30 - 34	38	24	43	24	44	26	46	29
35 - 39	44	22	48	24	42	21	35	20
40 - 44	34	18	38	24	42	21	44	26
45 - 49	18	11	26	14	26	15	32	17
50 - 54	19	0	14	7	27	15	21	12
55 - 59	16	0	14	5	26	12	21	6
60 - 65	9	0	9	6	14	6	15	7
Укупно	245	81	250	132	287	148	288	155

Извор: Национална служба за запошљавање

Табела 11. Број лица ромске националности која се налазе на евиденцији НСЗ према дужини тражења посла, 2019 - 2022. године

Дужина тражења посла	31.12.2019.		31.12.2020.		31.12.2021.		31.12.2022.	
	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене
до 3 м	31	13	26	16	36	22	59	35
3 до 6 м	19	13	31	12	22	16	18	9
6 до 9 м	19	10	23	11	30	16	15	8
9 до 12 м	13	7	8	3	26	11	23	12
1 до 2 г	25	9	39	22	47	16	42	22
2 до 3 г	32	20	17	6	25	11	29	11
3 до 5 г	48	26	43	25	29	17	26	13
5 до 8 г	25	14	35	18	46	25	41	24
8 до 10 г	13	8	9	5	10	4	19	11
преко 10 г	20	14	19	14	16	10	16	10
Укупно	245	134	250	132	287	148	288	155

Извор: Национална служба за запошљавање

Табела 12. Број лица ромске националности која се налазе на евиденцији НСЗ, према социјалном статусу, 2021-2022. године

Социјални статус	31.12.2021. године		31.12.2022. године	
	Укупно	Жена	Укупно	Укупно
Особе са инвалидитетом	36	15	29	29
Самохране родитељи	5	5	9	9
Оба незапослена родитеља	16	6	13	13
Интерно расељена лица	14	7	16	16
Избеглица	0	0	0	0
Корисници новчане социјалне помоћи	114	56	117	117
Повратници из иностранства по споразуму о реадмисији	0	0	1	1
Повратници из затвора	0	0	0	0
Жртве трговине људима	0	0	1	1
Жртве породичног насиља	0	0	1	1
Технолошки вишкови	7	5	5	3

Извор: Национална служба за запошљавање

3.3.4 Здравствена заштита

Право на здравље, према међународним стандардима људских права, није ограничено само на право на здравствену заштиту. Ово право обухвата и све оне социоекономске факторе који су неопходни да би се могао водити здрав живот. У међународном праву ови фактори се сматрају социоекономским детерминантама здравља и чине их исхрана, становање, пијаћа вода, адекватни санитарни услови, безбедни и здрави услови рада, као и здрава животна средина. Стога се, да би се радило на унапређењу здравља Рома и Ромкиња, мора се радити и на унапређењу социоекономских детерминанти.

Општи демографски подаци указују на то да су Роми и Ромкиње младо становништво (више од 50% Рома и Ромкиња је млађе од 25 година), али и на то да је смртност код ове популације виша него код осталих етничких група – просечно трајање живота је 12 година краће у поређењу са просеком у Републици Србији.

Званичне евиденције у институцијама здравствене заштите не препознају кориснике према националној припадности. Због тога се у званичним статистикама и извештајима о раду здравствених установа у Новом Саду не појављују подаци који се односе на припаднике ромске заједнице.

3.3.5 Социјална заштита

Укупан број корисника социјалне заштите 2021. године је био 22.417, док је 2022. године био 24.360 корисника. Од тога, жена је било 12.468 (2021.) и 13.424 (2022.), односно мушкараца 9.949 (2021.) и 10.936 (2022.).

У току 2022. године број корисника Центра за социјални рад Града Новог Сада се увећао, у односу на 2021. годину, за 1.943 корисника, односно 9%. Од 24.360 корисника, њих 17.386 (71,4%) су корисници из претходних година. То су, у већини случајева, трајни или вишегодишњи корисници социјалне и породично-правне заштите (старатељство, новчана социјална помоћ, додаток и увећани додаток за помоћ и негу другог лица, смештај у установе социјалне заштите, породични смештај и слично). У 2022. години било је 3.810 (15,6%) новоевидентираних корисника, док је реактивираних било 3.164 (13%)

Табела 13. Кретање укупног броја корисника социјалне заштите, по старосним групама

Старосна група	2021.	%	2022.	%	Индекс
Деца	7.046	31,43	7.589	31,12	108
Млади	1.684	7,51	1.852	7,6	110
Одрасли	9.667	43,12	10.160	41,71	105
Старији	4.020	17,93	4.759	19,5	118
УКУПАН БРОЈ КОРИСНИКА	22.417	100	24.360	100	109

Извор: Извештај ЦСР

У 2022. години, у Управи за додаток на децу Градске управе за социјалну и дечију заштиту, поднето је 5000 захтева за дечији додаток, за територију Града Новог Сада и Општину Сремски Карловци, којим је обухваћено 7000 деце из тих породица. Управа за додаток на децу Градске управе за социјалну и дечију заштиту нема податке о националној припадности подносилаца захтева за остваривање права на дечији додаток.

Према процени ЦСР око 600 домаћинстава ромске националности примају новчану социјалну помоћ, а укупно 212 лица је остварило право на пријаву места пребивалишта на адресу Центра за социјални рад. Од тога, готово половина односно 104 лица је ромске националности (женског пола 51, мушког пола 53). У 2023. години пријаву пребивалишта на адреси Центра за социјални рад, добило је 43 лица.

Уобичајени изазови у раду са корисницима услуга социјалне заштите из ромске популације су:

- Преовлађује и даље неписменост и недостатак образовања код корисника, самим тим и непознавање својих права или погрешно тумачење;
- Неразумевање језика, речника којим им се обраћамо;
- Страх од институција, неповерење.

Ови изазови се могу превазићи увођењем нових метода рада, кроз рад на терену, социјалне интервенције, идентификовање проблема, индивидуалну и групну социо-психолошку подршку, као и увођењем нових услуга као на пример, Породични сарадник.

У 2023. години из буџета Града обезбеђено је укупно 79.694.079,00 динара за програме Црвеног крста, и то:

1. у износу од 11.500.000,00 динара, за реализацију програма рада који Црвени крст обавља на територији Града Новог Сада у вршењу јавних овлашћења,

2. укупном износу од 68.194.079,00 динара, за реализацију програма које Црвени крст у континуитету више година реализује за потребе Града Новог Сада и то:

- 45.140.000,00 динара, за програм: „Кухиње за социјално угрожена лица“,
- 16.635.000,00 динара, за програм: „Подела помоћи за директно ублажавање сиромаштва и други видови помоћи социјално угроженим грађанима“,
- 2.700.000,00 динара, за програм: „Програми и активности за помоћ деци и младима у стању социјалне потребе“,
- 3.719.079,00 динара, за програм: „Програми и активности за старе“.

3.4 Политике и праксе локалне управе и локалних институција

3.4.1 Образовање

У претходне три школске године Град Нови Сад је из буџета финансирао куповину уџбеника, превоз за основце и средњошколце, као и стипендије за средњошколце и студенте, међутим нису посебно издвојена средства за кориснике ромске националности.

Преглед и анализа података који се налазе у оквиру Буџета Града Новог Сада из претходних година, показују да су у оквиру Градске управе за образовање планирана средства за превоз ученика у школу чије је пребивалиште на удаљености већој од 4 километра од седишта школе чијем уписном подручју припада, као и за набавку уџбеника за први разред.

Табела 14. Издвајања финансијских средстава из буџета Града за претходне три школске године (у РСД) 2020, 2021, 2022. год.

Намена издвојених средстава	2020. година		2021. година		2022. година	
	Укупно	За превоз од насеља Бангладеш до ОШ у Бегечу	Укупно	За превоз од насеља Бангладеш до ОШ у Бегечу	Укупно	За превоз од насеља Бангладеш до ОШ у Бегечу
За превоз за основну школу-	7.744.677,10 РСД	3.344.800,00 РСД	9.308.059,45 РСД	3.864.600,00 РСД	12.541.945,12 РСД	4.092.651,36 РСД

3.4.2 Становање

Обезбеђивање трајних стамбених решења Рома и Ромкиња

На нивоу Града Новог Сада се на више начина решавају стамбене потребе социјално угрожених лица, међу којима су и припадници ромске националности, као и побољшање инфраструктуре у неформалним ромским насељима.

Један од начина трајних решења стамбених потреба наведених лица, у складу са *Законом о становању и одржавању зграда* („Службени гласник РС“, број 104/2016 и 9/2020 – др. закон), обезбеђује се кроз видове стамбене подршке, као и кроз програм за изградњу социјалних станова, међутим Роми и Ромкиње нису обухваћени овим програмом као издвојена категорија.

За неформално насеље Бангладеш, обезбеђени су услови за реализацију изградње објеката за кориснике који су пописани као становници овог неформалног насеља.

Дужи низ година, Град Нови Сад спроводи јавне позиве за интерно расељена лица, од којих је већински проценат Рома и Ромкиња, за доделу сеоских кућа са окућницом, а од 2023. године, спроводе се и јавни позиви за повратнике по споразуму о реадмисији, на које су се до сада јевљали искључиво припадници ромске популације. Наведени програми финансирају се преко Комесријата у избеглице и миграције, а делом и из буџета Града Новог Сада.

Такође, Екуменска хуманитарна организација у сарадњи са Градом Новим Садам, спроводи пројекат за озакоњење нелегалних објеката чији су власници припадници ромске популације, у приградским насељима, као и у Великом риту. Планира се наставак овог пројекта и у наредном периоду.

3.4.3 Запошљавање

Током последње две године, из буџета локалне самоуправе издвојено је укупно 350.140.000,00 динара за финансирање мера активне политике запошљавања. За 2023. годину планирани износ средстава за реализацију мера активне политике запошљавања из Акционог плана запошљавања Града Новог Сада је 203.300.000,00 динара.

Табела 15. Мере активне политике запошљавања финансиране из градског буџета у периоду 2021 - 2022. година

Буџетска година	Издвојена средства (РСД)	Врсте мера активне политике запошљавања
2021.	171.350.000,00	<ul style="list-style-type: none"> - Програм приправника - Програм стручне праксе - Организовање јавних радова од интереса за Град - Подршка samozapošljavanju - Субвенција за отварање нових радних места - Сајмови запошљавања - Обуке и едукације лица
2022.	178.790.000,00	<ul style="list-style-type: none"> - Програм приправника - Програм стручне праксе - Организовање јавних радова од интереса за Град - Подршка samozapošljavanju - Субвенција за отварање нових радних места - Сајмови запошљавања - Обуке и едукације лица

Ове мере спроводи Градска управа за привреду уз техничку подршку Националне службе за запошљавање, по споразуму који се закључује сваке године.

На територији Града Новог Сада ШООО "Свети Сава" спроводи формални програм образовања одраслих. Према подацима Националне службе за запошљавање и на основу посматрања који се односи на последње 4 године (2016-2019), евидентно је да се сваке године повећава број полазника и да је у укупном броју лица ромске националности уписаних у школу за основно образовање одраслих, веће учешће Ромкиња.

Табела 16. Роми и Ромкиње укључени у формални програм образовања одраслих, 2019 - 2022. године

Године	2019.		2020.		2021.		2022.	
	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене
Број укључених у програм	23	16	15	9	5	5	11	10

Извор: Филијала НСЗ Нови Сад

3.4.4 Социјална заштита

У току **2022. године**, поднето је 1.232 нова захтева за новчану социјалну помоћ. Ово право је, у току 2022. године, остварило 2.301 породица са 5.587 чланова.

Право на једнократну новчану помоћ, у току 2022. године, је остварило је 3.204 лица, којима је одобрено је 4.476 једнократних новчаних помоћи. Одобрено је 53 интервентне једнократне помоћи.

Град Нови Сад већ дужи низ година обезбеђује средства за набавку уџбеника, за децу из породица које остварују право на новчану социјалну помоћ, породица са троје и више деце која остварују право на дечији додаток, децу без родитељског старања која су смештена у хранитељске породице и за децу са сметњама у развоју, од првог до осмог разреда основне школе. У току 2022. године ово право је остварило 1.868 деце.

Град Нови Сад је обезбедио средства за следеће субвенције које остварују корисници новчане социјалне помоћи:

- 50% месечног износа комуналних услуга – право је користило од 210 до 320 породица корисника новчане социјалне помоћи и породица корисника додатка за помоћ и негу другог лица. Број породица који је остварио ово право се мења у току године, од месеца до месеца, а у вези је са променом броја лица која су остварила право на новчану социјалну помоћ и додаток за помоћ и негу другог лица. Право се остварује преко ЈКП Информатика;

- 50% износа за месечну карту – право могу да оставаре сви носиоци права на новчану социјалну помоћ. Право се остварује преко Јавног градског саобраћајног предузећа Нови Сад;

- право на ланч пакете – могу да остваре сви корисници новчане социјалне помоћи у сеоским насељима.

У току 2022. године, Канцеларији за материјална давања поднето је 41 захтев за накнаду трошкова сахрањивања.

Према евиденцији ЦСР, број деце ромске националности узраста од 3 до 5 година из породица који су корисници новчане социјалне помоћи јесте 353 (од тога 170 дечака и 183 девојчица); број деце ромске националности узраста од 5 до 7 година је укупно 296 (од тога 141 дечака и 155 девојчица).

У **Бироу за пружање правне помоћи**, као посебној организацији, обављају се послови пружања правне помоћи грађанима ради остваривања њихових права и интереса путем: пружања усмених правних савета у свим правним областима и по свим правним питањима; састављањем поднесака (захтева, тужби, жалби, молби, представки и др); састављањем исправа (изјава, уговора, тестамената и др.); заступање грађана пред судовима, државним органима и органима локалне самоуправе, установама, предузећима и другим организацијама када решавају о њиховим правима, обавезама и правним интересима.

У складу са *Одлуком о начину и условима пружања правне помоћи грађанима на територији Града Новог Сада („Сл. лист Града Новог Сада“, бр.46/2009 и 47/2012)* могућност да се обрете Бироу за пружање правне помоћи имају сви грађани који имају пребивалиште или боравиште на територији Града Новог Сада, уз накнаду или без накнаде уколико остврују приходе испод нивоа социјалне сигурности утврђене прописима о социјалној заштити, као и грађани који због тешке материјалне ситуације не би могли да снесу трошкове накнаде за пружање правне помоћи без угрожавања свог материјалног стања.

Табела 17. Број лица ромске националности корисника права и услуга социјалне заштите из надлежности Града у 2021. и 2022. години

ПРАВА У ОБЛАСТИ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ			
Врста права	Година	Укупан број корисника	Број корисника ромске националности
Право на једнократну помоћ	2021.	2686	Око 41% (процена)
	2022.	3204	Око 48% (процена)
Право на увећану једнократну помоћ	2021.	45	2
	2022.	53	4
Право на бесплатан оброк	2021.	600	272
	2022.	600	228
Право на накнаду за набавку уџбеника, трошкова летовања, зимовања, организовања школе у природи за децу корисника права социјалне заштите	2021.	2165	Око 43% (процена)
	2022.	1868	Око 45 % (процена)
Право на накнаду превоза ученика- деце корисника новчане социјалне помоћи	2021.	35	35 иду у друге ОШ и Свратиште; ЦСР купује маркице месечно
	2022.	40	40 иду у друге ОШ и Свратиште; ЦСР купује маркице месечно
УСЛУГЕ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ			
Врста услуге	Година	Укупан број корисника	Број корисника ромске националности
Помоћ и нега у кући	2021.	295	0
	2022.	301	0
Дневни боравак за децу и омладину са сметњама у развоју	2021.	121	0
	2022.	123	0
Лични пратилац	2021.	481	5
	2022.	530	6

Извор: Центар за социјални рад града Нови Сад

Програми помоћи у Канцеларији за избеглице, миграције и ромска питања Градске управе за социјалну и дечију заштиту Града Новог Сада

Ови програми се не реализују по националној основи, тако да званични подаци у уделу ромске популације у укупној расподели помоћи за ИРЛ не постоје. Једини податак којим Канцеларија располаже је статистика националне припадности, која је исказана по основу регистрације ИРЛ (2000.г.). Тада се 34% ИРЛ изјаснило као Роми, 17% као Муслимани, 4% као Египћани, 27% као Срби, 9% као остали, 3% као Црногорци, с тим да су и ти подаци условни, јер су их ИРЛ давали одмах по доласку, још увек под страховима који су утицали на слободу изјашњавања. Важно је напоменути да се у овој популацији не може по презименима утврдити национална припадност (Горанци, мешовите породице, Ашкалије...). Искуствено, по процени сарадника Канцеларије на основу прегледа одлука о доделама, у последње три године, од укупног броја ИРЛ, ромска популација је заступљена на следећи начин:

- у расподели пакета хране, грева и помоћи у набавци лекова интерно расељаним лицима, ромска популација учествује са 82% (205 од 250; 203 од 250; 245 од 300);
- у остваривању права на повлашћену вожњу у градском саобраћају - 82% (14 од 17 годишње)
- у једнократним новчаним помоћима за решавање изузетно тешких здравствених ситуација, из буџета КИРС-а, - 100% (114 од 114);
- у решавању срамбених потреба путем куповине сеоске куће са окућницом ИРЛ, ромска популација је заступљена у 67% случајева (4 од 6);
- у стамбеном збрињавању путем набавке грађевинског материјала, у последње три године није било програма, један је у току, а у периоду од 2011-2015, ромска популација је заступљена са 71% (22 од 31).

Укупна процена је да је ромска популација у програмима помоћи намењеним ИРЛ, заступљена оквирно са 84%.

3.4.5 Пројектне иницијативе на локалном нивоу

Табела 18. Пројектне иницијативе усмерене ка унапређењу положаја ромске националне мањине које су реализовали Град Нови Сад и ОЦД из Новог Сада, 2018-2022. године

Назив пројекта	Носилац	Партнери	Период реализације	Циљ	Вредност пројекта		
					Укупна вредност	Учешће ЈЛС	Учешће других извора
“Заједно у инклузији - за добробит деце Новог Сада”	Град Нови Сад-Градска управа за социјалну и дечију заштиту	1. Предшколска установа Радосно детињство 2. Центар за производњу знања и вештина 3. Центар за социјални рад Града Новог Сада 4. Дом здравља Нови Сад 5. ШОСО „Милан Петровић”	2019 - 2024.	Унапредити координирану активност актера у локалној заједници за подршку инклузивном предшколском васпитању и образовању у Новом Саду а директни корисници су деца предшколског узраста која нису обухваћена предшколским васпитањем и образовањем са акцентом на децу ромске националности, и њихови родитељи.	5.843.994,00 РСД.	3,94%	МПНТР, 96,06%

Назив пројекта	Носилац	Партнери	Период реализације	Циљ	Вредност пројекта		
					Укупна вредност	Учешће ЈЛС	Учешће других извора
„Инклузија Рома и повратника кроз нове шансе за запошљавање у Новом Саду“	Град Нови Сад-Градска управа за социјалну и дечију заштиту	Центар за производњу знања и вештина	2021-2022.	Побољшане могућности прихода, запошљавања и samozapoшљавања Рома/киња и повратника/ца у Новом Саду са фокусом на инклузивно тржиште рада и отварање нових радних места; Ојачани интегрисани међусекторски одговор на питање запошљавања Рома/киња и повратника/ца кроз изградњу капацитета релевантних актера, израду предлога мера за политике, и подизање свести у заједници	99.808 ЕУР		ГИЗ 100%
Хитни хуманитарни грант	Центар за производњу знања и вештина	/	2022 – 2023.	Подела пакета хигијене и хране породицама са децом предшколског узраста које живе у насељу Велики рит	15.000 УСД		Global Fund for Children 100%
Социјална инклузија Рома и других осетљивих група у Србији 2019-2022	Екуменска хуманитарна организација	Град Нови Сад-Градска управа за социјалну и дечију заштиту	2019 - 2022.	Пројекат се реализује кроз три компоненте: становање, образовање и правна подршка. У подстандардним насељима породицама ће се помоћи да кроз поступак озакоњења обезбеде правну сигурност својих домова као и да, кроз приступ другим фондо-вима, унапреде стамбене услове. Део пројектних активности има за циљ да допринесе успешном спровођењу интеркултура-лног образовања у одабраним школама као и подршку у раду са децом и младима из социјално угроже-них породица. Значајан део активности усмерен је на информисање припадника осетљивих заједница о правима на бес-платну правну помоћ као и подршку јединицама локалних самоуправа и институцијама у унапређењу постојећих капацитета у пружању правне помоћи.	5.375.000,00 РСД	71,45 %	/

Назив пројекта	Носилац	Партнери	Период реализације	Циљ	Вредност пројекта		
					Укупна вредност	Учешће ЈЛС	Учешће других извора
Локални гласови за бољу инклузију	Град Нови Сад-Градска управа за привреду	Центар за производњу знања и вештина	2019 - 2020	Допринос смањењу неједнакости и јачање социјалне и економске инклузије Рома у Новом Саду, као и до-принос ефикасној институционалној сарадњи. Укључивање Рома и Ромкиња у тржиште рада, а самим тим нова запослења и нова радна места.	68.883,93 ЕУР	10%	ЕУ
Нови Сад за једнакост девојака и девојчица ромске националности	Град Нови Сад-Градска управа социјалну и дечију заштиту	Центар за производњу знања и вештина	2019 – 2020.	Подстицање позитивних акција локалне заједнице према ромском становништву ради спречавања дискриминације, са посебним фокусом на девојчице, девојке и жене.	63.814,8 ЕУР	10%	ЕУ
Рано образовање и брига о деци у функцији превенције осипања и повећања образовних постигнућа деце ромске националности у Новом Саду	Центар за производњу знања и вештина	Град Нови Сад-Градска управа за образовање центар за социјални рад	2017- 2018.	Допринети смањењу неједнакости и унапређењу образовне и социјалне инклузије најрањивијих група, пре свега Рома, у Србији.	167.818,80 EUR	10%	10% суфинансирања : Покрајински секретаријат за финансије и сопствена средства ЦПЗВ
Подршка раном развоју деце из маргинализованих група	Центар за производњу знања и вештина	/	2016 – 2020.	Психосоцијална подршка деци предшколског узраста, активно-сти стимулације раног развоја и подршка родитељима у припреми за упис у предшколску установу. Јачање родитељских компетенција кроз едукацију и саветовање.	26.000 EUR	/	100% донација Global Fund for Children
Новогодишње културне свечаности младих Ромкиња И Рома	У.Г. "Пхралипе Нови Сад"	Позориште младих Нови Сад	2020.	Промоција и сумирање стваралаштво младих Рома у оквиру новогодишњих свечаности	120.000,00 РСД	/	/
Упали мотор-повећање запошљивости Рома и Ромкиња у АП Војводини	Удружење ромских студената	Немачки ГИЗ и Едукативни центар за обуке у професионалним и радним вештинама	2018 - 2021.	Повећање запошљивости и samozапосљавања Рома	199.605,00 еура	/	/
Спречавање дечијих бракова	Удружење ромских студената	УНИЦЕФ	2019 – 2020.	Израда и пилот-тирање методологије за рад са мушком популацијом Рома на спречавању дечијих бракова	13.308,00 еура	/	/

Назив пројекта	Носилац	Партнери	Период реализације	Циљ	Вредност пројекта		
					Укупна вредност	Учешће ЈЛС	Учешће других извора
Промоција образовања младих Рома	Центар за истраживања и очување културе Рома	/	2019.	Оснажити и усмерити младе Роме да упишу факултете и Високе школе	87.000,00 дин.	/	/

Табела 19. Средства која су из буџета Града Новог Сада обезбеђена за финансирање пројеката здравствених установа и удружења који за циљ имају унапређење положаја ромске националне мањине за 2021/2022. годину

Година	Назив здравствене установе/удружења	Назив пројекта	Назив конкурса	Износ
2021.	Дом здравља "Нови Сад" Нови Сад	„Мала школа оралног здравља 2021.“	Конкурс из области јавног здравља којима се доприноси промоцији здравља и превенцији болести	316.374,00
2021.	Завод за хитну медицинску помоћ Нови Сад	„Важно је! Вакциниши се! (подршка имунизацији Рома)“	Конкурс из области јавног здравља којима се доприноси промоцији здравља и превенцији болести	300.000,00
2021.	Завод за хитну медицинску помоћ Нови Сад	„Превенција хроничних незаразних болести у ромској популацији“	Конкурс из области превенције хроничних незаразних болести	343.250,00
2021	Дом здравља „Нови Сад“ Нови Сад	"Планирања породице и савремене методе контрацепције са освртом на вулнерабилне категорије популације"	Конкурс из области пронаталитетне популационе политике	117.228,00
2021.	Удружење жена "Ромена"	"Промоција здравља и здравствено васпитање Рома и Ромкиња у Новом Саду"	Конкурс из области јавног здравља којима се доприноси промоцији здравља и превенцији болести	156.000,00
2022.	Удружење жена "Ромена"	"Одговорни према себи и својој породици"	Конкурс из области јавног здравља којима се доприноси промоцији здравља и превенцији болести	218.577,00
2022.	Удружење националних мањина Голубица	"Удахни нови почетак"	Конкурс из области јавног здравља којима се доприноси промоцији здравља и превенцији болести	84.250,00
2022.	„Породични кутак НС“	„Хоћу да знам“	Конкурс из области јавног здравља којима се доприноси промоцији здравља и превенцији болести	158.592,00
2022.	Удружење жена "Ромена"	"Знањем до здравих навика"	Конкурс из области јавног здравља којима се доприноси промоцији здравља и превенцији болести	165.000,00
2022.	Породични кутак НС	„Хоћу да знам 2“	Конкурс из области јавног здравља којима се доприноси промоцији здравља и превенцији болести	94.360,00
2022.	Дом здравља "Нови Сад" Нови Сад	„Мала школа оралног здравља 2022“	Конкурс из области јавног здравља којима се доприноси промоцији здравља и превенцији болести	336.740,00
2022.	Дом здравља "Нови Сад" Нови Сад	"Стоп зарази 2022."	Конкурс из области јавног здравља којима се доприноси промоцији здравља и превенцији болести	409.584,00

Година	Назив здравствене установе/удружења	Назив пројекта	Назив конкурса	Износ
2022.	Дом здравља "Нови Сад" Нови Сад	"Превентивни гинеколошки прегледи и очување здравља Ромкиња на територији града Новог Сада за 2022 годину"	Конкурс из области јавног здравља којима се доприноси промоцији здравља и превенцији болести	246.175,00

Табела 22. Средства из буџета Града Новог Сада којима су подржани програми из области унапређења положаја Рома и Ромкиња на територији Града Новог Сада

Година	Назив удружења	Назив програма	Назив конкурса	Износ
2021.	Удружење грађана "Пхралипе Нови Сад"	"Ручна радиност и стари занати у рукама младих 2021 - II део"	I ЈАВНИ КОНКУРС за доделу средстава из буџета Града Новог Сада за 2021. годину за подстицање програма и манифестација или недостајућег дела средстава за финансирање програма и манифестације из области привреде од јавног интереса за Града Нови Сад која реализују удружења	90.000,00
2022.	Удружење грађана "Пхралипе Нови Сад"	"Ручна радиност и стари занати у рукама младих 2022"	ЈАВНИ КОНКУРС за доделу средстава из буџета Града Новог Сада за 2022. годину за подстицање програма и манифестација или недостајућег дела средстава за финансирање програма и манифестација из области привреде од јавног интереса за Град Нови Сад која реализују удружења	150.000,00
2022.	Институт за друштвену еманципацију и едукацију	"Ромкиње и женско предузетништво - едукацијом до посла"	ЈАВНИ КОНКУРС за доделу средстава из буџета Града Новог Сада за 2022. годину за подстицање програма и манифестација или недостајућег дела средстава за финансирање програма и манифестација из области привреде од јавног интереса за Град Нови Сад која реализују удружења	250.000,00
2022.	Институт за друштвену еманципацију и едукацију	„Ромкиње у свету предузетништва: могућности и изазови“	II ЈАВНИ КОНКУРС за доделу средстава из буџета Града Новог Сада за 2022. годину за подстицање програма и манифестација или недостајућег дела средстава за финансирање програма и манифестације из области привреде од јавног интереса за Града Нови Сад која реализују удружења	250.000,00

3.5. SWOT анализа

SWOT анализа је једноставна а корисна техника за разумевање унутрашњих карактеристика јединице локалне самоуправе (снага и слабости) и за идентификовање спољних фактора – могућности које су отворене за ЈЛС и претњи са којима се ЈЛС суочава.

Овом техником се идентификује следеће:

- Снаге (ресурсе, предности) града/општине;
- Слабости (ограничења, препреке, недостатке) града/општине;
- Екстерне (повољне) услове (шансе, могућности) који могу допринети у остваривању циљева града/општине;

- Екстерне (неповољне) услове (претње, ризике) који могу бити штетни при остваривању циљева града/општине.

У процесу припреме ЛАП-а, **SWOT** анализа са једне стране представља завршни корак у аналитичком делу документа (у ситуационој анализи, односно анализи стања), а са друге стране служи као полазна основа за идентификовање кључних проблема и посредно за дефинисање средњорочних и дугорочних циљева.

На радионици за припрему **SWOT** анализе су учествовали сви чланови и чланице Тима, а након радионице су се консултовали са запосленима у општинској управи и локалним институцијама, задуженим за појединачне области.

SWOT анализа је обухватила како анализу доступних података, тако и усаглашене ставове чланова тематских (секторских) радних група до којих су дошли на основу процене стања „на терену“, нарочито у оним областима у којима недостају подаци.

SWOT анализа је закључена избором приоритетних области и утврђивањем кључних питања/проблема које треба решити, односно циљевима које треба постићи у свакој од изабраних приоритетних области. Ова кључна питања (закључци) су поставили основ за утврђивање предлога општег циља и предлога посебних циљева, односно мера и активности.

Након одржане радионице на којој је дефинисана **SWOT** анализа, организоване су додатне консултације у форми фокус групе са представницима ромских насеља. Њихови предлози и сугестије су инкорпорирани у финалну верзију документа ЛАП.

3.5.1 Образовање

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> • У 9 основних школа формиран тимови за превенцију осипања • Ангажовано укупно 5 педагошких асистената, у 4 основне школе и 1 у ПУ • Сви предшколци су уписани у ПУ (осим оних за које су предати захтеви са закашњењем) • Обезбеђен бесплатни вртић за сву децу на територији града • У претходне три школске године Град Нови Сад је из буџета финансирао уџбенике, превоз за основце и средњошколце, као и стипендије за средњошколце и студенте • Градска управа за социјалну и дечију заштиту реализује велик број пројеката у партнерству са цивилним сектором и то у свим областима (образовање, социјална заштита, становање...) • НСМЕДЕ- Новосадска интерсекторска мрежа за децу у оквиру које се одвија сарадња и покрећу иницијативе, јак цивилни сектор у Граду, као и иницијативе универзитета • Различити програми неформалног образовања цивилног друштва намењених ромској популацији • Образовне установе имају релативно добре капацитете за рад са децом ромске националности и похађају континуирано програме стручног усавшавања • Нови Сад као универзитетски град обезбеђује доступност свих нивоа образовања, добра сарадња са факултетима 	<ul style="list-style-type: none"> • У близини насеља Велики рит је велика концентрација деце ромске националности и долази до природне сегрегације унутар једног објекта ПУ (Бубамара) и једне ОШ - "Душан Радовић" (слично је са Бангладешом) • Недовољан број педагошких асистената у школама, првенствено у ОШ "Душан Радовић" • Недовољна видљивост рада тимова за превенцију осипања и педагошких асистената (Подршка школским тимовима за превенцију осипања се одвија само кроз пројекте) • Недовољна видљивост имплементираних пројеката и њихових ефеката (потребе су веће од расположивих пројеката) • Листе чекања за упис у ПУ, хронични мањак места • Родитељи највише гравитирају ка једном објекту, и нису довољно мотивисани да уписују децу у друге објекте • Постоји проблем превоза ученика из неформалних насеља у удаљеније основне школе • Нема јасних нити обједињених података о броју деце ромске националности у ПУ као ни за основношколско и средњошколско образовање, генерално је тешко доћи до података и објединити их • Нису сви запослени у образовним установама сензибилизирани за потребе и рад са децом ромске националности • Градска управа за социјалну и дечију заштиту је најактивнија, највише оптерећена кад су у питању све иницијативе у вези са инклузијом Рома и Ромкиња • Деца у предшколској установи претежно се укључују у полудневне боравке, родитељи углавном не желе целодневни боравак, одбијају га односно нису припремљени за то • И даље има деце која нису у систему и нису уписана у ППП, као ни у основну школу (родитељи који немају пребивалиште, на пример) • Свега 63% деце ромске националности у Новом Саду заврши основно образовање • Нема података колико је деце уписано у средње школе кроз афирмативне мере • Нема довољно праћења и сарадње између основних и средњих школа у периоду транзиције • Нема системског приступа и координације у прикупљању и праћењу података у вези са превенцијом осипања • Недовољна укљученост родитеља ромске националности у рад савета родитеља

ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> • Заинтересованост градске управе за образовање и директора основних школа да се реализује иницијатива везана за смањење/спречавање тзв. природне сегрегације • Стратегија за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији за период од 2016 до 2025. године • Законске регулативе и Националне стратегије у области образовања • Системске мере – закони и правилници о додатној подршци ученицима у инклузивном образовању, као и препознавању облика дискриминације у образовању • Афирмативне мере за упис ромских ученика у средње школе и факултете • Постоје школе у окружењу у које могу да се распореде деца из једног насеља • Постоји добра мрежа јавног превоза, велик број аутобуских стајалишта • МПНТР је повећало број стипендија • МПНТР је одобрило увођење педагошких асистената у средње школе • Укљученост Канцеларије за инклузију Рома у АПВ • Фондови различитих донатора намењени инклузији Рома и Ромкиња 	<ul style="list-style-type: none"> • Стереотипи и предрасуде наставног кадра, ученика и родитеља већинске популације • Породице расељене са Косова и Метохије, већ 20 година немају пребивалиште па самим тиме ни могућност остварења права из области образовања • Лоши материјални услови ромске заједнице • Ниска свест родитеља деце ромске националности о значају образовања • Недовољно препознавање потреба ромске заједнице од стране друштва у целини • Непостојање механизма за мониторинг и праћење реализованих мера • Недостатак финансијских средстава у буџету • Потенцијалну емиграцију ромских породица у земље Западне Европе, због чега такође долази до осипања деце из образовног система

Када је у питању област образовања, снагу свакако представљају различити сервиси и погодности који олакшавају школовање Рома и Ромкиња: у 9 основних школа формирани су тимови за превенцију осипања, обезбеђен је бесплатан вртић за сву децу на територији Града, ангажовано је укупно 5 педагошких асистената, у 4 школе и 1 ПУ, и сви предшколци су уписани у ПУ (осим оних за које су предати захтеви са закашњењем); образовне установе имају релативно добре капацитете за рад са децом ромске националности и похађају континуирано програме стручног усавршавања.

Град Нови Сад је у претходне три школске године из буџета финансирао уџбенике, превоз за основце и средњошколце, као и стипендије за средњошколце и студенте. Такође, реализује се и велики број пројеката у партнерству са цивилним сектором, као и програми неформалног образовања који су намењени ромској популацији. Ипак, побројане су и бројне слабости. Недовољан је број педагошких асистената у школама и недовољна је видљивост тимова за превенцију осипања и педагошких асистената. Такође, хронични је мањак места у ПУ, па постоје листе чекања за упис. У неким установама је већа концентрација деце ромске националности, и самим тим су те установе више оптерећене и имају више иницијатива у вези са инклузијом Рома и Ромкиња.

Не постоје обједињени подаци о броју деце ромске националности у ПУ, као ни за основношколско и средњешколско образовање, што отежава процену стања, али и анализу потреба и развој будућих иницијатива. Велики проблем представља и то што и даље има деце која нису у систему и нису уписана у ППП, нити у основну школу, а свега 63% деце ромске националности у Новом Саду заврши основно образовање. Ипак, позитивно је што постоји заинтересованост градске управе за образовање и директора основних школа да се реализује иницијатива везана за смањење/спречавање тзв. природне сегрегације. Такође, шансу представљају и бројна стратешка документа, националне, покрајинске и локалне политике, као и добар правни оквир. Треба истаћи и да је Министарство повећало број стипендија и одобрило педагошке асистенте у средњим школама. Са друге стране, и даље су присутни стереотипи и предрасуде наставног кадра, ученика и родитеља већинске популације, а претње представљају и лоши материјални услови ромске заједнице, ниска свест родитеља деце ромске националности о значају образовања и непостојање механизма за мониторинг реализованих мера. Посебно угрожена група су породице расељене са Косова и Метохије, које већ 20 година немају пребивалиште, па самим тиме ни могућност остварења права из области образовања (и других права).

На основу SWOT анализе, **идентификовани су следећи приоритети у области образовања:** повећати број деце и младих ромске националности у сисему васпитања и образовања; применити мере усмерене на редовно похађање наставе ученика ромске националности и подршци школским тимовима за

превенцију осипања; успоставити евиденцију о броју деце укључене у све нивое образовања; успоставити сарадњу између основних и средњих школа као и других релевантних актера; оснажити стручне капацитете образовних установа, информисати, едуковати и оснажити родитеље о значају образовања и припремити породице и децу за укључивање у целодневне боравке.

3.5.2 Становање

ШАНСЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> Извршна власт Града Новог Сада отворена је за решавање стамбених питања становника ромских насеља Извршна власт Града Новог Сада је спремна за пријављивање на Конкурсе намењене унапређењу стамбених услова социјално угрожених породица Град Нови Сад има могућности да обезбеди финансијска средства неопходна за учешће у реализацији стамбених пројеката 	<ul style="list-style-type: none"> Недостатак стамбених јединица за социјално становање; Лоше стање постојећих стамбених и инфраструктурних објеката као и неуређена постојећа комунална инфраструктура у насељима у којима живе Роми; Нередовно изношење смећа из насеља Велики Рит и Бангладеш Сложена администрација и раздвојене управе по надлежностима у области становања (Градска управа за грађевинско земљиште и инвестиције, Градска управа за урбанизам и грађевинске послове, Стамбена агенција и Градска управа за имовину и имовинско-правне послове) траже додатно време и ангажовање како би се објединила неопходна документација за стамбену подршку Постојећи стамбени објекти који су условни за становање у ромским насељима у највећем броју су незаконито изграђени, а имовински статус није решен
ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> Национална стратегија за социјално становање Закон о озакоњењу објеката Доношење стратегије о стамбеном збрињавању угрожених категорија Подршка републичких и покрајинских институција – донације са виших нивоа власти у стамбеном збрињавању (куповина сеоских кућа) Мотивација и активизам на локалном нивоу Сарадња са ОЦД кроз пројектне активности у вези изградње и обезбеђивања одрживих стамбених решења за становнике ромских насеља у граду Новом Саду – могућност пројектног аплицирања Поднета апликација у оквиру Програма „Подршка Европске уније социјалном становању и активној инклузији“ (ЕУ СХАИ) намењена одрживим стамбеним решењима становника насеља Бангладеш 	<ul style="list-style-type: none"> Непостојање стратегије одрживих стамбених решења за становнике насеља Велики рит Око 200 незаконито изграђених објеката у насељу Велики Рит на земљишту које је важећом планском документацијом намењено за јавне садржаје (школа, вртић, здравствени центар и др.) Непостојање адекватне основне комуналне инфраструктуре у насељу Велики Рит Опасност од пожара посебно за породице које живе у насељу Велики Рит Опасност од плављења објеката у насељу Бангладеш Непостојање фекалне канализације у насељу Бангладеш и изливање септичких јама услед плављења Лако запаљиви објекти и лоше инсталације у насељу Бангладеш

Када је у питању област становања, снагу представља то што је извршна власт града Новог Сада отворена за решавање стамбених питања становника ромских насеља, и спремна за пријављивање на конкурсе намењене унапређењу стамбених услова социјално угрожених породица. Такође, град Нови Сад има могућности да обезбеди финансијска средства неопходна за учешће у реализацији стамбених пројеката.

Међу главним слабостима препознат је недостатак стамбених јединица за социјално становање и лоше стање постојећих стамбених и инфраструктурних објеката, као и неуређена постојећа комунална инфраструктура у насељима у којима живе Роми и Ромкиње. Такође, сложена је и администрација и раздвојене управе по надлежностима у области становања (Градска управа за грађевинско земљиште и инвестиције, Градска управа за урбанизам и грађевинске послове, Градска управа за имовину и имовинско-правне послове), што тражи додатно време и ангажовање како би се објединила неопходна документација за стамбену подршку.

Шансу представља Национална стратегија за социјално становање и други релевантни закони и стратегије, као и подршка републичких и покрајинских институција – донације са виших нивоа власти у стамбеном збрињавању (куповина сеоских кућа), и сарадња са ОЦД кроз пројектне активности у вези изградње и обезбеђивања одрживих стамбених решења за становнике ромских насеља у граду Новом Саду – могућност пројектног аплицирања путем различитих програма финасираних од стране Европске уније. Са друге стране, не постоји стратегија одрживих стамбених решења за становнике насеља Велики Рит, а у одређеним насељима постоје опасности и од пожара и плављења.

На основу SWOT анализе, **идентификовани су следећи приоритети у области становања:** обезбеђивање одрживих стамбених решења за становнике ромских насеља и решавање стамбених питања ромских породица у Граду Новом Саду кроз одговарајуће моделе стамбене подршке: изградњу нових или куповину постојећих стамбених јединица и пресељење, пружање подршке становницима ромских насеља у поступку озакоњења незаконито изграђених објеката који испуњавају претходне услове за озакоњење и подршка у решавању имовинско правних односно власничких односа.

3.5.3 Запошљавање

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> НСЗ има сензибилисан кадар за рад са категоријом теже запошљивих категорија незапослених лица (укључујући и лица ромске националности) Подршка запошљавању Рома и Ромкиња кроз мере активне политике запошљавања усмерене искључиво на Роме/Ромкиње или кроз програме запошљавања где се приоритет у запошљавању даје лицима ромске националности Роми и Ромкиње повратници по међународном споразуму о реадмисији имају формално образовање, информатичко знање и знање страних језика које им омогућава лакше укључивање на тржиште рада Постојање годишњег акционог плана запошљавања Новог Сада Јак ОЦД сектор који спроводи програме запошљавања Рома и Ромкиња Постојање програма функционалног образовања одраслих као мера коју спроводи НСЗ 	<ul style="list-style-type: none"> Не утврђују се потребе ромске популације за запошљавањем Недовољно пријављивање Рома и Ромкиња на евиденцију НСЗ; слабо изјашњавање Рома/Ромкиња о националној припадности приликом евиденције у НСЗ Мали број запослених Рома и Ромкињама у јавним установама Роми/Ромкиње се углавном пријављују на евиденцију НСЗ због могућности остваривања права на новчану социјалну помоћ НСП Неразумевање концепта активних мера запошљавања и могућности које нуди НСЗ незапосленим Ромима и Ромкињама Немогућност документовања квалификација за повратнике по реадмисији Неке од мера НСЗ нису прилагођени ромској популацији (на пример, немају потребна средства обезбеђења и гаранције посебно за samozapošljavanje; недостаје праћење и подршка, менторство, како би одржали посао или мали бизнис) Ромској популацији недостају вештине активног тражења посла Нема довољно подршке старим занатима којима се Роми традиционално баве
ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> Локални акциони план запошљавања Града Новог Сада који препознаје Роми и Ромкиње као посебну категорију теже запошљивих лица и обезбеђује значајна средства Акциони план за младе Града Новог Сада који посебно таргетира запошљавање младих и у којем су млади Роми и Ромкиње препознати као посебно осетљива група Подстицај за изјашњавање о националној припадности промоцијом мера активне политике запошљавања и јавних позива где је приоритет укључивање лица ромске националности Запошљавање саветника ромске националности у НСЗ Радна активација корисника НСП у сарадњи са НСЗ Ангажовање ОЦД за прибављање доказа о завршеном школовању повратника по међународном споразуму о реадмисији Снажна и стабилна економија на подручју Града Новог Сада Закон о социјалном предузетништву као шансу за запошљавање осетљивих друштвених категорија Градска управа за привреду кроз Акциони план запошљавања спроводи обуке незапослених лица за дефицитарна занимања (IT обуке, заваривачи, лични пратиоци, књиговође, руковојци грађевинским машинама, монтери соларних фотонапонских система), као и обуке за старе и уметничке занате и послове домаће радности (уметничко осликавање на текстилу, стаклу и керамици; уметничка обрада камена, глине и керамике; израда рамова, урамљивање и рестаурација; ручно ткање и кукичање; ручна израда сапуна; ручна обрада коже; граверско-златарско-јувелирски занат; уметнички вез; ручна израда уникатне обуће; књиговезачки послови и рестаурација књига; ручна израда и оштрење ножева и других сечива. 	<ul style="list-style-type: none"> Неповерење ромске популације у државне институције Висока заступљеност ромске популације на неформалном тржишту рада и у сивој економији Лица која нису ромске националности, изјашњавају се као Роми због субвенционисаног запошљавања, односно samozapošljavanja, док са друге стране Роми и Ромкиње се не изјашњавају Недостатак свести о значају укључивања на формално тржиште рада Формална знања и вештине Рома/Ромкиња нису усклађена са потребама тржишта рада Дискриминација на тржишту рада Недовољна сензибилисаност послодаваца за радно ангажовање лица ромске националности

Препознато је да НСЗ има сензибилисан кадар за рад са теже запошљивим категоријама незапослених лица (укључујући и лица ромске националности), као и да постоји подршка запошљавању

Рома и Ромкиња кроз мере активне политике запошљавања усмерене искључиво на Роме/Ромкиње или кроз програме запошљавања где се приоритет у запошљавању даје лицима ромске националности.

Роми повратници по међународном споразуму о реадмисији имају формално образовање, информатичко знање и знање страних језика које им омогућава лакше укључивање на тржиште рада. Такође, снага је и јак ОЦД сектор који спроводи велике програме запошљавања Рома, а постоје и програми функционалног образовања одраслих као мера коју спроводи НСЗ.

Ипак, недостају подаци о потребама ромске популације за запошљавањем, а неке од мера НСЗ ни нису прилагођене ромској популацији (нпр, немају потребна средства обезбеђења и гаранције посебно за samozапосљавање, недостаје праћење и подршка, менторство како би одржали посао или мали бизнис). Додатно, Роми и Ромкиње се углавном пријављују на евиденцију НСЗ због могућности остваривања права на новчану социјалну помоћ НСЗ, и често не разумеју концепт активних мера запошљавања и могућности које нуди НСЗ. Мали је број запослених Рома и Ромкиња у јавним установама.

Као могућност препознају се стратегије и мере које су усмерене на укључивање Рома и Ромкиња на тржиште рада, као и запошљавање саветника ромске националности у НСЗ. Такође, ангажовање невладиних организација за прибављање доказа о завршеном школовању повратника по међународном споразуму о реадмисији је значајно, као и генерално снажна и стабилна економија на подручју града Новог Сада.

И даље је велико неповерење ромске популације у државне институције као и висока заступљеност ромске популације у раду на неформалном тржишту рада и у сивој економији. Негативно утиче и свеприсутна дискриминација на тржишту рада и недовољна сензибилизација послодавца за радно ангажовање лица ромске националности, а са друге стране формална знања и вештине Рома и Ромкиња нису усклађена са потребама тржишта рада. Лица која нису ромске националности, изјашњавају се као Роми због субвенционисаног запошљавања, односно samozапосљавања, док са друге стране Роми се не изјашњавају.

На основу SWOT анализе, **идентификовани су следећи приоритети у области запошљавања:**

- повећање броја Рома и Ромкиња који користе различите услуге Националне службе за запошљавање;
- повећање информисаности Рома о програмима доквалификације и преквалификације и унапређење квалификација и компетенција за повећање конкурентности на тржишту рада;
- подстицање развоја предузетништва код Рома и Ромкиња и увођење постојећих предузетничких иницијатива у формално токове;
- препознавање и значај ангажовања ромске популације у сектору сакупљања секундарних сировина;
- смањење дискриминације приликом запошљавања Рома/ Повећање запослености Ромкиња;
- подстицање запошљавања Рома и Ромкиња у институцијама на локалном и националном нивоу, у сагласности са потребама органа локалних самоуправа и у складу са фискалним ограничењима.

3.5.4 Здравство

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> • Развијена примарна, секундарна и терцијарна здравствена заштита • Стручан кадар Дома здравља • Развијене службе здравствене заштите: одраслих, саветовалиште за младе, развојно саветовалиште, служба за здравствену заштиту жена • Поливалентна патронажна служба – теренски рад, рад у породици и заједници • Здравствени медијатори • Добра сарадња Дома здравља са Центром за социјални рад, ЛС и ОЦД, укљученост у партнерске пројекте • Школица за труднице у оквиру Дома Здравља • Електронско пријављивање новорођене деце • Градска управа за здравство финансира на годишњем нивоу пројекте ОЦД и здравствених установа 	<ul style="list-style-type: none"> • Недовољан број здравствених медијаторки за град Нови Сад • Недовољно видљив рад постојећих здравствених медијаторки, неинформисаност о њиховом деловању • Непоседовање личних докумената ромске популације (лична карта, здравствена књижица) • Коришћење туђе здравствене књижице као честа појава у ромској заједници • Недовољна информисаност ромске популације у вези са значајем вакцинације, гинеколошких и стоматолошких прегледа • Недовољна информисаност о потреби за планирањем породице • Одсуство подршке Ромкињама трудницама (мали број Ромкиња користи услуге Школице за труднице) • Електронско пријављивање детета није могуће за родитеље који живе у ванбрачној заједници (отац који жели да призна дете и даље мора код Матичара да да изјаву о очинству, усмено на записник) • Језичка баријера (досељени са Косова и Метохије) • Неажурне пријаве пребивалишта • Незаинтересованост и неинформисаност о правима из здравствене заштите • Недовољан број ОЦД које се баве питањима здравља Рома и Ромкиња у граду

ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> • Закон о здравственој заштити (обавезни видови здравственог осигурања) • Закон о правима пацијената • Закон о забрани дискриминације • Закон о остваривању права на здравствену заштиту деце, трудница и породиља • Закон о бесплатној правној помоћи • Могућност реализације програма здравственог васпитања у сарадњи са ромским НВО у насељима • Формализовање сарадње свих локалних актера ради бржег протока информација 	<ul style="list-style-type: none"> • Неизјашњавање о националној припадности – недостатак евиденције • Лоши стамбени, материјални и хигијенски услови • Нерешен статус здравствених медијаторки

У Новом Саду је развијена примарна, секундарна и терцијарна здравствена заштита, Дом здравља може да се похвали стручним кадром, а развијене су и службе здравствене заштите: одраслих, саветовалиште за младе, развојно саветовалиште и служба за здравствену заштиту жена. Такође, постоје здравствени медијатори, а добра је и сарадња Дома здравља са Центром за социјални рад, ЛС и ОЦД.

Препознати су и одређени недостаци у области здравства. За почетак, недовољан је број здравствених медијаторки за град Нови Сад, а рад постојећих је недовољно видљив. Ромска популација често нема лична документа, и недовољно је информисана у вези са значајем вакцинације, гинеколошких и стоматолошких прегледа и других превентивних прегледа. Често постоји и језичка баријера, а постоји и проблем недовољног броја ОЦД које се баве питањима здравља Рома и Ромкиња у граду.

Шансе представљају добар законски и стратешки оквир, као и могућност реализације програма здравственог васпитања у сарадњи са ромским ОЦД у насељима и формализовање сарадње свих локалних актера ради бржег протока информација. Неизјашњавање о националној припадности и недостатак евиденције представља претњу, као и лоши стамбени, материјални и хигијенски услови у којима живи већина припадника ромске популације. Такође, нерешен је и статус здравствених медијаторки.

На основу SWOT анализе, **идентификовани су следећи приоритети у области здравства:** побољшање положаја социјално угрожених Рома и Ромкиња кроз помоћ у здравственој нези и адекватном лечењу; унапређење хигијенско – епидемиолошких услова у ромским насељима у циљу спречавања настанка и ширења заразних и паразитарних болести; програми за унапређење јавног здравља, превенције злоупотреба дрога, унапређење репродуктивног здравља Ромкиња и превенције хроничних незаразних болести.

Иако је реализација претходног ЛАП-а доста допринела препознавању слабости и покретању интезивнијих активности на унапређењу положаја Рома из аспекта здравства, учача се да је неопходно наставити континуитет едукације, превентивних прегледа и других активности ради освешћивања припадника ромске популације о значају здравља, а самим тим и унапређења здравственог стања Рома.

3.5.5 Социјална заштита

ШАНСЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> • Велики центар за социјални рад са стручним радницима који су јако добро упознати са ситуацијом на терену, укључен у велик број партнерских пројеката • Запослени у ЦСР сензибилисани и познају питања ромске популације • Градска управа за социјалну и дечију заштиту као део локалне самоуправе са највише надлежности у области социјалног укључивања • Одлуком о социјалној заштити Града Новог Сада, Одлуком о финансијској подршци породици са децом, Програмом унапређења социјалне заштите (који се доноси за сваку годину), обезбеђен висок ниво подршке социјално угроженим лицима, нарочито породицама са више деце • Град генерално издваја велика средства за социјалну заштиту/суфинансира услуге у социјалној заштити • Градска управа за социјалну и дечију заштиту, из средстава буџета Града, сваке године, путем јавних конкурса, финансира програме ОЦД у области социјалне заштите • Запослени у Градској управи за социјалну и дечију заштиту са компетенцијама и сензибилитетом за рад са социјално угроженим категоријама становништва и ромском популацијом. 	<ul style="list-style-type: none"> • Начин функционисања градске администрације који је често ограничен формализацијом, • Највише се у инклузију Рома и Ромкиња укључује Градска управа за социјалну и дечију заштиту, уз недовољно укључивање других градских управа • Недовољан број запослених у институцијама социјалне заштите • Недовољна информисаност ромске популације о видовима помоћи • Недовољна информисаност старијих суграђана о услугама социјалне заштите • Недовољна информисаност грађана ромске националности о могућностима и праву на бесплатну правну помоћ • Недовољна видљивост ОЦД које се баве пружањем бесплатне правне помоћи и бесплатне правне подршке

<ul style="list-style-type: none"> • Развијена међусекторска сарадња између Града, ЦСР, ЦК, образовних институција, ДЗ и ОЦД и Интерсекторска мрежа НСМЕДЕ за децу • Запослена координаторка за ромска питања је у оквиру управе за социјалну и дечију заштиту • Велики број ОЦД које се баве питањима Рома и Ромкиња • Постоје лиценциране ОЦД за пружање услуга социјалне заштите • Постоји база података Центра за социјални рад • Постојање канцеларије за бесплатну правну помоћ и бироа за пружање правне помоћи 	
ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> • Законска регулатива (Закон о социјалној заштити, Породични закон, Закон о бесплатној правној помоћи) • У току је иницијатива за доношење Стратегије социјалне заштите Града Новог Сада • Могућност обезбеђивања додатних средстава и подршке (ЕУ и други фондови, СИПРУ, СКГО, ОБЕС...) • Саветодавно терапијске и социјално едукативне услуге као програми подршке ромској популацији у оквиру система социјалне заштите (попут породичног сарадника, подршке раном развоју и укључивању у образовни систем, подршка деци и малолетницима у уличној ситуацији) • Различити програми ОЦД и добра сарадња са ОЦД • Формирање додатних фондова за финансирање осетљивих група од стране локалне самоуправе • Укључивање младих из ромске заједнице у културне и спортске активности кроз локалне пројекте • Подстицање развоја услуга и давања намењених Ромској популацији • Развој нових услуга социјалне заштите намењених деци која живе/раде на улици и подстицање информисања угрожених категорија о услугама социјалне заштите 	<ul style="list-style-type: none"> • Неповећење ромске популације у рад установа • Предрасуде и дискриминација према ромској заједници од стране већинског становништва • Недовољна сензибиласност свих сектора локалне самоуправе за питања положаја ромске популације • Непостојање могућности праћења обухвата ромске популације у систему социјалне заштите • Пројектно финансирање програма ОЦД што утиче на тешкоће њихове одрживости • Мали број ромских ОЦД са капацитетима за коришћење донаторских средстава

Када је у питању област социјалне заштите, снагу представља велики Центар за социјални рад са стручним радницима који су јако добро упознати са ситуацијом на терену и који је укључен у велик број партнерских пројеката. Запослени у ЦСР су сензибилизирани и познају питања ромске популације, а добра је и сарадња са ОЦД. Град генерално издваја велика средства за социјалну заштиту/суфинансира услуге у социјалној заштити, а запослени у Градској управи за социјалну и дечију заштиту су са компетенцијама и сензибилитетом за рад са социјално угроженим категоријама становништва и ромском популацијом. Постоји велики број ОЦД које се баве питањима Рома и Ромкиња у овој области као и лиценциране ОЦД за пружање услуга социјалне заштите.

Највише се у инклузију Рома и Ромкиња укључује Градска управа за социјалну и дечију заштиту, уз недовољно укључивање других градских управа (нпр образовање). Начин функционисања градских управа је често условљен формализацијом, а уочава се и недовољан број запослених у институцијама социјалне заштите. Недовољна је информисаност ромске популације о видовима помоћи и могућностима и праву на бесплатну правну помоћ, а недовољна је и видљивост ОЦД које се баве овом облашћу.

Шансу представља добра законска и стратешка регулатива и могућност обезбеђивања додатних средстава и подршке. Добро је и што постоје саветодавно терапијске и социјално едукативне услуге као програми подршке ромској популацији у оквиру система социјалне заштите, различити програми ОЦД и добра сарадња са ОЦД, као и простор за унапређење и развој нових услуга социјалне заштите, као и подстицање информисања угрожених категорија о расположивости услуга социјалне заштите.

Претњу представљају присутне предрасуде и дискриминација према ромској заједници од стране већинског становништва и недовољна сензибиласност свих сектора локалне самоуправе за питања положаја ромске популације. Роми и Ромкиње често немају поверење у институције. Програми/пројекти ОЦД немају стабилно финансирање док мали број ромских ОЦД има капацитете за коришћење донаторских средстава.

На основу SWOT анализе, **идентификовани су следећи приоритети у области социјалне заштите:** унапредити информисаност ромске популације о правима из социјалне заштите; унапредити доступност услуга социјалне заштите; унапредити доступност материјалних давања за ромске ученике и ромске породице које на њих имају право, повећати укљученост ОЦД у пружању услуга социјалне заштите ромској популацији као и подстицање укључености и сарадње различитих актера у области социјалне заштите.

4 ЦИЉЕВИ И МЕРЕ

Општи циљ Локалног акционог плана за социјално укључивање Рома и Ромкиња за период 2023 - 2026. године је: **Унапређење положаја Рома и Ромкиња на територији Града Новог Сада и стварање услова за већу укљученост у друштвене токове путем подршке у областима образовања, становања, запошљавања, здравствене и социјалне заштите**, уз обезбеђивање континуитета у планирању мера и активности дефинисаних претходним планским документом.

ЛАП има пет *посебних циљева* који доприносе остварењу општег циља, и то по један посебан циљ у свакој од пет кључних области релевантних за социјално укључивање Рома и Ромкиња: образовање, становање, запошљавање, здравствена и социјална заштита:

Посебан циљ 1: Повећати укљученост деце и младих из ромске заједнице у систем васпитања и образовања

Посебан циљ 2: Унапредити стамбену ситуацију и услове становања ромских породица у Граду Новом Саду

Посебан циљ 3: Подизати ниво запошљивости, запошљавања и економско оснаживање Рома и Ромкиња

Посебан циљ 4: Унапредити здравље и приступ здравственим услугама Рома и Ромкиња на територији Града Новог Сада

Посебан циљ 5: Унапредити приступ правима и услугама из области социјалне заштите припадницима ромске популације, на територији Града Новог Сада

Посебни циљеви се остварују реализацијом већег броја мера у свакој посебној области. Степен остварености општег циља се прати и на основу показатеља (индикатора) ефекта; оствареност посебних циљева се прати и мери на основу показатеља (индикатора) исхода, док се степен остварености планираних мера прати путем дефинисања показатеља (индикатора) резултата. За све показатеље су у табели АП дате базне и циљане вредности.

4.1 Образовање

Посебан циљ 1: Повећати укључености деце и младих из ромске заједнице у систем васпитања и образовања

Мере:

- 1.1. Информисање родитеља деце и ученика ромске националности о значају раног развоја и образовања, и пружање подршке у остваривању њихових права;
- 1.2. Обезбеђење услова за повећани обухват деце предшколским образовањем;
- 1.3. Информисање и едуковање родитеља ученика из неформалних насеља о значају образовања.

4.2 Становање

Посебан циљ 2: Унапредити стамбену ситуацију и услове становања ромских породица у Граду Новом Саду

Мере:

- 2.1. Побољшање услова становања кроз санацију кровова на објектима у неформалном насељу Бангладеш оштећених током временских непогода у јулу 2023. године;
- 2.2. Легализовање објеката у којима живе Роми и Ромкиње у Каћу, Ковиљу и Бегечу.

4.3 Запошљавање

Посебан циљ 3: Подизати ниво запошљивости, запошљавања и економско оснаживање Рома и Ромкиња

Мере:

- 3.1. Информисање и едуковање Рома и Ромкиња о мерама активне политике запошљавања;
- 3.2. Планирање и спровођење прилагођених мера активне политике запошљавања које подстичу запошљивост и запошљавање радно способних Рома и Ромкиња;
- 3.3. Планирање и спровођење мера активне политике запошљавања које подстичу samozapošljavanje и предузетништво Рома и Ромкиња;
- 3.4. Подизање образовног нивоа и квалификација незапослених Рома и Ромкиња.

4.4 Здравство

Посебан циљ 4: Унапредити здравље и приступ здравственим услугама Рома и Ромкиња на територији Града Новог Сада

Мере:

- 4.1. Информисање Рома и Ромкиња о правима и доступности здравствене заштите;
- 4.2. Повећање обухвата Рома и Ромкиња превентивним прегледима;
- 4.3. Едукација о здравим стилевима живота, репродуктивном здрављу и болестима зависности;
- 4.4. Креирање подстицајног оквира за унапређење здравствених услуга Ромима и Ромкињама;
- 4.5. Унапређење хигијенско - епидемиолошких услова у ромским насељима у циљу спречавања настанка и ширења заразних и паразитарних болести;
- 4.6. Информисање о значају обавезне вакцинације деце и вакцинације одраслих;
- 4.7. Побољшање информисаности, доступности и већег коришћења услуга из домена здравствене заштите, са посебним фокусом на старије (65+), ради продужења животног века.

4.5 Социјална заштита

Посебан циљ 5: Унапредити приступ правима и услугама из области социјалне заштите

Мере:

- 5.1. Информисање Рома и Ромкиња о правима из социјалне заштите;
- 5.2. Унапређење доступности услуга социјалне заштите;
- 5.3. Подстицање укључености и сарадње различитих актера у области социјалне заштите;
- 5.4. Унапређење доступности материјалних давања за ромске породице које на њих имају право.

Један од приоритета који није специфициран у оквиру појединачних области, а веома је важан за реализацију овог ЛАП-а јесте активација Мобилног тима на терену. То се односи на неопходност сталног обиласка ромских насеља, одржавање редовних састанака са другим институцијама и ОЦД као и успостављање сарадње са надлежним институцијама у вези са издавањем личних докумената за Роме и Ромкиње који ова документа не поседују, а фактички су настањени на територији Града Новог Сада.

Поред наведених циљева и мера, планирају се и друге активности као приоритети у периоду 2023 – 2026. године

- Мапирање породица и анализа потреба ромских породица које живе у неформалном насељу „Депресија“ и породица које су се населиле на зеленој површини на Новом насељу (улица Бранислава Бороте).

- Подршка при покретању иницијативе за оснивање Дома културе Рома у Граду Новом Саду, ради подизања културног стандарда ромског становиштва и очувања етнокултурног идентитета.

Наведене активности ће спроводити институције у сарадњи са Мобилним тимом за инклузију Рома и Рмокиња и локалним ОЦД.

5 АКЦИОНИ ПЛАН

Овим Акционим планом детаљно се разрађују дефинисани општи и посебни циљеви. У њему су прецизиране мере, активности/пројекти, носиоци активности, партнери, потребна финансијска средства и извори, као и показатељи (индикатори) за мерење успешности реализације планираних циљева и мера. Укупна вредност овог Акционог плана за период 2023 - 2026. године износи 285.680.400,00 динара, од чега се из буџета Града Новог Сада издваја 283.323.000,00 динара, а из осталих извора 2.357.400,00 динара.

Сабране су вредности само за активности за које постоје тачни износи, док за остале активности остаје назнака да ће се финансирати из наведених извора у износима који још нису дефинисани, тако да нису могли бити унети у овај документ.

ПОСЕБАН ЦИЉ 1.												
ПОВЕЋАТИ УКЉУЧЕНОСТ ДЕЦЕ И МЛАДИХ ИЗ РОМСКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ У СИСТЕМ ВАСПИТАЊА И ОБРАЗОВАЊА												
Информисање родитеља деце и ученика ромске националности о значају раног развоја и образовања, и пружање подршке у остваравању њихових права												
Информативно - едукативна												
Не												
2023. – 2026.												
ГУСДЗ												
ДЗ, ЦСР, ПУ, ОЦД, ШОСО МП, МТ												
1.657.400,00												
ПРОЦЕЊЕНА ВРЕДНОСТ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПО ГОДИНАМА (РСД)												
2023.			2024.			2025.			2026.			
1.357.400,00			100.000,00			100.000,00			100.000,00			
ПРОЦЕЊЕНА ВРЕДНОСТ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПО ИЗВОРИМА ФИНАНСИРАЊА (РСД)												
1.357.400,00 - МП												
300.000,00 - донаtorsка средства												
Показатељи на нивоу мере 1.1. (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности				Извор провере				
				2023.	2024.	2025.	2026.					
Израђен Протокол о интерсекторском умрежавању и интегрисаним услугама за децу и породице из осетљивих друштвених група	Да/Не	2022.	Не	/	Да	/	/	Протокол				
Реализовани програми едукације, саветовања, информисања и подршке раном развоју: - број програма подршке које су реализовале ОЦД и мобилни тим - број породица које су обучаване подршком	Број	2022.	1 60	2 60	3 120	3 120	3 120	Извештаји: ОЦД и МТ				
Обезбеђена подршка породицама за припрему за укључивање у целодневне боравке: - број породица	Број	2022.	0	0	10	10	10	Извештаји: ОЦД и МТ				
Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна финансијска средства (РСД)	Вредности финансијских средстава по годинама (РСД)	Вредности финансијских средстава по изворима финансирања (РСД)					
1.1.1	Израда Протокола о интерсекторском умрежавању и интегрисаним услугама за децу и породице из осетљивих друштвених група	ГУСДЗ	ОЦД, ПУ, ДЗ, ЦСР, ШОСО МП	II квартал	180.000,00	2023. - 180.000,00	180.000,00 - МП 180.000,00 - МП	крз Пројекат "Заједно у инклузији-за добробит деце Новог Сада"				

1.1.2	Програм едукације, саветовања и информисање родитеља подршке раном развоју	ГУСДЗ	ОЦД, ПУ, ДЗ, ЦСР, ШОСО МП	II квартал	1.357.400,00	2023. - 1.177.400,00	1.177.400,00 - МП кроз Пројекат "Заједно у инклузији-за Добробит деце Новог Сада" - из средстава других нивоа власти		
1.1.3.	Подршка породицама за припрему за укључивање у целодневне боравке	ГУСДЗ	ОЦД, ПУ, ЦСР, ШОСО МП	IV квартал	300.000,00	2024. - 100.000,00 2025. - 100.000,00 2026. - 100.000,00	300.000,00 – из донаторских средстава		
МЕРА 1.2.									
ТИП МЕРЕ									
Подстицајна									
ПОТРЕБНЕ ИЗМЕНЕ ПРОПИСА									
Не									
ПЕРИОД СПРОВОЂЕЊА МЕРЕ									
2023. – 2026.									
НОСИЛАЦ МЕРЕ									
ГУСДЗ									
ПАРТНЕРИ									
ГУО, ПУ, ЦСР, ОЦД, МТ									
УКУПНО ПРОЦЕЊЕНА ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ЗА МЕРУ (РСД)									
3.100.000,00									
2023.									
/	2024. 2025. 2026.								
							900.000,00		
							900.000,00		
ПРОЦЕЊЕНА ВРЕДНОСТ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПО ИЗВОРИМА ФИНАНСИРАЊА (РСД)									
2.700.000,00 – ЈЛС 400.000,00 – из донаторских средстава									
Показатељи на нивоу мере 1.2. (показатељи резултата)		Јединица мере		Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере	
Израђена база података о броју и потребама деце из неформалних насеља која према календарском узрасту имају законску обавезу да похађају обавезни предшколски програм		Да/Не	Базна година	Не	2023.	2024.	2025.	2026.	Извештаји: ГУО, ПУ, ЦСР, ОЦД, МТ
Број деце из неформалних ромских насеља узраста 0 до 5,5 година која су уписана у вртић		Број	2022.	62	Не	70	70	70	Извештаји: ПУ, МТ (ПА)
Број ромске деце из неформалних ромских насеља која су у узрасту када је обавезно похађање ППП којима је обезбеђена финансијска подршка за учешће у ППП		Број	2022.	30	Не	50	50	50	Извештаји: ПУ, МТ (ПА)
Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна финансијска средства (РСД)	Вредности финансијских средстава по годинама (РСД)	Вредности финансијских средстава по изворима финансирања (РСД)		
1.2.1	Израда базе података о броју и потребама деце из неформалних ромских насеља која према календарском узрасту имају законску обавезу да похађају обавезни предшколски програм	ГУСДЗ	ЦСР, МТ, ОЦД, ПУ	II квартал	400.000,00 – из донаторских средстава	2024. - 400.000,00	Из донаторских средстава - 400.000,00		

1.2.2	Подношка при упису деце из неформалних ромских насеља узраста 0 до 5,5 година у вртиће	ГУСДЗ	ПУ, ЦСР, ОЦД	IV квартал	1.500.000,00	2024. - 500.000,00 2025. - 500.000,00 2026. - 500.000,00	ЈЛС - 1.500.000,00		
1.2.3	Обезбеђивање финансијске подршке породицама из неформалних ромских насеља чија деца полазе у ГПП	ГУСДЗ	ЦСР	IV квартал	1.200.000,00	2024. - 400.000,00 2025. - 400.000,00 2026. - 400.000,00	ЈЛС - 1.200.000,00		
МЕРА 1.3. Информисање и едуковање родитеља ученика из неформалних насеља о значају образовања									
ТИП МЕРЕ									
Информативно - едукативна									
ПОТРЕБНЕ ИЗМЕНЕ ПРОПИСА									
Не									
ПЕРИОД СПРОВОЂЕЊА МЕРЕ									
2023. – 2026.									
НОСИЛАЦ МЕРЕ									
МТ									
ПАРТНЕРИ									
ПУ, ЦСР, НСЗ, Школе, ОЦД									
УКУПНО ПРОЦЕЊЕНА ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ЗА МЕРУ (РСД)									
238.000,00									
ПРОЦЕЊЕНА ВРЕДНОСТ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПО ГОДИНАМА (РСД)									
2023.									
/									
2024.									
68.000,00									
2025.									
102.000,00									
2026.									
68.000,00									
ПРОЦЕЊЕНА ВРЕДНОСТ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПО ИЗВОРИМА ФИНАНСИРАЊА (РСД)									
238.000,00 - ЈЛС									
Показатељи на нивоу мере 1.3. (показатељи резултата)									
Јединица мере		Базна година		Базна вредност		Циљне вредности		Извор провере	
		2022.				2023.		2025.	
Број		2022.				2023.		2026.	
Организоване инфо сесија ради мотивисања родитеља:		6		4		4		4	
- број инфо сесија		31		20		20		40	
- број родитеља који су учествовали на инфо сесијама		7		2		2		2	
Организоване едукативних радионица:		31		20		20		20	
- број радионица		Партнери		Рок за реализацију		Укупно потребна финансијска средства (РСД)		Вредности финансијских средстава по годинама (РСД)	
- број укључених родитеља		ЦСР, ОЦД		IV квартал		136.000,00		2024.- 68.000,00 2025.- 68.000,00	
Ознака		Носилац		Партнери		Вредности финансијских средстава по годинама (РСД)		Вредности финансијских средстава по изворима финансирања (РСД)	
1.3.1		МТ		ЦСР, ОЦД		136.000,00		ЈЛС - 136.000,00	
Информисање и мотивисање родитеља да се деца укључе у образовање путем инфо сесија у насељима		МТ		ОЦД, ЦСР, НСЗ, Школе		102.000,00		2025.- 34.000,00 2026.- 68.000,00	
1.3.2		МТ		ОЦД, ЦСР, НСЗ, Школе		102.000,00		ЈЛС - 102.000,00	
Организовање едукативних радионица за родитеље		МТ		ОЦД, ЦСР, НСЗ, Школе		102.000,00		ЈЛС - 102.000,00	

ПОСЕБАН ЦИЉ 2.											
УНАПРЕДИТИ СТАМБЕНУ СИТУАЦИЈУ И УСЛОВЕ СТАНОВАЊА РОМСКИХ ПОРОДИЦА У ГРАДУ НОВОМ САДУ											
Мера 2.1. Побољшање услова становања кроз санацију кровова на објектима у неформалном насељу Бангладеш оштећених током временских непогода у јулу 2023. године											
Подстицајна и инвестициона											
ТИП МЕРЕ											
ПОТРЕБНЕ ИЗМЕНЕ ПРОПИСА											
ПЕРИОД СПРОВОЂЕЊА МЕРЕ											
НОСИЛАЦ МЕРЕ											
ПАРТНЕРИ											
УКУПНО ПРОЦЕЊЕНА ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ЗА МЕРУ (РСД)											
ПРОЦЕЊЕНА ВРЕДНОСТ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА											
ПО ГОДИНАМА (РСД)											
ПРОЦЕЊЕНА ВРЕДНОСТ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПО ИЗВОРИМА ФИНАНСИРАЊА (РСД)											
Ознака	Показатељи на нивоу мере 2.1. (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере			
					2023.	2024.	2025.				
2.1.1	Прибављени подаци о броју и површини објеката у неформалном насељу Бангладеш чији су кровови оштећени током временских непогода у јулу 2023. године	Број/м ²	2022.	0	/	/	/	Извештај: ЈКП „Стан“			
2.1.2	Побољшани услови становања кроз санацију кровова на објектима у неформалном насељу Бангладеш оштећених током временских непогода у јулу 2023. године	Број/м ²	2022.	0	/	/	/	Извештај: ЈКП „Стан“			
Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна финансијска средства (РСД)	Вредности финансијских средства по годинама (РСД)	Вредности финансијских средстава по изворима финансирања (РСД)				
2.1.1	Прибављање података о броју и површини објеката у неформалном насељу Бангладеш чији су кровови оштећени током временских непогода у јулу 2023. године	ГУСДЗ	ЈКП „Стан“	I квартал	Из средстава редовних активности	/	ЈЛС - из средстава редовних активности				
2.1.2	Побољшање услова становања кроз санацију кровова на објектима у неформалном насељу Бангладеш оштећених током временских непогода у јулу 2023. године	ГУСДЗ	ЈКП „Стан“	I квартал	14.700.000,00 - ЈЛС	2023. - 14.700.000,00	14.700.000,00 - ЈЛС				

МЕРА 2.2. Легализовање објеката у којима живе Роми и Ромкиње у Каћу, Ковиљу и Бегечу											
ТИП МЕРЕ											
Подстицајна, обезбеђење добара и пружање услуга од стране учесника у планском систему, укључујући и јавне инвестиције											
ПОТРЕБНЕ ИЗМЕНЕ ПРОПИСА											
Не											
ПЕРИОД СПРОВОЂЕЊА МЕРЕ											
2023. – 2026.											
НОСИЛАЦ МЕРЕ											
ГУУ											
ПАРТНЕРИ											
ЕХО, МТ, релевантне институције											
УКУПНО ПРОЦЕЊЕНА ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ЗА МЕРУ (РСД)											
/											
ПРОЦЕЊЕНА ВРЕДНОСТ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПО ГОДИНАМА (РСД)											
2023.			2024.			2025.			2026.		
/			/			/			/		
ПРОЦЕЊЕНА ВРЕДНОСТ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПО ИЗВОРИМА ФИНАНСИРАЊА (РСД)											
Показатељи на нивоу мере 2.2. (показатељи резултата)											
Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна финансијска средства (РСД)	Вредности финансијских средстава по годинама (РСД)	Вредности финансијских средстава по изворима финансирања (РСД)	Извор провере			
2.2.1	Пружање подршке у поступку озакоњења објеката у којима живе Роми и Ромкиње у Каћу, Ковиљу и Бегечу	ЕХО	Релевантне институције	IV квартал	Из средстава редовних активности	/	Из средстава редовних активности - ЕХО	Извештаји: ГУУ и ЕХО			
2.2.2	Регулисање имовинско-правног статуса стамбених објеката	ЕХО	Релевантне институције	IV квартал	Из средстава редовних активности	/	Из средстава редовних активности - ЕХО	Извештаји: ГУУ и ЕХО – Катастарски план			

ПОСЕБАН ЦИЉ 3.											
МЕРА 3.1. ПОДИЗАТИ НИВО ЗАПОШЉИВОСТИ, ЗАПОШЉАВАЊА И ЕКОНОМСКО ОСНАЖИВАЊЕ РОМА И РОМКИЊА											
Информисање и едуковање Рома и Ромкиња о мерама активне политике запошљавања											
Информативно - едукативна											
Не											
ПЕРИОД СПРОВОЂЕЊА МЕРЕ											
2023. – 2026.											
НОСИЛАЦ МЕРЕ											
НСЗ											
ПАРТНЕРИ											
ЦСР, МТ, ОЦД											
УКУПНО ПРОЦЕЊЕНА ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ЗА МЕРУ (РСД)											
200.000,00											
ПРОЦЕЊЕНА ВРЕДНОСТ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПО ГОДИНАМА (РСД)											
2023.											
2024.											
2025.											
2026.											
50.000,00											
50.000,00											
ПРОЦЕЊЕНА ВРЕДНОСТ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПО ИЗВОРИМА ФИНАНСИРАЊА (РСД)											
ЈЛС – 200.000,00											
Ознака	Показатељи на нивоу мере 3.1. (показатељи резултата)	Јединица мере	База година	База вредност	Циљне вредности				Извор провере		
					2023.	2024.	2025.	2026.			
3.1.1	Пораст броја Рома и Ромкиња евидентираних код НСЗ	Број	2022.	288	300	300	300	300	300	Извештај: НСЗ	
3.1.2	Број Рома и Ромкиња информисаних о мерама активне политике запошљавања путем индивидуалних разговора, од чега 50% Ромкиња	Број	2022.	288	300	300	300	300	300	Извештај: НСЗ	
3.1.3	Организоване радионице у ромском насељу - број радионица - број учесника/ца	Број	2022.	2 150	2 100	2 100	2 100	2 100	2 100	Извештај: МТ	
3.1.4	Број прослеђених информација о јавном позиву НСЗ релевантним актерима и партнерима	Број	2022.	2	2	2	2	2	2	Извештај: НСЗ	
Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна финансијска средства (РСД)	Вредности финансијских средстава по годинама (РСД)	Вредности финансијских средстава по изворима финансирања (РСД)				
3.1.1	Мотивисање Рома и Ромкиња за пријављивање на евиденцију НСЗ	МТ	ОЦД, ЦСР	IV квартал	Из средстава редовних активности	/	ЈЛС - из средстава редовних активности				
3.1.2	Информисање Рома и Ромкиња пријављених на евиденцију Националне службе за запошљавање о различитим услугама НСЗ, укључујући и мере активне политике запошљавања кроз индивидуалне разговоре	НСЗ	МТ, ОЦД, ЦСР	IV квартал	Из средстава редовних активности	/	ЈЛС - из средстава редовних активности				

3.1.3	Организовање радионица и подела информатора о мерама активне политике запошљавања у неформалним ромским насељима учешћем Мобилног тима	МТ	ОЦД	IV квартал	200.000,00	2023. - 50.000,00 2024. - 50.000,00 2025. - 50.000,00 2026. - 50.000,00	ЈЛС - 200.000,00 - Додатна средства могу се обезбедити из донаторских средстава
3.1.4	Прослеђивање информација о актуелним јавним позивима НСЗ и актуелним мерама активне политике запошљавања релавантним актерима, односно ромском координатору и ромским организацијама	НСЗ	ОЦД	IV квартал	Из средстава редовних активности	/	ЈЛС - из средстава редовних активности
МЕРА 3.2.							
ТИП МЕРЕ							
ПОТРЕБНЕ ИЗМЕНЕ ПРОПИСА							
ПЕРИОД СПРОВОЂЕЊА МЕРЕ							
НОСИЛАЦ МЕРЕ							
ПАРТНЕРИ							
УКУПНО ПРОЦЕЊЕНА ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ЗА МЕРУ (РСД)							
ПРОЦЕЊЕНА ВРЕДНОСТ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПО ГОДИНАМА (РСД)							
ПРОЦЕЊЕНА ВРЕДНОСТ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПО ИЗВОРИМА ФИНАНСИРАЊА (РСД)							
Циљне вредности							
База вредност							
База година							
Јединица мере							
Показатељи на нивоу мере 3.2. (показатељи резултата)							
ИЗВЕШТАЈ							
Извор провере							
Утврђене потребе Рома и Ромкиња за запошљавање	Да/Не	2022.	Не	Да	Да	Да	Извештај: НСЗ
Организоване мотивационо-активационе обуке:	Број	2022.	14 59	15 70	15 70	15 70	Извештај: НСЗ
- број обука			7	2	2	2	
- број учесника/ца			128	30	30	30	
Организоване инфо сесије са послодавцима:	Број	2022.	106	50	50	50	Извештај: НСЗ
- број инфо сесија			62	70	70	70	
- број учесника/ца							
Број Рома и Ромкиња запослених уз субвенције	Број	2022.	62	70	70	70	Извештај: ГУП, НСЗ
Број Рома и Ромкиња који учествују на сајмовима запошљавања	Број	2022.	62	70	70	70	Извештај: НСЗ

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна финансијска средства (РСД)	Вредности финансијских средстава по годинама (РСД)	Вредности финансијских средстава по изворима финансирања (РСД)
3.2.1	Утврђивање потребе Рома и Ромкиња за запошљавање	НСЗ	МТ, ОЦД	I квартал	Из средстава других нивоа власти	/	НСЗ –из средстава других нивоа власти и донаторских средстава
3.2.2	Организовање мотивационо-активационих обука, обука за активно тражење посла и ЈОВ клубова за Роме и Ромкиње	НСЗ	МТ, ОЦД	IV квартал	Из средстава других нивоа власти	/	НСЗ –из средстава других нивоа власти и донаторских средстава
3.2.3	Информисање послодавца (инфо сесије) о програмима запошљавања лица из категорије теже запошљивих лица	НСЗ	Послодавци са територије Града Новог Сада	IV квартал	Из средстава других нивоа власти	/	НСЗ –из средстава других нивоа власти
3.2.4	Додела субвенција послодавцима за запошљавање Рома и Ромкиња за отварање нових радних места	ГУП	НСЗ	II квартал	Из средстава редовних активности	2023. - 15.000.000,00 2024. - 20.000.000,00 2025. - 20.000.000,00 2026. - 20.000.000,00	ЈЛС – 75.000.000,00 НСЗ – Додатна средства се могу обезбедити из других нивоа власти
3.2.5	Учешће Рома и Ромкиња на сајмовима запошљавања	НСЗ	МТ, ОЦД	IV квартал	Из средстава редовних активности	/	ЈЛС - из средстава редовних активности
МЕРА 3.3.							
Планирање и спровођење мера активне политике запошљавања и предузетништво Рома и Ромкиња							
ТИП МЕРЕ							
Подстицајна и информативно едукативна							
ПОТРЕБНЕ ИЗМЕНЕ ПРОПИСА							
Не							
ПЕРИОД СПРОВОЂЕЊА МЕРЕ							
2023. – 2026.							
НОСИЛАЦ МЕРЕ							
ГПУ							
ПАРТNERИ							
Покрајински секретаријат за привреду и туризам, НСЗ, Канцеларија за инклузију Рома, Послодавци са територије Града Новог Сада, МТ, ОЦД.							
УКУПНО ПРОЦЕЊЕНА ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ЗА МЕРУ (РСД)							
/							
ПРОЦЕЊЕНА ВРЕДНОСТ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПО ГОДИНАМА (РСД)							
/							
ПРОЦЕЊЕНА ВРЕДНОСТ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПО ИЗВОРИМА							
/							
Показатељи на нивоу мере 3.3. (показатељи резултата)							
Јединица мере		База година		База вредност		Циљне вредности	
Број		2022.		10		2024. 2025. 2026.	
Број индивидуалних сакулгача секундарних сировина који су подржани кроз доделу опреме, кроз обуку о заштити на раду и легализацијом пословања		10		10		10	
Број		2022.		54		50 50	
Организовани програми обуке за развој предузетништва и подршка у припреми планова пословања:		54		50		50	
- број организованих обука		54		50		50	
- број учесника/ца		54		50		50	
Извор провере							
Извештаји: НСЗ и ОЦД							
Извештаји: НСЗ и ОЦД							

Број Рома и Ромкиња којима су додељене субвенције за samozапосљавање и развој предузетништва	Број	2022.	20	20	20	20	20	20	Извештаји: НСЗ и ОЦД
Број Рома и Ромкиња добитника субвенција којима је обезбеђен менторинг за предузетништво	Број	2022.	20	20	20	20	20	20	Извештаји: НСЗ и ОЦД
Ознака	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна финансијска средства (РСД)	Вредности финансијских средстава по годинама (РСД)	Вредности финансијских средстава по изворима финансирања (РСД)			
3.3.1	НСЗ	ОЦД	IV квартал	Из донаторских средстава	/	Из средстава других нивоа власти и донаторских средстава			
3.3.2	НСЗ	ОЦД	IV квартал	Из средстава других нивоа власти	/	Из средстава других нивоа власти и донаторских средстава			
3.3.3	НСЗ	Покрајински секретаријат за привреду и туризам	IV квартал	Из средстава других нивоа власти	/	Из средстава других нивоа власти			
3.3.4	НСЗ	Покрајински секретаријат за привреду и туризам	IV квартал	Из средстава редовних активности	/	Из средстава других нивоа власти			
3.3.5	НСЗ	Покрајински секретаријат за привреду и туризам, ОЦД	IV квартал	Из средстава редовних активности	/	Из средстава других нивоа власти и донаторских средстава			
МЕРА 3.4.									
ТИП МЕРЕ									
ПОТРЕБНЕ ИЗМЕНЕ ПРОЛИСА									
Не									
ПЕРИОД СПРОВОЂЕЊА МЕРЕ									
2023. – 2026.									
НОСИЛАЦ МЕРЕ									
НСЗ									
ПАРТНЕРИ									
Градска управа за привреду, Покрајински секретаријат за привреду и туризам, ЦСР, Школа за основно образовање одраслих, Мобилни тим, ОЦД									
УКУПНО ПРОЦЕЊЕНА ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ЗА МЕРУ (РСД)									
2023.									
2024.									
2025.									
2026.									
ПРОЦЕЊЕНА ВРЕДНОСТ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПО ГОДИНАМА (РСД)									
/									
ПРОЦЕЊЕНА ВРЕДНОСТ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПО ИЗВОРИМА ФИНАНСИРАЊА (РСД)									
Донаторска средства									
Показатељи на нивоу мере 3.4. (показатељи резултата)									
Базна година									
Базна вредност									
2022.									
0									
Циљне вредности									
2023.									
2024.									
2025.									
2026.									
Извор провере									
ИЗВОРИ									
Број									
6									
100									
6									
100									
Извештаји: МТ, ОЦД									

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна финансијска средства (РСД)	Вредности финансијских средстава по годинама (РСД)	Вредности финансијских средстава по изворима финансирања (РСД)	Извештаји:	
									Број
3.4.1	Организовање састанка у ромским насељима ради промоције мера за основно образовање и стручно усавршавање, обука за стицање додатних знања и вештина	МТ	ЦСР	IV квартал	Из средстава редовних активности	/	ЈЛС – из средстава редовних активности. Додатна средства се могу обезбедити из донаторских средстава	Извештаји: НСЗ, ГУП, ОЦД	
3.4.2	Организација обука за тржиште рада ради стицања додатних знања, вештина и компетенција ради конкурентнијег иступања на тржишту рада	НСЗ	ОЦД	IV квартал	Из донаторских средстава	/	Из донаторских средстава	Извештаји: НСЗ, Шоле за основно образовање одраслих, ОЦД	
3.4.3	Упућивање и укључивање у програме основног образовања одраслих	НСЗ	ОЦД	IV квартал	Из донаторских средстава	/	Из донаторских средстава	Извештаји: НСЗ, ОЦД	
3.4.4	Организовање обуке за познатог послодавца	НСЗ	Покрајински секретаријат за привреду и туризам	IV квартал	Из средстава других нивоа власти	/	Из средстава других нивоа власти	Извештаји: НСЗ	
ПОСЕБАН ЦИЉ 4.									
МЕРА 4.1.									
ТИП МЕРЕ									
ПОТРЕБНЕ ИЗМЕНЕ ПРОПИСА									
ПЕРИОД СПРОВОЂЕЊА МЕРЕ									
НОСИЛАЦ МЕРЕ									
ПАРТНЕРИ									
УКУПНО ПРОЦЕЊЕНА ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ЗА МЕРУ (РСД)									
ПРОЦЕЊЕНА ВРЕДНОСТ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПО ГОДИНАМА (РСД)									
ПРОЦЕЊЕНА ВРЕДНОСТ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПО ИЗВОРИМА ФИНАНСИРАЊА (РСД)									
		45.000,00		2024.		2025.		2026.	
		45.000,00		45.000,00		45.000,00		45.000,00	
		ЈЛС – 180.000,00							

УНАПРЕДИТИ ЗДРАВЉЕ И ПРИСТУП ЗДРАВСТВЕНИМ УСЛУГАМА РОМА И РОМКИЊА НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА НОВОГ САДА

Информисање Рома и Ромкиња о правима и доступности здравствене заштите

Информативно - едукативна

Не

2023. – 2026.

МТ

ГУЗ, ДЗ, ОЦД

180.000,00

2023.

45.000,00

Показатељи на нивоу мере 4.1. (показатељи резултата)	Јединица мере	База година	База вредност	Циљне вредности				Извор провере
				2023.	2024.	2025.	2026.	
Одржане инфо сесије о значају здравствене заштите, поседовању здравствене књижице и прегледа изабраног лекара: - број сесија - број учесника/ца	Број	2022.						Извештаји: ДЗ, МТ (ЗМ) и ОЦД
			3 27	5 40	6 60	7 70	10 100	
Ознака	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна финансијска средства (РСД)	Вредности финансијских средстава по годинама (РСД)	Вредности финансијских средстава по изворима финансирања (РСД)		
4.1.1	Одржавање инфо сесија о значају здравствене заштите, поседовању здравствене књижице и изабраног лекара	ГУЗ, ДЗ, ОЦД	IV квартал	180.000,00	2023. - 45.000,00 2024. - 45.000,00 2025. - 45.000,00 2026. - 45.000,00	ЈЛС – 180.000,00		
МЕРА 4.2.								
ТИП МЕРЕ								
ПОТРЕБНЕ ИЗМЕНЕ ПРОПИСА								
ПЕРИОД СПРОВОЂЕЊА МЕРЕ								
НОСИЛАЦ МЕРЕ								
ПАРТНЕРИ								
УКУПНО ПРОЦЕЊЕНА ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ЗА МЕРУ (РСД)								
ПРОЦЕЊЕНА ВРЕДНОСТ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПО ГОДИНАМА (РСД)								
ЈЛС – 480.000,00								
ПРОЦЕЊЕНА ВРЕДНОСТ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПО ИЗВОРИМА ФИНАНСИРАЊА (РСД)								
Показатељи на нивоу мере 4.2. (показатељи резултата)	Јединица мере	База година	База вредност	Циљне вредности				Извор провере
				2023.	2024.	2025.	2026.	
Организовани превентивни прегледи Ромкиња у области репродуктивног здравља: - број организованих прегледа - број прегледаних Ромкиња	Број	2022.	3 27	3 30	3 30	3 30	3 30	Извештаји: МТ, ДЗ и ОЦД
Организовани превентивни прегледи у ромским насељима (мерење шећера, притиска): - број организованих прегледа - број прегледаних лица	Број	2022.	6 200	6 200	6 200	6 200	6 200	Извештаји: МТ, ДЗ и ОЦД
Организовани превентивни стоматолошки прегледи: - број организованих прегледа - број прегледаних лица	Број	2022.	10 169	10 170	10 170	10 170	10 170	Извештаји: МТ, ДЗ и ОЦД

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна финансијска средства (РСД)	Вредности финансијских средстава по годинама (РСД)	Вредности финансијских средстава по изворима финансирања (РСД)	
4.2.1	Организовање превентивних прегледа Ромкиња у области репродуктивног здравља (гинеколошки прегледи)	ДЗ	ГУЗ, МТ(ЗМ), ОЦД	IV квартал	160.000,00	2023. - 40.000,00 2024. - 40.000,00 2025. - 40.000,00 2026. - 40.000,00	ЈЛС - 160.000,00	
4.2.2	Организовање превентивних прегледа у ромским насељима (мерење шећера, притиска)	ДЗ	ГУЗ, МТ(ЗМ), ОЦД	IV квартал	160.000,00	2023. - 40.000,00 2024. - 40.000,00 2025. - 40.000,00 2026. - 40.000,00	ЈЛС - 160.000,00	
4.2.3	Организовање превентивних стоматолошких прегледа	ДЗ	ГУЗ, МТ(ЗМ), ОЦД	IV квартал	160.000,00	2023. - 40.000,00 2024. - 40.000,00 2025. - 40.000,00 2026. - 40.000,00	ЈЛС - 160.000,00	
4.2.4	Обезбеђивање лекаског прегледа за ромске ученике који уписују средњу школу	ДЗ	ОШ, МТ (ЗМ), ОЦД	IV квартал	Из средстава редовних активности	/	ЈЛС – из средстава редовних активности	
МЕРА 4.3.								
Едукација о здравим стиловима живота, репродуктивном здрављу и болестима зависности								
Информативно едукативна								
ТИП МЕРЕ								
ПРЕТРЕБНЕ ИЗМЕНЕ ПРОПИСА								
ПОТРЕБНО СПРОВОЂЕЊА МЕРЕ								
НОСИЛАЦ МЕРЕ								
ПАРТНЕРИ								
УКУПНО ПРОЦЕЊЕНА ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ЗА МЕРУ (РСД)								
ПРОЦЕЊЕНА ВРЕДНОСТ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПО ГОДИНАМА (РСД)								
ЈЛС – 540.000,00								
ПРОЦЕЊЕНА ВРЕДНОСТ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПО ИЗВОРИМА ФИНАНСИРАЊА (РСД)								
ЈЛС – 540.000,00								
Показатељи на нивоу мере 4.3. (показатељи резултата)								
Организоване радионице са младима о сексуалном и репродуктивном здрављу:		Јединица мере	База година	База вредност	Циљне вредности			Извор провере
- број одржаних радионица	Број	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	Извештаји: МТ (ЗМ), ДЗ и ОЦД	
- број учесника/ца								
Организоване радионице о здравим стиловима живота, о штетности дувана, дроге и алкохола:	Број	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	Извештаји: МТ (ЗМ), ДЗ и ОЦД	
- број одржаних радионица								
- број учесника/ца							Извештаји: МТ (ЗМ), ДЗ и ОЦД	
Организоване радионице за младе о значају планирања породице, бриге током трудноће и последицама раног ступања у брак:	Број	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.		
- број одржаних радионица							Извештаји: МТ (ЗМ), ДЗ и ОЦД	
- број учесника/ца								

Организована радионице за родитеље о значају раног развоја деце: - број одржаних радионица - број учесника/ца		Број	2022.	Рок за реализацију	Укупно потребна финансијска средства (РСД)	Вредности финансијских средства по годинама (РСД)	Извештаји: МТ (ЗМ), ДЗ и ОЦД	
Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна финансијска средства (РСД)	Вредности финансијских средства по годинама (РСД)	Вредности финансијских средства по изворима финансирања (РСД)	
4.3.1	Радионице са младима о сексуалном и репродуктивном здрављу	МТ (ЗМ)	ГУЗ, ДЗ, ОЦД	IV квартал	135.000,00	2023. - 30.000,00 2024. - 30.000,00 2025. - 35.000,00 2026. - 40.000,00	ЈЛС - 135.000,00; Додатна средства се могу обезбедити из донаторских средстава	
4.3.2	Радионице о здравим стилови живота, о штетности дувана, дроге и алкохола	МТ (ЗМ)	ГУЗ, ДЗ, ОЦД	IV квартал	135.000,00	2023. - 30.000,00 2024. - 30.000,00 2025. - 35.000,00 2026. - 40.000,00	ЈЛС - 135.000,00 Додатна средства се могу обезбедити из донаторских средстава	
4.3.3	Радионице за младе о планирању породице, бриге током трудноће и последицама раног ступања у брак	МТ (ЗМ)	ГУЗ, ДЗ, ОЦД	IV квартал	135.000,00	2023. - 30.000,00 2024. - 30.000,00 2025. - 35.000,00 2026. - 40.000,00	ЈЛС - 135.000,00 Додатна средства се могу обезбедити из донаторских средстава	
4.3.4	Радионице за родитеље о значају раног развоја деце	МТ (ЗМ)	ГУЗ, ДЗ, ОЦД	IV квартал	135.000,00	2023. - 30.000,00 2024. - 30.000,00 2025. - 35.000,00 2026. - 40.000,00	ЈЛС - 135.000,00 Додатна средства се могу обезбедити из донаторских средстава	
МЕРА 4.4.								
ТИП МЕРЕ								
ПОТРЕБНЕ ИЗМЕНЕ ПРОПИСА								
ПЕРИОД СПРОВОЂЕЊА МЕРЕ								
НОСИЛАЦ МЕРЕ								
ПАРТНЕРИ								
УКУПНО ПРОЦЕЊЕНА ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ЗА МЕРУ (РСД)								
ПРОЦЕЊЕНА ВРЕДНОСТ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПО ГОДИНАМА (РСД)								
ПРОЦЕЊЕНА ВРЕДНОСТ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПО ИЗВОРИМА ФИНАНСИРАЊА (РСД)								
Показатељи на нивоу мере 4.4. (показатељи резултата)								
Сprovedено истраживање и систематизовани подаци о здрављу Рома и Ромкиња		Јединица мере	База година	База вредност	Циљне вредности			Извор провере
		Да/Не	2022.	Не	2023.	2024.	2025.	2026.
		Да/Не			Да	Да	Да	Да
Ангажоване нове здравствене медијаторке		Број	2022.	1	0	1	/	/
								Истраживање Извештај: МТ (ЗМ), ОЦД
								Извештаји: МТ (ЗМ)

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна финансијска средства (РСД)	Вредности финансијских средстава по годинама (РСД)	Вредности финансијских средстава по изворима финансирања (РСД)		
4.4.1	Креирање и одржавање јединствене базе података о здравственом стању ромске популације	ОЦД	ДЗ, МТ, ОЦД, ИЗЗВ	IV квартал	Из средстава редовних активности	/	ЈЛС – из средстава редовних активности Додатна средства се могу обезбедити из донаторских средстава		
4.4.2	Спровођење истраживања и систематизовање података о здрављу Рома и Ромкиња кроз активну сарадњу са установама здравствене заштите, Институтом за јавно здравље Војводине и удружењима грађана	ОЦД	ДЗ, здравствене установе, ИЗЗВ, МТ, ОЦД	IV квартал	Из средстава редовних активности	/	ЈЛС – из средстава редовних активности Додатна средства се могу обезбедити из донаторских средстава		
4.4.3.	Иницијатива за ангажовање нових здравствених медијаторки при дому здравља	МТ	ДЗ, ГУЗ, ГУСДЗ	IV квартал	Из средстава редовних активности	/	ЈЛС – из средстава редовних активности Додатна средства се могу обезбедити из донаторских средстава		
МЕРА 4.5									
Унапређење хигијенско-епидемиолошких услова у ромским насељима у циљу спречавања настанка и ширења заразних и паразитарних болести									
ТИП МЕРЕ									
ПОТРЕБНЕ ИЗМЕНЕ ПРОПИСА									
ПЕРИОД СПРОВОЂЕЊА МЕРЕ									
НОСИЛАЦ МЕРЕ									
ПАРТНЕРИ									
УКУПНО ПРОЦЕЊЕНА ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ЗА МЕРУ (РСД)									
ПРОЦЕЊЕНА ВРЕДНОСТ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПО ГОДИНАМА (РСД)									
ПРОЦЕЊЕНА ВРЕДНОСТ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПО ИЗВОРИМА ФИНАНСИРАЊА (РСД)									
Показатељи на нивоу мере 4.5. (показатељи резултата)									
		Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере	
		Број	2022.		2023.	2024.	2025.	2026.	
Подељена различита хигијенска средства у ромским насељима: - ромска насеља - хигијенска средства			2022.	2 150	4 200	4 250	4 300	4 400	Извештаји: ЦК, ГУЗ, МТ (ЗМ), ОЦД
Подељени хигијенски пакети		Број	2022.	900	900	1000	1100	1200	Извештаји: ЦК, ГУЗ, МТ (ЗМ), ОЦД
Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна финансијска средства (РСД)	Вредности финансијских средстава по годинама (РСД)	Вредности финансијских средстава по изворима финансирања (РСД)		
4.5.1	Дистрибуција различитих хигијенских средстава у ромским насељима хигијенских средстава	ЦК	МТ, ОЦД, ДЗ, ЗЗХМП	IV квартал	Из средстава редовних активности	/	ЈЛС – из средстава редовних активности Додатна средства се могу обезбедити из донаторских средстава		

4.5.2.	Организовање и спровођење на терену поделе хигијенских пакета	ЦК	МТ, ОЦД, ЦК, ДЗ, ЗЗХМП	III квартал 2026.	Из средстава редовних активности	Из средстава редовних активности Додатна средства се могу обезбедити из донаторских извора																																																												
МЕРА 4.6																																																																		
Информисање о значају обавезне вакцинације деце и вакцинације одраслих																																																																		
Информативно едукативна, обезбеђење добара и пружање услуга од стране учесника у планском систему																																																																		
ТИП МЕРЕ																																																																		
ПОТРЕБНЕ ИЗМЕНЕ ПРОПИСА																																																																		
ПЕРИОД СПРОВОЂЕЊА МЕРЕ																																																																		
НОСИЛАЦ МЕРЕ																																																																		
ПАРТНЕРИ																																																																		
УКУПНО ПРОЦЕЊЕНА ФИНАНСИСКА СРЕДСТВА ЗА МЕРУ (РСД)																																																																		
ПРОЦЕЊЕНА ВРЕДНОСТ ФИНАНСИСКИХ СРЕДСТАВА ПО ГОДИНАМА (РСД)																																																																		
ПРОЦЕЊЕНА ВРЕДНОСТ ФИНАНСИСКИХ СРЕДСТАВА ПО ИЗВОРИМА																																																																		
ЛЈС – 105.000,00																																																																		
ЛЈС – 105.000,00																																																																		
Показатељи на нивоу мере 4.6. (показатељи резултата)																																																																		
<table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="2">Показатељи на нивоу мере 4.6. (показатељи резултата)</th> <th rowspan="2">Јединица мере</th> <th rowspan="2">Базна година</th> <th rowspan="2">Базна вредност</th> <th colspan="3">Циљне вредности</th> <th rowspan="2">Извор провере</th> </tr> <tr> <th>2023.</th> <th>2024.</th> <th>2025.</th> <th>2026.</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td rowspan="3">Организоване инфо сесије о обавезној вакцинацији деце у ромским насељима: - ромска насеља - инфо сесије - учесника/ца</td> <td rowspan="3">Број</td> <td rowspan="3">2022.</td> <td rowspan="3"></td> <td>4</td> <td>4</td> <td>4</td> <td>4</td> </tr> <tr> <td>28</td> <td>28</td> <td>28</td> <td>28</td> </tr> <tr> <td>300</td> <td>300</td> <td>300</td> <td>300</td> </tr> <tr> <td rowspan="3">Број деце за које је организован превоз ради обавезне вакцинације</td> <td rowspan="3">Број</td> <td rowspan="3">2022.</td> <td rowspan="3">0</td> <td>50</td> <td>50</td> <td>50</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td rowspan="3">Организоване информативне радионице Рома/киња о превентивним мерама и процесу вакцинације (укључујући и помоћ при пријављивању за добијање вакцине): - ромска насеља - инфо сесије - учесника/ца</td> <td rowspan="3">Број</td> <td rowspan="3">2022.</td> <td rowspan="3"></td> <td>2</td> <td>2</td> <td>2</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>6</td> <td>6</td> <td>6</td> <td>6</td> </tr> <tr> <td>303</td> <td>303</td> <td>303</td> <td>303</td> </tr> </tbody> </table>							Показатељи на нивоу мере 4.6. (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере	2023.	2024.	2025.	2026.	Организоване инфо сесије о обавезној вакцинацији деце у ромским насељима: - ромска насеља - инфо сесије - учесника/ца	Број	2022.		4	4	4	4	28	28	28	28	300	300	300	300	Број деце за које је организован превоз ради обавезне вакцинације	Број	2022.	0	50	50	50	50									Организоване информативне радионице Рома/киња о превентивним мерама и процесу вакцинације (укључујући и помоћ при пријављивању за добијање вакцине): - ромска насеља - инфо сесије - учесника/ца	Број	2022.		2	2	2	2	6	6	6	6	303	303	303	303
Показатељи на нивоу мере 4.6. (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности							Извор провере																																																							
				2023.	2024.	2025.	2026.																																																											
Организоване инфо сесије о обавезној вакцинацији деце у ромским насељима: - ромска насеља - инфо сесије - учесника/ца	Број	2022.		4	4	4	4																																																											
				28	28	28	28																																																											
				300	300	300	300																																																											
Број деце за које је организован превоз ради обавезне вакцинације	Број	2022.	0	50	50	50	50																																																											
Организоване информативне радионице Рома/киња о превентивним мерама и процесу вакцинације (укључујући и помоћ при пријављивању за добијање вакцине): - ромска насеља - инфо сесије - учесника/ца	Број	2022.		2	2	2	2																																																											
				6	6	6	6																																																											
				303	303	303	303																																																											
Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна финансијска средства (РСД)	Вредности финансијских средстава по изворима финансирања (РСД)	Вредности финансијских средстава по годинама (РСД)																																																											
4.6.1	Одржавање инфо сесија у ромским насељима ради подстицања на обавезну вакцинацију деце	ДЗ	ГУЗ, МТ (ЗМ), ОЦД	IV квартал	105.000,00	2023. - 26.250,00 2024. - 26.250,00 2025. - 26.250,00 2026. - 26.250,00	2023. - 26.250,00 2024. - 26.250,00 2025. - 26.250,00 2026. - 26.250,00																																																											
4.6.2	Обезбеђивање подршке при вакцинацији деце, подсећање на календар вакцинације	МТ	ГУЗ, ДЗ, ОЦД	IV квартал	Из средстава редовних активности	Из средстава редовних активности	Из средстава редовних активности																																																											
							ЛЈС – из средстава редовних активности Додатна средства се могу обезбедити из донаторских средстава																																																											

4.6.3	Информисање Рома/киња о превентивним мерама и процесу вакцинације	ДЗ	ГУЗ, ОЦД	IV квартал	Из средстава редовних активности	/	ЈЛС – из средстава редовних активности
МЕРА 4.7							
Побољшање информисаности, доступности и већег коришћења услуга из домена здравствене заштите, са посебним фокусом на старије (65+), ради продужења животног века							
Информативно едукативна							
ТИП МЕРЕ/ЈЛС -							
ПОТРЕБНЕ ИЗМЕНЕ ПРОПИСА							
ПЕРИОД СПРОВОЂЕЊА МЕРЕ							
НОСИЛАЦ МЕРЕ							
ПАРТНЕРИ							
УКУПНО ПРОЦЕЊЕНА ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ЗА МЕРУ (РСД)							
ПРОЦЕЊЕНА ВРЕДНОСТ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПО							
ГОДИНАМА (РСД)							
ПРОЦЕЊЕНА ВРЕДНОСТ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПО ИЗВОРИМА							
ФИНАНСИРАЊА (РСД)							
Показатељи на нивоу мере 4.7.							
(показатељи резултата)							
Број потврда за суфинансирање и финансирање медицамената	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Рок за реализацију	Укупно потребна финансијска средства (РСД)	Вредности финансијских средстава по годинама (РСД)	Извор провере
	Број	2022.	200	200	200	200	Извештаји: ЦСР, МТ
Број издатих личних докумената (здравствених књижица)	Број	2022.	50	20	20	20	Извештаји: ЦСР, МТ
Број теренских посета ради информисања старијег становништва (65+) о постојећим превентивним програмима и услугама здравствене заштите	Број	2022.	0	5	5	5	Извештаји: ГУЗ, МТ (ЗМ), ОЦД
Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна финансијска средства (РСД)	Вредности финансијских средстава по годинама (РСД)	Вредности финансијских средстава по изворима финансирања (РСД)
4.7.1	Суфинансирање и финансирање медицамената	ЦСР	ЦК, МТ, ОЦД	IV квартал	500.000,00	2023. – 125.000,00 2024. – 125.000,00 2025. – 125.000,00 2026. – 125.000,00	ЈЛС – 500.000,00
4.7.2	Финансирање израде личних докумената (здравствених књижица)	ЦСР	ЦСР, Координатор за ромска питања, МТ, ОЦД	IV квартал	120.000,00	2023. – 30.000,00 2024. – 30.000,00 2025. – 30.000,00 2026. – 30.000,00	ЈЛС – 120.000,00
4.7.3	Теренске посете/кампање ради информисања старијих (65+) о постојећим превентивним програмима и услугама у ДЗ	ГУЗ	ДЗ, МТ, ОЦД	IV квартал	Из средстава редовних активности	/	ЈЛС – из средстава редовних активности

ПОСЕБАН ЦИЉ 5.											
УНАПРЕДИТИ ПРИСТУП ПРАВИМА И УСЛУГАМА ИЗ ОБЛАСТИ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ											
МЕРА 5.1.											
Информисање Рома и Ромкиња о правима из социјалне заштите											
Информативно - едукативна											
Не											
2023. – 2026.											
ГУСДЗ											
ЦСР, МТ, ОЦД											
УКУПНО ПРОЦЕЊЕНА ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ЗА МЕРУ (РСД)											
300.000,00											
ПРОЦЕЊЕНА ВРЕДНОСТ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПО											
2023.											
/											
2024.											
/											
2025.											
/											
2026.											
/											
ПРОЦЕЊЕНА ВРЕДНОСТ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПО ИЗВОРИМА ФИНАНСИРАЊА (РСД)											
ЈЛС - из редовних активности											
Донаторска средства - 300.000,00											
Показатељи на нивоу мере 5.1. (показатељи резултата)	Јединица мере	База година	База вредност	Циљне вредности				Извор провере			
				2023.	2024.	2025.	2026.				
Штампани и дистрибуирани информатори, флајери и други инфо материјали	Број	2022.	19985	0	5000	5000	5000	Извештај: ЦСР, ОЦД			
Одржане инфо сесије: - број инфо сесија - број учесника/ца	Број	2022.	4 200	4 200	4 200	4 200	4 200	Извештај: ЦСР, ОЦД			
Пружене додатне информације - број пружених информација	Број	2022.	200	200	200	200	200	Извештај: ЦСР, ОЦД			
Пружене информације о праву на бесплатну правну помоћ - бесплатна правна подршка, путем телефона или у личном контакту (усмено, флајери) - број пружених информација	Број	2022.						Извештај: ЦСР, ОЦД, МТ			
Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна финансијска средства (РСД)	Вредности финансијских средстава по годинама (РСД)	Вредности финансијских средстава по изворима финансирања (РСД)				
5.1.1	Штапање и дистрибуција информатора, флајера и другог информативног материјала о правима из области социјалне заштите	ЦСР	ОЦД	IV квартал 2026.	Из донаторских средстава	2023. - / 2024. - 100.000,00 2025. - 100.000,00 2026. - 100.000,00	Донаторска средства				
5.1.2	Инфо сесије у неформалним ромским насељима	ЦСР	ОЦД	IV квартал 2026.	Из средстава редовних активности	/	ЈЛС – из средстава редовних активности	Додатна средства се могу обезбедити из донаторских средстава			
5.1.3	Пружање додатних информација од стране стручних радника, путем телефона и у личном контакту са корисницима	ЦСР	ОЦД	IV квартал 2026.	Из средстава редовних активности	/	ЈЛС – из средстава редовних активности	Додатна средства се могу обезбедити из донаторских средстава			

5.1.4	Информисање о праву на бесплатну правну помоћ и подршку (опште правне од стране овлашћених (реги-строваних) лица, путем телефона и у личном контакту (усмено, флајери)	ЦСР	ОЦД, МТ	IV квартал 2026.	Из средстава редовних активности	/	ЈЛС – из средстава редовних активности Додатна средства се могу обезбедити из донаторских средстава
МЕРА 5.2.							
Унапређење доступности услуга социјалне заштите							
Информативно едукативна, подстицајна и обезбеђење добара и пружање услуга од стране учесника у планском систему							
ТИП МЕРЕ							
ПОТРЕБНЕ ИЗМЕНЕ ПРОПИСА							
ПЕРИОД СПРОВОЂЕЊА МЕРЕ							
НОСИЛАЦ МЕРЕ							
ПАРТНЕРИ							
УКУПНО ПРОЦЕЊЕНА ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ЗА МЕРУ (РСД)							
ПРОЦЕЊЕНА ВРЕДНОСТ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПО ГОДИНАМА (РСД)							
ПРОЦЕЊЕНА ВРЕДНОСТ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПО ИЗВОРИМА ФИНАНСИРАЊА (РСД)							
Показатељи на нивоу мере 5.2. (показатељи резултата)							
Број ромских породица обухваћених саветодавно-терапијским и социјално-едукативним услугама							
Обезбеђена подршка у прибављању неопходних докумената за остваривање права у области социјалне заштите – личне карте и др.							
Уведена услуга породични сарадник, проширена на кориснике из ромске заједнице							
Уведена услуга Клуб за одрасле (изнад 27 година)							
Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна финансијска средства (РСД)	Вредности финансијских средстава по изворима финансирања (РСД)	Извор провере
5.2.1	Спровођење програма подршке породицама кроз теренски рад, укључујући и саветодавно-терапијске и социјално-едукативне услуге	ЦСР	МТ, ОЦД	IV квартал	Из средстава редовних активности	/	ЈЛС – из средстава редовних активности Додатна средства се могу обезбедити из донаторских средстава
5.2.2	Обезбеђивање подршке у прибављању неопходних докумената за остваривање права у области социјалне заштите	ЦСР	МТ, ОЦД	IV квартал	Из средстава редовних активности	/	ЈЛС – из средстава редовних активности Додатна средства се могу обезбедити из донаторских средстава

5.2.3	Увођење услуге породични сарадник за кориснике из ромске заједнице кроз доношење одлуке о социјалној заштити	ОЦД	ЦСР, МТ	II квартал	Из средстава редовних активности	/	ЈЛС – из средстава редовних активности Додатна средства се могу обезбедити из донагорских средстава	
								ОЦД
МЕРА 5.3.								
ТИП МЕРЕ								
Потребне измене описа								
Институционално управљачко организациона и подстицајна								
Не								
ПЕРИОД СПРОВОЂЕЊА МЕРЕ								
2023. – 2026.								
НОСИЛАЦ МЕРЕ								
ЦСР								
ПАРТНЕРИ								
МТ, ОЦД								
/								
УКУПНО ПРОЦЕЊЕНА ФИНАНСИСКА СРЕДСТВА ЗА МЕРУ (РСД)								
2023.								
/								
2024.								
/								
2025.								
/								
2026.								
/								
ПРОЦЕЊЕЊА								
ВРЕДНОСТ ФИНАНСИСКИХ СРЕДСТАВА ПО ИЗВОРИМА								
ФИНАНСИРАЊА (РСД)								
/								
Показатељи на нивоу мере 5.3. (показатељи резултата)								
Организовани састанци са другим актерима у сфери социјалне политике:		Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
- број састанака		Број	2022.	0	2023.	2024.	2025.	2026.
- број присутних актера		Број	2022.	0	1	2	3	3
Организовани састанци са службама за пружање бесплатне правне помоћи и подршке и другим актерима у сфери бесплатне правне помоћи:		Број	2022.	0	5	10	15	15
- број састанака				0	1	2	3	3
- број присутних актера				0	5	10	15	15
Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију		Вредности финансијских средстава по годинама (РСД)		Вредности финансијских средстава по изворима финансирања (РСД)
5.3.1	Успостављање контакта и сарадње ЦСР са другим актерима у сфери социјалне политике кроз организацију редовних састанака, размену информација, координацију и супервизију	ЦСР	ОЦД, ГУ, МТ	IV квартал 2026.		/		ЈЛС – из средстава редовних активности
5.3.2	Успостављање контакта и сарадње служби за пружање бесплатне правне помоћи и подршке са другим актерима у сфери бесплатне правне помоћи кроз организацију редовних састанака, размену информација, координацију и супервизију	ОЦД	ЦСР, МТ	IV квартал 2026.		/		ЈЛС – из средстава редовних активности

МЕРА 5.4. Унапређење доступности материјалних давања за ромске породице које на њих имају право и запошљивости корисника социјалне заштите															
Информативно едукативна и подстицајна															
Не															
2023. – 2026.															
ЦСР															
МТ, ОЦД, ЦК															
188.560.000,00															
2023. 2024. 2025. 2026.															
47.140.000,00 47.140.000,00 47.140.000,00 47.140.000,00															
ПРОЦЕЊЕНА ВРЕДНОСТ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПО ИЗВОРИМА															
188.560.000,00															
МЕРА 5.4.	ТИП МЕРЕ	ПОТРЕБНЕ ИЗМЕНЕ ПРОПИСА	ПЕРИОД СПРОВОЂЕЊА МЕРЕ	НОСИЛАЦ МЕРЕ	ПАРТНЕРИ	УКУПНО ПРОЦЕЊЕНА ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ЗА МЕРУ (РСД)	ПРОЦЕЊЕНА ВРЕДНОСТ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПО ГОДИНАМА (РСД)	Јединица мере	База година	База вредност	Циљне вредности				Извор провере
											2023.	2024.	2025.	2026.	
5.4.1	Теренске посете и подела флајера ромским породицама	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна финансијска средства (РСД)	Вредности финансијских средстава по изворима финансирања (РСД)	Вредности финансијских средстава по годинама (РСД)	Извор провере						
5.4.1	Теренске посете и подела флајера ромским породицама	Теренске посете и подела флајера ромским породицама	ЦСР	МТ, ОЦД	IV квартал	Из средстава редовних активности	8.000.000,00	2023. – 2.000.000,00 2024. – 2.000.000,00 2025. – 2.000.000,00 2026. – 2.000.000,00	Из средстава редовних активности	8.000.000,00	2023. – 2.000.000,00 2024. – 2.000.000,00 2025. – 2.000.000,00 2026. – 2.000.000,00	2023. – 2.000.000,00 2024. – 2.000.000,00 2025. – 2.000.000,00 2026. – 2.000.000,00	8.000.000,00 - ЈЛС	ЈЛС – из средстава редовних активности	
5.4.2	Спровођење програма радне активације корисника услуга социјалне заштите код јавних комуналних / транспортних предузећа	Спровођење програма радне активације корисника услуга социјалне заштите код јавних комуналних / транспортних предузећа	ЦСР	Јвана комунална предузећа	IV квартал	Јвана комунална предузећа	8.000.000,00	2023. – 2.000.000,00 2024. – 2.000.000,00 2025. – 2.000.000,00 2026. – 2.000.000,00	Јвана комунална предузећа	8.000.000,00	2023. – 2.000.000,00 2024. – 2.000.000,00 2025. – 2.000.000,00 2026. – 2.000.000,00	2023. – 2.000.000,00 2024. – 2.000.000,00 2025. – 2.000.000,00 2026. – 2.000.000,00	8.000.000,00 - ЈЛС	ЈЛС – из средстава редовних активности	
5.4.3	Дистрибуција прехранбених и хигијенских пакета за социјално угрожене породице међу којима су и ромске породице	Дистрибуција прехранбених и хигијенских пакета за социјално угрожене породице међу којима су и ромске породице	ЦК	ЦК Србије, МРЗБСП	IV квартал	Из средстава других нивоа власти	180.560.000,00	2023. – 45.140.000,00 2024. – 45.140.000,00 2025. – 45.140.000,00 2026. – 45.140.000,00	Из средстава других нивоа власти	180.560.000,00	2023. – 45.140.000,00 2024. – 45.140.000,00 2025. – 45.140.000,00 2026. – 45.140.000,00	2023. – 45.140.000,00 2024. – 45.140.000,00 2025. – 45.140.000,00 2026. – 45.140.000,00	180.560.000,00 - ЈЛС	Из средстава других нивоа власти	
5.4.4	Обезбеђивање куваних оброка хране у кухињи за социјално угрожена лица и ланчн пакети	Обезбеђивање куваних оброка хране у кухињи за социјално угрожена лица (600 куваних оброка на месечном нивоу) и ланчн пакети (800 ланчн пакети на месечном нивоу) за социјално угрожене породице из приградских насеља на територији Града Новог Сада, међу којима су и ромске породице	ЦК	ГУСДЗ	IV квартал	Из средстава других нивоа власти	180.560.000,00	2023. – 45.140.000,00 2024. – 45.140.000,00 2025. – 45.140.000,00 2026. – 45.140.000,00	Из средстава других нивоа власти	180.560.000,00	2023. – 45.140.000,00 2024. – 45.140.000,00 2025. – 45.140.000,00 2026. – 45.140.000,00	2023. – 45.140.000,00 2024. – 45.140.000,00 2025. – 45.140.000,00 2026. – 45.140.000,00	180.560.000,00 - ЈЛС	Из средстава других нивоа власти	

6 ОКВИР ПРОГРАМСКОГ БУЏЕТА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ АКЦИОНОГ ПЛАНА

Усвајањем Локалног акционог плана за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Граду Новом Саду за период 2023 - 2026. године стварају се услови за доследно спровођење дефинисаних мера и активности уз обезбеђивање потребних финансијских ресурса из буџета Града Новог Сада за период у којем ће се спроводити локални акциони план.

Поред активности чије спровођење предвиђа, Акциони план садржи и процену средстава за реализацију мера и активности. С тим у вези, неопходно је вршити одговарајуће планирање дефинисаних расхода, а према мерама и активностима предвиђеним у конкретним програмима из буџета Града, како би били остварени циљеви програмског буџетирања.

Приликом постављања односа између активности из Акционог плана, рокова предвиђених за њихову реализацију и извора финансирања, један од важних чинилаца је и динамика планирања и спровођења програмских активности/пројеката предвиђених за финансирање из буџета са једне стране, односно донаторских средстава са друге стране. Поједине активности се већ финансирају из извора других нивоа власти, односно из редовних активности, тако да је њиховим укључивањем у Локални акциони план постојећа платформа за решавање одређених кључних питања додатно ојачана, стратешки и на практичан начин.

У текућој 2023. години, спроводе се активности које су предвиђене Одлуком о буџету Града Новог Сада, као и из донаторских средстава која су већ додељена или су наставак из претходних година, чиме се обезбеђује континуитет основних праваца деловања Града Новог Сада у области социјалног укључивања Рома и Ромкиња, кроз мере и активности приказане Акционим планом.

У табелама у наставку су представљене активности за чије спровођење су предвиђена средства из буџета Града Новог Сада у 2024. години (**табела број 23**), активности планиране за финансирање из градског буџета у 2025. години (**табела број 24**), као и активности које планиране за финансирање из градског буџета у 2026. години (табела број 25). Као што је наведено, активности из Акционог плана ће се финансирати и из других извора финансирања, како донаторских, тако и из извора других нивоа власти (у највећем броју кроз њихове редовне активности). У **табели број 26** приказане су активности за које је планирано финансирање из донаторских и других извора.

Поред наведеног где су оквирно већ познати извори/донатори, као и износи, у оквиру осталих извора финансирања у Акционом плану, а имајући у виду период од четири године реализације ЛАП-а, приказане су могућности аплицирања за донаторска средства. У складу са тим, примењен је приступ да је свуда где су препознате потребе и могућности за донаторским средствима назначено (су)финансирање из донаторских средстава (тачније, као могућност аплицирања на разним конкурсима).

Донаторска средства по изворима и износима (као и наменама за које се објављују конкурси), затим дужини трајања сваког пројекта и процењене износе који би се односили на ромску популацију (кориснике) у овом тренутку није било могуће свуда прецизно проценити; ово пре свега из разлога што су пројекти који се финансирају, део већих програма усмерених не само на групе корисника, већ и на друге групе, као што су породице, незапослени, одређене социјалне групе (дакле, без назнаке по националној припадности).

Табела 23: Средства из буџета Града Новог Сада за спровођење активности ЛАП-а за социјално укључивање Рома и Ромкиња за 2024. годину

Ред. бр.	Ознака активности	Активност	Финансирање из буџета Града Новог Сада у 2024. години
1.	1.2.2	Подршка при упису деце из неформалних ромских насеља узраста 0 до 5,5 године у вртиће	500.000,00
2.	1.2.3	Обезбеђивање финансијске подршке породицама из неформалних ромских насеља чија деца полазе у ППП	400.000,00
3.	1.3.1	Информисање и мотивисање родитеља да се деца укључе у образовање путем инфо сесија у насељима	68.000,00
4.	3.1.3	Организовање радионица и подела информатора о мерама активне политике запошљавања у неформалним ромским насељима учешћем Мобилног тима	50.000,00
5.	3.2.4	Додела субвенција послодавцима за запошљавање Рома и Ромкиња за отварање нових радних места	20.000.000,00
6.	4.1.1	Одржавање инфо сесија о значају здравствене заштите, поседовању здравствене књижице и изабраног лекара	45.000,00
7.	4.2.1	Организовање превентивних прегледа Ромкиња у области репродуктивног здравља (гинеколошки прегледи)	40.000,00
8.	4.2.2	Организовање превентивних прегледа у ромским насељима (мерење шећера, притиска)	40.000,00
9.	4.2.3	Организовање превентивних стоматолошких прегледа	40.000,00
10.	4.3.1	Радионице са младима о сексуалном и репродуктивном здрављу	30.000,00
11.	4.3.2	Радионице о здравим стилима живота, о штетности дувана, дроге и алкохола	30.000,00
12.	4.3.3	Радионице за младе о планирању породице, бриге током трудноће и последицама раног ступања у брак	30.000,00
13.	4.3.4.	Радионице за родитеље о значају раног развоја деце	30.000,00
14.	4.6.1	Одржавање инфо сесија у ромским насељима ради подстицања на обавезну вакцинацију деце	26.250,00

15.	4.7.1	Суфинансирање и финансирање лекова	125.000,00
16.	4.7.2	Финансирање израде личних докумената (здравствених књижица)	30.000,00
17.	5.4.2	Спровођење програма радне активације корисника услуга социјалне заштите код јавних комуналних / транспортних предузећа	2.000.000,00
18.	5.4.4	Обезбеђивање куваних оброка хране у Народној кухињи и ланч пакета	45.140.000,00
Укупно:			68.624.250,00

Табела 24: Средства из буџета Града Новог Сада за спровођење активности ЛАП-а за социјално укључивање Рома и Ромкиња за 2025. годину

Ред. бр.	Ознака активности	Активност	Финансирање из буџета Града Новог Сада у 2025. години
1.	1.2.2	Подршка при упису деце из неформалних ромских насеља узраста 0 до 5,5 године у вртиће	500.000,00
2.	1.2.3	Обезбеђивање финансијске подршке породицама из неформалних ромских насеља чија деца полазе у ППП	400.000,00
3.	1.3.1	Информисање и мотивисање родитеља да се деца укључе у образовање путем инфо сесија у насељима	68.000,00
4.	1.3.2	Организовање едукативних радионица за родитеље	34.000,00
5.	3.1.3	Организовање радионица и подела информатора о мерама активне политике запошљавања у неформалним ромским насељима учешћем Мобилног тима	50.000,00
6.	3.2.4	Додела субвенција послодавцима за запошљавање Рома и Ромкиња за отварање нових радних места	20.000.000,00
7.	4.1.1	Одржавање инфо сесија о значају здравствене заштите, поседовању здравствене књижице и изабраног лекара	45.000,00
8.	4.2.1	Организовање превентивних прегледа Ромкиња у области репродуктивног здравља (гинеколошки прегледи)	40.000,00
9.	4.2.2	Организовање превентивних прегледа у ромским насељима (мерење шећера, притиска)	40.000,00

10.	4.2.3	Организовање превентивних стоматолошких прегледа	40.000,00
11.	4.3.1	Радионице са младима о сексуалном и репродуктивном здрављу	35.000,00
12.	4.3.2	Радионице о здравим стиливима живота, о штетности дувана, дроге и алкохола	35.000,00
13.	4.3.3	Радионице за младе о планирању породице, бриге током трудноће и последицама раног ступања у брак	35.000,00
14.	4.3.4	Радионице за родитеље о значају раног развоја деце	35.000,00
15.	4.6.1	Одржавање инфо сесија у ромским насељима ради подстицања на обавезну вакцинацију деце	26.250,00
16.	4.7.1	Суфинансирање и финансирање медикамената	125.000,00
17.	4.7.2	Финансирање израде личних документа (здравствених књижица)	30.000,00
18.	5.4.2	Спровођење програма радне активације корисника услуга социјалне заштите код јавних комуналних / транспортних предузећа	2.000.000,00
19.	5.4.4	Обезбеђивање куваних оброка хране у Народној кухињи и ланч пакета	45.140.000,00
		Укупно:	68.678.250,00

Табела 25: Средства из буџета Града Новог Сада за спровођење активности ЛАП-а за социјално укључивање Рома и Ромкиња за 2026. годину

Ред. бр.	Ознака активности	Активност	Финансирање из буџета Града Новог Сада у 2026. години
1.	1.2.2	Подршка при упису деце из неформалних ромских насеља узраста 0 до 5,5 године у вртиће	500.000,00
2.	1.2.3	Обезбеђивање финансијске подршке породицама из неформалних ромских насеља чија деца полазе у ГПП	400.000,00
3.	1.3.2	Организовање едукативних радионица за родитеље	68.000,00
4.	3.1.3	Организовање радионица и подела информатора о мерама активне политике запошљавања у неформалним ромским насељима учешћем Мобилног тима	50.000,00

5.	3.2.4	Додела субвенција послодавцима за запошљавање Рома и Ромкиња за отварање нових радних места	20.000.000,00
6.	4.1.1	Одржавање инфо сесија о значају здравствене заштите, поседовању здравствене књижице и изабраног лекара	45.000,00
7.	4.2.1	Организовање превентивних прегледа Ромкиња у области репродуктивног здравља (гинеколошки прегледи)	40.000,00
8.	4.2.2	Организовање превентивних прегледа у ромским насељима (мерење шећера, притиска)	40.000,00
9.	4.2.3	Организовање превентивних стоматолошких прегледа	40.000,00
10.	4.3.1	Радионице са младима о сексуалном и репродуктивном здрављу	40.000,00
11.	4.3.2	Радионице о здравим стиливима живота, о штетности дувана, дроге и алкохола	40.000,00
12.	4.3.3	Радионице за младе о планирању породице, бриге током трудноће и последицама раног ступања у брак	40.000,00
13.	4.3.4	Радионице за родитеље о значају раног развоја деце	40.000,00
14.	4.6.1	Одржавање инфо сесија у ромским насељима ради подстицања на обавезну вакцинацију деце	26.250,00
15.	4.7.1	Суфинансирање и финансирање медикамената	125.000,00
16.	4.7.2	Финансирање израде личних докумената (здравствених књижица)	30.000,00
17.	5.4.2	Спровођење програма радне активације корисника услуга социјалне заштите код јавних комуналних / транспортних предузећа	2.000.000,00
18.	5.4.4	Обезбеђивање куваног оброка хране у Народној кухињи и ланч пакета	45.140.000,00
		Укупно:	68.664.250,00

Табела 26: Активности ЛАП-а за социјално укључивање Рома и Ромкиња за период 2023.-2026. године за чије спровођење се обезбеђују средства из других извора*

Ред. бр.	Ознака активности	Активност	Износ и извор финансирања
1.	1.1.1	Израда Протокола о интегративном умрежавању и интегрисаним услугама за децу и породице из осетљивих друштвених група	180.000,00 - МП кроз Пројекат "Заједно у инклузији-за добробит деце Новог Сада"- из средстава других нивоа власти
2.	1.1.2	Програм едукације, саветовања и информисање родитеља подршке раном развоју	1.177.400,00 - МП кроз Пројекат "Заједно у инклузији-за добробит деце Новог Сада"- из средстава других нивоа власти
3.	1.1.3	Подршка породицама за припрему за укључивање у целодневне боравке	300.000,00 – из донаторских средстава
4.	1.2.1	Израда базе података о броју и потребама деце из неформалних ромских насеља која према календарском узрасту имају законску обавезу да похађају обавезни предшколски програм	400.000,00 – из донаторских средстава
5.	5.1.1	Штампање и дистрибуција информатора, флајера и другог информативног материјала о правима из области социјалне заштите	300.000,00 – из донаторских средстава
		Укупно:	2.357.400,00

Финансирање предвиђених мера, по предложеним активностима у оквиру појединих посебних циљева ЛАП-а потребно је обезбедити у буџету на основу одлука о буџету Града у периоду спровођења Акционог плана, тачније у периоду 2023 - 2026. године. У складу са Упутством за израду програмског буџета, спровођење мера је потребно планирати као **програмску активност** (текућа и континуирана делатност корисника буџета, чијим спровођењем се постижу циљеви који доприносе остварењу циљева Програма), односно као **пројекат**. Посматрано са аспекта области које су обухваћене ЛАП-ом, мере и активности су разложене по посебним циљевима, тачније, у оквиру посебних циљева:

Посебни циљ 1. Повећати укљученост деце и младих из ромске заједнице у систем васпитања и образовања

Предложене мере у оквиру наведеног посебног циља су у највећем делу усмерене на обезбеђивање услова за веће (масовније) учешће деце у систем образовања: мере се тичу прикупљања, обраде и размене података о укључености деце ромске националности у систем предшколског васпитања и образовања, као и основношколског и средњошколског васпитања и образовања, затим информисања родитеља деце и ученика ромске националности о значају образовања, обезбеђења услова за повећани обухват деце предшколским образовањем, те подстицања учешћа и напредовања деце ромске националности у образовном процесу. Кроз мере је препознат значај оснаживања стручних капацитета образовних установа и кадра да одговоре на потребе деце и младих ромске националности у процесу образовања и васпитања, уз спречавање осипања и раног напуштања школовања.

Посебни циљ 2. Унапредити стамбену ситуацију и услове становања ромских породица у Граду Новом Саду

Мере предвиђене у оквиру посебног циља који се тиче области становања усмерене су на израду документације за решавање стамбеног збрињавања ромских породица у насељу Бангладеш, легализацију објеката у којима живе породице ромске националности у Каћу, Ковиљу и Бегечу, као и обезбеђење предуслова за одржива стамбена решења становника насеља Велики Рит.

Посебни циљ 3. Подизати ниво запошљивости, запошљавања и економско оснаживање Рома и Ромкиња

У највећој мери ће се овај посебни циљ спроводити у сарадњи и/или координацији са Националном службом за запошљавање, као и организацијама цивилног друштва које заступају интересе ромске националне мањине. Највећи део предвиђених активности ће бити финансиран из редовних активности НСЗ и Градске управе за привреду, док је значајан део предвиђен и за финансирање из донаторских извора. Активности из ЛАП-а које ће бити финансиране из буџета Града су везане за одржавање радионица о мерама активне политике запошљавања и израду анализе за утврђивање потреба Рома и Ромкиња у погледу запошљавања.

Посебни циљ 4. Унапредити здравље и приступ здравственим услугама Рома и Ромкиња на територији Града Новог Сада

Подршка која је предвиђена у оквиру области здравствене заштите обухвата низ мера и активности, од информисања о правима и доступности здравствене заштите, повећања обухвата Рома и Ромкиња превентивним прегледима, едукације о здравим стиливима живота, репродуктивном здрављу и болестима зависности, преко креирања подстицајног оквира за унапређење здравствених услуга за Роме и Ромкиње, до суфинансирања и финансирања медикамената, те финансирања израде личних докумената. Највећи део активности које су предвиђене за финансирање из буџета Града су у области информисања о правима и доступности здравствене заштите (инфо сесије), као и активности везане за превентивне прегледе у ромским насељима.

Посебни циљ 5. Унапредити приступ правима и услугама из области социјалне заштите

Активности из Акционог плана у оквиру овог посебног циља које су предвиђене за финансирање из буџета Града су усмерене на информисање Рома и Ромкиња у вези са остваривањем права из области социјалне заштите, унапређење доступности услуга социјалне заштите, те унапређење доступности

материјалних давања за породице ромске националности које на њих имају право. Активности ће спроводити Центар за социјални рад, организације цивилног друштва, Црвени крст, као и Мобилни тим.

7 ОКВИР ЗА ПРАЋЕЊЕ СПРОВОЂЕЊА, ВРЕДНОВАЊЕ УЧИНКА И ИЗВЕШТАВАЊЕ

У овом поглављу се дефинише надлежност за праћење спровођења ЛАП-а за инклузију Рома и Ромкиња, рокови за извештавање, као и време вредновање учинака.

Овај оквир подразумева утврђивање одговорности како за реализацију конкретних мера и активности, тако и за оствареност дефинисаних циљева ЛАП-а, затим за дефинисање рокова за извештавање, модела извештаја и одговорности за њихово састављање, као и начина праћења спровођења ЛАП- а и интерне комуникације међу актерима укљученим у овај процес. Сврха овог поглавља јесте да се јасном поделом надлежности и одговорности, као и прецизирањем поступка спровођења, мониторинга и евалуације ЛАП-а омогући, у задатим околностима, постижање оптималних резултата за ромску заједницу у Граду Новом Саду у односу на планиране циљеве, мере и активности.

7.1 Поступак спровођења и одговорност актера

ЛАП за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Граду Новом Саду за период 2023 – 2026. године, спроводи се реализацијом мера, односно пројеката и активности утврђених у поглављу 5 - Акциони план (АП), а одговорност за спровођење имају субјекти који су у Акционом плану наведени као „носиоци“. Конкретно, **за спровођење мера, активности и пројеката у оквиру посебних циљева одговорност носе:**

Градска управа за образовање и Градска управа за социјалну и дечију заштиту за посебан циљ 1, који се односи на образовање,

Градска управа за урбанизам и грађевинске послове за посебни циљ 2 који се односи на становање,

Градска управа за привреду и Национална служба за запошљавање - филијала Нови Сад за посебан циљ 3 који се односи на запошљавање,

Градска управа за здравство за посебан циљ 4 који се односи на здравство,

Градска управа за социјалну и дечију заштиту за посебан циљ 5

Представници поменутих Градских управа и организација чине неформални тим који помаже у управљању реализацијом ЛАП-а. Градска управа за социјалну и дечију заштиту је иницирала покретање израде ЛАП-а, те је и одговорна за праћење реализације ЛАП-а и извештавање о постигнутим резултатима, на основу достављених извештаја носилаца мера, односно двогодишњег извештаја за 2023. и 2024. годину и коначног извештаја по истеку периода за који се документ усваја.

У непосредној реализацији мера, активности и пројеката обухваћених АП-ом активно учествују актери који су у оквиру АП наведени као „партнери“, међу којима се, између осталог, налазе: Канцеларија за инклузију Рома АПВ, Мобилни тим, предшколска установа, основне и средње школе које похађају ученици ромске националности, Дом здравља, Центар за социјални рад, Црвени крст, Национална служба за запошљавање - филијала Нови Сад, педагошке асистенткиње, здравствене медијаторке, ромска удружења, организације цивилног друштва и други локални актери.

Праћење спровођења појединачних активности и пројеката врши се преко показатеља (индикатора) на нивоу мере (тзв. показатељи резултата), који се исказују на двогодишњем нивоу и на крају периода важења ЛАП-а, а дефинисани су у табели као „Базне и циљне вредности индикатора“ за свих 5 посебних циљева. Поступак праћења обухвата низ задатака који се, састоје од:

- 1) редовне комуникације и размене информација између свих актера укључених у реализацију ЛАП-а електронским путем, одржавањем периодичних састанака и подношењем извештаја,
- 2) прикупљање свих података и информација о томе како тече реализација конкретних мера и активности, укључујући и формирање евиденција које до сада нису вођене а битне су за вредновање учинка — обезбеђеност и утрошак буџетских средстава за реализацију ЛАП-а, поштовање временског оквира спровођења активности, ниво укључености партнера и квалитет сарадње између партнера, број крајњих корисника, оствареност планираних индикатора итд.,
- 3) дефинисање превентивних мера у случају појаве ризика који могу угрозити спровођење ЛАП-а, односно предлагање конкретних акција за решавање проблема када се они појаве и када угрозе спровођење конкретних активности и пројеката,
- 4) информисање јавности и свих заинтересованих страна о томе како тече спровођење ЛАП-а,
- 5) припреме и подношење двогодишњег и коначног извештаја о реализацији ЛАП-а.

У поступку праћења спровођења ЛАП-а најмање једном годишње ће се организовати координациони састанци свих актера непосредно укључених у спровођење ЛАП-а, а састанке сазива начелник Градске управе за социјалну и дечију заштиту. Позивање учесника и припрему дневног реда састанка врши лице задужено за сазивање координационих састанака.

7.2 Вредновање учинка и извештавање

За разлику од мониторинга спровођења ЛАП-а који представља континуиран процес током целокупног периода за који се ЛАП усваја, евалуација односно вредновање учинка оствареног применом ЛАП-а биће периодично рађена. Вредновање учинка се заснива на показатељима формулисаним на нивоу посебног циља (показатељи исхода), а подразумева оцену релевантности, ефикасности, ефикасности и одрживости ЛАП-а за социјално укључивање Рома и Ромкиња у циљу његовог преиспитивања и унапређења, било у процесу његове ревизије или током новог процеса стратешког планирања. Тим за израду ЛАП-а је препоручио, а Градско веће о томе доноси коначну одлуку, да евалуација обухвата:

- ✓ *Ex-ante* анализу ЛАП-а за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Граду Новом Саду за период 2023-2026, коју ће спровести екстерно ангажовани евалуатор на половини реализације ЛАП-а, односно 24 месеца од момента његовог усвајања, и
- ✓ *Ex-post* анализу ЛАП-а за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Граду Новом Саду, за период 2023-2026, коју ће спровести екстерно ангажовани евалуатор након истека периода важења ЛАП-а.

На основу налаза добијених *ex-post* анализом, односно оценом релевантности, ефикасности, ефикасности и одрживости спроведеног ЛАП-а, вршиће се даље планирање социјалног укључивања Рома и Ромкиња у Граду Новом Саду у наредном периоду.

Двогодишњи извештај о реализацији ЛАП-а подноси Градска управа за социјалну и дечију заштиту Градском већу Града Новог Сада најкасније до 31. марта 2025. године за претходне две године, с обзиром да је ЛАП предвиђен за 4 године. Одговорност за припрему двогодишњег извештаја носе начелници градских управа за мере за које су наведени као носиоци, као и руководиоци служби, организација и установа, који су уједно одговорни и за спровођење мера, активности и пројеката у оквиру сваког посебног циља. Начелници градских управа и руководиоци служби, организација и установа, најкасније до 31. јануара 2025. године достављају образац двогодишњег извештаја свим партнерима да га попуне у погледу остварених индикатора за мере, активности и пројекте у чијој реализацију су непосредно учествовали, односно за које су носиоци мере. Рок за прикупљање података за потребе двогодишњег извештаја не може бити дужи од месец дана. Начелник Градске управе за социјалну и дечију заштиту ће, након добијања попуњених образаца двогодишњег извештаја података, уз подршку Мобилног тима, приступити обједињавању годишњег извештаја за свих пет области социјалног укључивања Рома и Ромкиња, како би га до 20. марта 2025. године упутио Градском већу Града Новог Сада на усвајање, до наведеног рока.

Коначни (четворогодишњи) извештај о реализацији ЛАП-а за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Граду Новом Саду за период 2023-2026. године, подноси Градска управа за социјалну и дечију заштиту Градском већу, које га доставља Скупштини Града Новог Сада најкасније у року од 120 дана по истеку четврте календарске године од дана усвајања ЛАП-а. Уз овај извештај доставља се и документ јавне политике (стратегија/локални акциони план или сл.) за нови плански период. Подела одговорности, рокови и начин припреме коначног извештаја су исти као и код двогодишњег извештаја.

ЛИСТА СКРАЋЕНИЦА

АПР	Агенција за привредне регистре
АП	Акциони план
ГУ	Градска управа
ГУСДЗ	Градска управа за социјалну и дечију заштиту
ГУО	Градска управа за образовање
ГУП	Градска управа за привреду
ГУЗ	Градска управа за здравство
ГУУ	Градска управа за урбанизам и грађевинске послове
ГУГЗ	Градска управа за грађевинско земљиште и инвестиције
ЦСР	Центар за социјални рад
ДЗ	Дом здравља
ЕУ	Европска унија
ЕХО	Екуменска хуманитарна организација
ИРЛ	Интерно расељена лица
ИЗБ	Избегла лица
ЈКП	Јавно комунално предузеће
ЈЛС	Једница локалне самоуправе
ЛС	Локална самоуправа
КИРС	Комесаријат за избеглице и миграције Републике Србије
ЛАП	Локални акциони план за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Граду Новом Саду у периоду 2023-2026
ЛС	Локална самоуправа
МП	Министарство просвете
МРЗБСП	Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања
МТ	Мобилни тим (МТ)
НВО	Невладина организација
НСЗ	Национална служба за запошљавање

НСМЕДЕ	Новосадска интерсекторска мрежа за децу
НСП	Новчана социјална помоћ
ОЕБС	Организација за европску безбедност и сарадњу
ОО	Основно образовање
ОЦД	Организација цивилног друштва
ОШ	Основна школа
ПА	Педагошки асистент
ППП	Припремни предшколски програм
ПУ	Предшколска установа
РС	Република Србија
РСД	Динар - званична валута Републике Србије
СИПРУ	Тим за социјално укључивање и смањење сиромаштва Владе РС
СКГО	Стална конференција градова и општина
СНП	Социјална новчана помоћ
СШ	Средња школа
ЦК	Црвени крст
ЦПЗВ	Центар за производњу знања и вештина
ЦСР	Центар за социјални рад
SWOT	Техника која се заснива на анализи снага, слабости, шанси и претњи

Сви изрази који се користе у документу у мушком роду обухватају исте изразе у женском роду.

Овај локални акциони план објавити у „Службеном листу Града Новог Сада“.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ГРАД НОВИ САД
СКУПШТИНА ГРАДА НОВОГ САДА
Број: 2734/2023-2-I
27. децембар 2023. године
НОВИ САД

Председница

MSc Јелена Маринковић Радомировић, с.р.

САДРЖАЈ

Рег. бр.	Предмет	Страна
ГРАД НОВИ САД		
Скупштина		
1429	Локални акциони план за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Граду Новом Саду за период 2023-2026. године	3541

Издавач: Град Нови Сад, Градска управа за прописе Града Новог Сада. Одговорни уредник: Мирјана Василић.
Уредништво: Градска управа за прописе Града Новог Сада,
21000 Нови Сад, Жарка Зрењанина 2, Телефон: 021/451-726.
Годишња претплата: 3.500,00 динара. Уплатни рачун број: 840-742341843-24;
По моделу 97 са позивом на број 20-511, Министарство финансија - Управа за трезор, Филијала Нови Сад.
Прималац: Приходи градских органа управе
Сврха плаћања: За „Службени лист Града Новог Сада”.
Рачунарска обрада и штампа:
Служба за заједничке послове Града Новог Сада, Жарка Зрењанина 2, 21000 Нови Сад, телефон: 021/4882-700